UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

VYUŽITÍ SKLADEB Z OBLASTI NONARTIFICIÁLNÍ HUDBY PŘI VÝUCE KLAVÍRU NA ZÁKLADNÍCH UMĚLECKÝCH ŠKOLÁCH

Diplomová práce

Bc. Klára Kohutová

Obor: Učitelství hudební výchovy pro SŠ a 2. stupeň ZŠ a učitelství přírodopisu a environmentální výchovy pro 2. stupeň ZŠ

Vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

……..

Klára Kohutová

V Olomouci dne

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost, cenné rady a čas, který mi věnovala při zpracování diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat všem svým blízkým, Jirkovi a celé své rodině, kteří mě ve studiu a během psaní práce podporovali.

„Je zřejmé, že sama příroda

dala nám hudbu jako dar, abychom lépe snášeli strasti.“

M. Fabius Quintilianus

Obsah

Úvod ..... - 7 -

1 Nonartificiální hudba ..... - 8 -

1.1 Členění nonartificiální hudby ..... - 10 -

1.1.1 Hudební folklór neboli hudba lidová ..... - 11 -

1.1.2 Tradiční populární hudba ..... - 12 -

1.1.3 Hudba jazzového okruhu ..... - 14 -

2 Žánry moderní populární hudby s přesahem do klavírní oblasti ..... - 16 -

2.1 Jazz ..... - 17 -

2.2 Blues ..... - 22 -

2.3 Boogie–woogie ..... - 26 -

2.4 Ragtime ..... - 30 -

2.5 Rock ..... - 34 -

3 Přehled klavírních skladeb s ohledem na jejich technickou náročnost ..... - 37 -

3.1 Vybrané klavírní skladby pro začínající a mírně pokročilé klavíristy ..... - 38 -

3.1.1 Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes – Emil Hradecký ..... - 40 -

3.1.2 Five finger boogie – David Carr Glover ..... - 43 -

3.1.3 Mini Rock I – Manfred Schmitz ..... - 45 -

3.2 Vybrané klavírní skladby pro pokročilé klavíristy ..... - 48 -

3.2.1 Jazzové klavírní etudy 1, 2 – Milan Dvořák ..... - 49 -

3.2.2 Swingin´ the Blues – Eugenie Rocherolle ..... - 53 -

3.3 Vybrané klavírní skladby pro více pokročilé klavíristy ..... - 56 -

3.3.1 Rock Ballads 1, 2, 3 – Daniel Hellbach ..... - 57 -

3.3.2 Jazz, Rags and Blues 5 – Martha Mier ..... - 62 -

4 Filmová klavírní hudba ..... - 66 -

4.1 Filmový klavír 1 – Radim Linhart ..... - 67 -

4.2 Filmový klavír 2 – Radim Linhart ..... - 72 -
4.3 Filmový klavír 3 – Radim Linhart ..... - 77 -
4.4 Filmový klavír 4 – Radim Linhart ..... - 84 -
Závěr ..... - 89 -
Seznam použité literatury ..... - 90 -
Elektronické zdroje ..... - 92 -
Seznam příloh ..... - 94 -

Úvod

Diplomová práce se zaměřuje na stručný rozbor klavírních skladeb z oblasti nonartificiální hudby. Vybrala jsem si toto téma, protože právě dnešní žáci mají často blíže k hudbě populární, nežli k hudbě klasické. Zařazení takové skladby do žákova repertoáru tak může představovat značný motivační aspekt. Z vlastní zkušenosti vím, že ačkoli jsem skladby z oblasti klasické hudby měla velmi ráda, vždy jsem více a s větší radostí pracovala na skladbách populárních, které byly často vybírány jen jako „doplnění repertoáru." Skladby z oblasti nonartificiální hudby mají v repertoáru žáka své nezpochybnitelné místo, a pokud učitel vhodně zvolí skladbu, často tím v žákovi posílí jeho lásku k hudbě i k samotnému hudebnímu nástroji. Cílovou skupinou, pro kterou je tato práce přínosná, jsou učitelé klavírní hry, kterým může sloužit jako užitečný inspirační zdroj.

Hlavním cílem diplomové práce je analýza a přehled výběru skladeb v rámci repertoáru žáka klavírní hry z pohledu pedagoga. Dílčím cílem je vyzdvihnutí skladeb, které by svou nápaditostí mohly zaujmout jak učitelé, tak žáky. Dále pak rozbor jednotlivých klavírních cyklů a konkrétních skladeb autorů 20. a 21. století, po harmonické, rytmické a dynamické stránce.

Diplomová práce je rozdělena na čtyři hlavní kapitoly. Teoretická část se zabývá obecným obsahem nonartificiální hudby a žánrovým zastoupením skladeb při výuce klavírní hry na základních uměleckých školách. Praktická část se věnuje vybraným klavírním skladbám autorů nonartificiální hudby. Zahrnuje rozbor jednotlivých skladeb s ohledem na problematická místa, se kterými se může žák při nácviku potýkat. Celá práce je zakončena kapitolou zaměřující se na filmovou klavírní hudbu, konkrétně na klavírní cyklus *Filmový klavír* českého hudebního skladatele Radima Linharta.

V diplomové práci je využita česká a zahraniční literatura s odkazy na notový materiál. V teoretické části vycházím z publikací Ivana Poledňáka, Antonína Matznera a Vladimíra Spousty, kteří téma nonartificiální hudby zpracovali. V praktické části pracuji s notovým materiálem vybraných autorů nonartificiální hudby 20. a 21. století.

1 Nonartificiální hudba

Slovní spojení nonartificiální hudba zahrnuje více různých hudebních žánrů, které se svou strukturou nebo historií odlišují od tzv. vážné, umělecky hodnotné hudby artificiální. Slovo „nonartificiální" je složeno ze 3 slov latinského původu: *non* – ne, *ars/artis* – umění + *facere* – dělat. Slovo *non* jasně vyjadřuje, že se nejedná o umělecky hodnotné dílo v pravém slova smyslu. V minulosti se tento typ hudby často označoval jako *lehká hudba* nebo *zábavná hudba.*[1]

Termín nonartificiální hudba rozděluje celou hudební produkci do dvou velkých protikladných celků. *Zahrnuje vše, co leží mimo historicky zformovaný typ artificiální hudby, tzn. vše, co vzniká z jiných popudů, co je odlišné strukturálně, formálně, sociálně, co má jiný význam a vyjadřuje jiné obsahy. "*[2]

Za charakteristické znaky nonartificiální hudby můžeme považovat: *„typově standardizovaný základ tvorby, zeslabený význam skladebné jedinečnosti díla („Werkcharakteru") a naopak zvýraznění podílu interpretace, dále spontaneita vnímání a spotřeby, silné a bezprostřední zastoupení sociálních a psychických funkcí, široká* […] *spol. konzumní základna, zbožní charakter převážné části produkce n. h. a tím i její podřizování se běžným ekonomickým mechanismům a zákonitostem, zvl. zákonu nabídky a poptávky. "*[3]

Samotné utváření a vývoj nonartificiální hudby započal již v 19. století. V průběhu 20. století se pak tento typ hudby dále utvářel a specifikoval. Na přelomu 18. a 19. století se na jedné straně prohluboval kulturní význam umělé hudby a postupně se vyhraňoval nový specifický typ hudby artificiální. Jednalo se o hudbu, která byla vytvářena především k uměleckým a kulturním účelům hudebními skladateli a vznikala mimo okruh spontánní lidové tvořivosti. Na druhé straně zde probíhal zcela odlišný proud hudebního folklóru. Každý z těchto proudů však postupně ztrácel schopnost uspokojovat potřeby nově se formující a smýšlející společnosti . Nově nastupující a formující se hudební typ

[1] SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním.* III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 101.

[2] SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním.* III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 101.

[3] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby.* [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 293.

nonartificiální hudby vznikal na základně dílčích prvků obou zmíněných linií a díky novým a mnohostranně vnějším vlivům a tlakům společnosti. Jednalo se o vlivy politické, ekonomické a technické. Později na vývoj n. h. působily také mimoevropské hudební prvky, které se prolínaly do hudby evropské.[4]

[4] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 293.

1.1 Členění nonartificiální hudby

Oblast nonartificiální hudby se rozděluje do několika zřetelně odlišitelných celků z hlediska historické perspektivy, charakteristiky a struktury. Tyto celky mají vysokou míru samostatnosti a nejsou vázány na sebe navzájem ani na hudbu artificiální. V české muzikologii se objevuje několik možných rozčlenění oblasti nonartificiální hudby. Nejznámější a nejpoužívanější je členění na tři velké okruhy:

1. hudební folklór
2. tradiční populární hudbu
3. hudbu jazzového okruhu.[5]

„Tyto subsféry se navzájem liší délkou svého historického trvání, typem funkčního zapojení do mimohudebního dění i rysy hudby samotné.“[6] Jednotlivé okruhy jsou vůči sobě znatelně vymezeny, mají svá vlastní specifika, stejně velkou důležitost a můžeme do nich zahrnout téměř vše, co nepatří pod hudbu artificiální. Avšak hranice mezi jednotlivými oblastmi nemusí být vždy zcela zřetelné a mohou se překrývat stejně tak, jako se v některých aspektech překrývá hudba nonartificiální s hudbou artificiální. Lze tedy říci, že některá konkrétní hudební díla mohou svými rysy zasahovat, jak do oblasti hudebního folklóru, tak do oblasti tradiční populární hudby, apod.[7]

[5] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 13.

[6] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 15.

[7] Ibidem.

1.1.1 Hudební folklór neboli hudba lidová

V historických souvislostech můžeme říci, že hudební folklór de facto předcházel hudbě artificiální i nonartificiální. V kontextu nonartificiální hudby tak má své specifické postavení. Vývoj samotného folklóru je spojován s lidovou hudební tvořivostí, lidovými prvky a aspekty jednotlivých etnických skupin. Vyvíjel se v trvalém kontaktu s mimofolklórní produkcí. S klasickou hudbou na sebe navzájem působili a jejich prvky i podněty se navzájem prolínaly.[8]

Folklór podle hudební etnografie a folkloristiky můžeme rozčlenit podle původu, funkcí či norem, podle místa vzniku a provozování, např. na vesnický a městský, nebo konkrétně na písně pracovní, obřadní, apod. […] *rozhodně by se mělo vzít v potaz, že není jeden „celosvětový" hudební folklór. Folklórní projevy jsou vždy vázány na určité teritorium, na určité etnikum, na určitou dobu, na určitý kulturní okruh."*[9] Na tomto základě se folklór, i když má řadu společných rysů, v různých zemích značně odlišuje. Nejedná se pouze o odlišnosti v historickém vývoji, ale také o rozdílnosti v charakteru instrumentáře, melodiky a metrorytmiky.[10]

Folklór jako takový se v evropských zemích „nepěstuje" tak hojně jako dříve. Je využíván převážně druhotně a to aplikací v jazzové hudbě nebo implementací do tradiční populární hudby. Jeho prvky jsou uplatňovány také v hudbě artificiální. Lidovost mnohdy slouží jako hlavní inspirace klasické hudby. S lidovými prvky často pracovali čeští skladatelé artificiální hudby jako např. Leoš Janáček, Vítězslav Novák, Bohuslav Martinů a další.[11]

---

[8] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 15-16.

[9] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 16.

[10] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 137-140.

[11] SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním.* III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 102 – 103.

1.1.2 Tradiční populární hudba

Tradiční populární hudba se vyvíjí od 19. století a má tak přibližně dvousetletou historii. Začala se rozvíjet s počátkem profesionální hudební tvorby, která se formovala s novou poptávkou moderního hudebního trhu. Hudba se přizpůsobuje požadavkům publika, mnohdy se může zdát triviální ve svém projevu a může vykazovat charakteristiky kýče. Cílem tradiční populární hudby je oslovit co nejširší okruh publika, vyhovět jeho potřebám a požadavkům. K dalšímu neodmyslitelnému cíli patří co největší zisk, který se díky hudebním produkcím, nakladatelstvím a dobovým koncertním institucím, které skladby rozšiřovaly, stále zvyšoval.[12]

Vladimír Spousta ve své publikaci uvádí základní členění tradiční populární hudby na jednotlivé podoblasti:

1. *„folklór a artificiální hudba jsou překlasifikovány na hudbu nonartificiální (máme na mysli různé transkripce a aranžmá oblíbených a známých melodií, úpravy lidových písní etc.);*
2. *široký okruh operetní a vaudevillové tvorby;*
3. *oblast koncertantních projevů estrádních a dechových souborů;*
4. *tradiční kabaretní a satiricko-kabaretní tvorba;*
5. *tzv. lidovka“*[13]

K vyjmenovaným podoblastem tradiční populární hudby můžeme zařadit také produkci dobových dechových kapel, např. vojenských, městských nebo spolkových. Dále zde bývá zařazována hudba, která se interpretovala v měšťanských domácnostech při různých slavnostech, společenských „dýchánčích“ a návštěvách. Tato hudba je označována za hudbu salónní. Provozována byla v domácnostech středních a vyšších společenských vrstev v průběhu 19. století.[14]

---

[12] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 18-20.

[13] SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním.* III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 102.

[14] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 18.

Obecně je pro tradiční populární hudbu charakteristické, že v ní nedocházelo k žádným převratným hudebním revolucím. Z historického hlediska se tato podoblast může jevit jako „*roztřepený, hodnotově často inferiorní (proto někdy označovaný za triviální hudbu) okraj AH, tvořený obvykle projevy, jež jsou určeny k tomu, být nějak utilitárně užity (k tanci, zábavě apod.).*“[15] Od toho se pak následovně odvíjí složitost a náročnost jednotlivých děl a skladeb.

Tradiční populární hudba je oproti moderní populární hudbě vázána a spojována s prostředím vzniku, respektive s konkrétní lokalitou. Jedná se o oblast značně kvantitativně bohatou, která má dodnes širokou posluchačskou základnu.[16]

[15] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 19.

[16] Ibidem.

1.1.3 Hudba jazzového okruhu

Hudba jazzového okruhu neboli moderní populární hudba patří k historicky nejmladší podoblasti nonartificiální hudby. Je charakteristická řadou specifických rysů, které jsou vázány na nové a moderní civilizační trendy, jako je moderní zvuková a nahrávací technika, jiný způsob života, globalizace světa, apod. Nejdůležitějším rysem se však stává práce s novou hudební řečí.[17] Tradiční populární hudba vycházela z folklóru a z hudby artificiální, ovšem moderní populární hudba má svůj vlastní a zcela jedinečný hudební styl a vychází tak pouze sama ze sebe.

Celá oblast moderní populární hudby je až neobvykle rozsáhlá, a co se týče třídění či kategorizování je velmi obtížné ji rozčlenit a uspořádat. Celé dělení je o to složitější, že samotné dílčí okruhy jsou obsáhlé, mají svou historii, žánry, styly i osobnosti a přesahy do dalších oblastí. Neexistuje pouze jedno jediné členění moderní populární hudby, jelikož na samotné dělení se můžeme dívat z více úhlů, např. z hlediska funkčnosti, estetické kvality, původu hudby nebo charakteru hudební řeči.[18]

Spousta a Poledňák se ve svých publikacích zaměřují převážně na členění z hlediska funkčnosti, ve kterém v podstatě rozlišují žánrové zastoupení této hudební oblasti. Spousta vyčleňuje v rámci této kategorizace pět hlavních okruhů, zatím co Poledňák jich vymezuje sedm. I přesto se v daných oblastech danou charakteristikou téměř shodují.

Dle Poledňáka můžeme podle funkčnosti rozčlenit hudbu jazzového okruhu na jednotlivé podoblasti:

1. *„Taneční hudba.*
2. *Hudba plnící své poslání v rámci „společenské zpěvnosti" (většinou patří do oblasti folku).*
3. *Hudba fungující jako podstatná součást divadelního tvaru, tedy hudba v rámci moderního hudebního divadla, zejména muzikálu (použijeme-li označení pars pro toto, tak právě „muzikálová hudba").*

[17] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 19.

[18] Ibidem, s. 20 – 22.

4. *Hudba tvořící sekundární součást nějakého komplexnějšího (více či méně uměleckého) projevu (tedy hudba scénická, filmová, televizní, apod.) či hudba tvořící součást nějakého multimediálního projektu.*
5. *Hudba podřízená jednoznačně definovaným a konkretizovaným mimohudebním účelům (tj. reklamě, sportovnímu výkonu a dění, vytvoření zvukového prostředí, atp.)*
6. *Hudba fungující jako doplňková součást společenského dění, zábavy atp. (použijeme někdy se objevujícího výrazu „party sound")*[19]
7. *Hudba určena především k soustředěnému poslechu a mající i zřetelné umělecké aspirace či přímo uměleckou funkci (je to jistá obdoba AH – viz třeba mnohé projevy moderního jazzu, muzikálu, ale i mnohé projevy folkové či rockové, vyrůstající z potřeby sebereflexe, vyjádření myšlenkového postoje, atp.).*[20]

Uvedená kategorizace hudby jazzového okruhu je pouze jednou z mnoha. Často se setkáváme s dělením celé scény nonartificiální hudby, ale také hudby jazzového okruhu, z hlediska teritoriálního, kdy se vyčleňuje evropský folklór, afroamerická hudba, latinskoamerická hudba, arabská hudba, apod. Další členění pak rozděluje hudbu jazzového okruhu na tzv. globální hudbu a hudbu sítí, kdy je poukazováno především na rozšíření a známost jednotlivých žánrů.[21]

Hudba jazzového okruhu je v současnosti považována za nejrozšířenější typ hudby. Jedná se především o oblast jazzu, která expandovala ve velmi krátké době téměř do celého světa a stala se fenoménem nejen amerických, ale i evropských a mimoevropských hudebních kultur. Je celosvětově uznávaná nejen díky svým strukturním a vyjadřovacím možnostem, ale také díky napojení na moderní technické prostředky a komunikační média.[22]

---

[19] Vladimír Spousta ve své publikaci *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním* uvádí pro *party sound* výraz *environmental music* (hudba, která má příjemně dolaďovat atmosféru společenského prostředí).

[20] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 22.

[21] Ibidem, s. 26 – 27.

[22] SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním.* III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 112.

2 Žánry moderní populární hudby s přesahem do klavírní oblasti

V předchozí kapitole jsme zmínili kategorizaci moderní populární hudby neboli hudby jazzového okruhu podle funkčnosti. Z daných kategorií můžeme zvlášť vyčlenit jednotlivé hudební žánry, které jsou příznačné svým původem, historií, charakteristickými prvky, inspirací a skladateli, kteří v tomto žánru tvořili.

S ohledem na klavírní přesah bylo vybráno pět žánrů, které budou podrobněji popsány a doplněny o přehled klavírních děl, které jsou k danému hudebnímu žánru vázány. Jedná se o následující žánry:

- Jazz
- Blues
- Boogie-woogie
- Ragtime
- Rock

2.1 Jazz

Nejrozsáhlejším hudebním žánrem moderní populární hudby je oblast jazzu. William Billy Taylor napsal v úvodu svého článku pro časopis *The Black Perspective in Music* o jazzu: *„Jazz is america´s classical music. It is both a way of spontaneously composing music and repertoire, which has resulted from musical language developed by improvising artist. Though it is often fun to play, jazz is very serious music.“*[23] Taylor v tomto krátkém úvodu vyzdvihuje největší přednost jazzu, kterou je improvizace. Jedná se o jednu ze základních charakteristik tohoto žánru.

Typickým prvkem pro jazz je způsob hry. Nejde ani tolik o skladbu jako spíše o její interpretaci. Téměř jakákoliv skladba lze zahrát tzv. jazzově. Důležité je dodržet správnou rytmiku, časté užívání synkop a nepravidelných rytmů, a použití bluesové intonace.[24] Ke specifikům dále patří představa o tónové kráse, kdy v jazzu *„usilují jednotliví představitelé o maximální individualizaci, vytvářejí si svůj osobitý způsob tvorby tónů, využívá se přitom krajních poloh nástroje, forsírování, atd., tedy záměrné deformace.“*[25]

K dalším charakteristickým rysům patří specifické frázování a tzv. princip beatu, který byl převzat z africké tradice a představoval akcentovanou úderovou pulzaci, díky které se pak rozvíjely další složky projevu. Dále je třeba vyzdvihnout časté používání melodicko-harmonických postupů, užívání mollové tercie v durové melodice nebo sextové zahuštění tónického kvintakordu.[26] Všechny tyto rysy v závěru podtrhuje tehdy netypické spojení hudebních nástrojů. Nejčastěji se jedná o bicí, perkuse, kytaru, kontrabas, piano, saxofon a žesťové nástroje jako trumpeta a trombon.[27] Spojení jednotlivých nástrojů ve větších uskupeních pak vytvářelo originální souhru se správným jazzovým „feelingem.“

---

[23] TAYLOR, William “Billy”. “Jazz: America’s Classical Music.” *The Black Perspective in Music*, vol. 14, no. 1, 1986, s. 21–25.

[24] Bluesová intonace = jedná se o „nečistou“, výrazem podmíněnou intonaci některých stupňů.

[25] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 169.

[26] Ibidem.

[27] BROŽOVÁ, Vendula. Jazzové okénko. Kde, jak a hlavně proč? *Muzikantiakapely.cz. Muzikantiakapely.cz - Hudební portál pro muzikanti a kapely* [online]. [cit. 13.03.2022]. Dostupné z: https://muzikantiakapely.cz/magazin/jazz/

V odvětví jazzové hudby máme značné množství skladatelů, autorů, zpěváků a hudebníků, kteří ji svým dílem značně obohatili. Zaměříme-li se na skladatelé klavírní hudby, nalezneme nespočet osob, jejichž díla vykazovala prvky jazzové či bluesové hudby. Nemusí jít vždy nutně o díla čistě jazzová, často se setkáváme se skladbami, které stojí na pomezí více žánrů, nebo dokonce na pomezí hudby artificiální a nonartificiální. V následující části budou představeni vybraní známí i méně známí skladatelé jazzové hudby, s jejichž skladbami se na základních uměleckých školách často pracuje. Jednotlivé skladby, popř. klavírní cykly, budou více a podrobněji popsány v následující kapitole.

František Horký. Narodil se 14. července 1943 v Praze. Od dětství se věnoval hudbě, hrál na klavír a kytaru. Rodiče si ovšem nepřáli, aby se hudbou živil a z toho důvodu vystudoval hornickou průmyslovou školu a ke konzervatoři se dostal až v pozdějším věku. Spolupracoval s Ostravským rozhlasovým orchestrem, jako skladatel a aranžér, a také s populárními zpěváky z okolí Ostravska, např. s Marií Rottrovou a Pavlem Novákem. Od roku 1990 vyučoval na Základní umělecké škole v Praze 9 na Proseku, kde založil oddělení populární hudby, které bylo jedno z prvních v Praze. František Horký vydal řadu klavírních skladeb pro mládež a jeho pedagogickým cílem bylo podněcovat u žáků zájem o hudbu a snažit se o její aktivní provozování. Ačkoli působil převážně v hudbě moderní, uvědomoval si důležitost a nezbytnost výuky hudby klasické. Takto vzpomíná na léta strávená na konzervatoři: „*Tady jsem zjistil, že skladatel musí takříkajíc sedět na dvou židlích. Musí se umět pohybovat , jak v oblasti populární muziky, tak i v oblasti hudby vážné, jinak je ztracen.*“[28]

František Horký tvořil především jednoduché „skladbičky“, které svou úrovní odpovídají žákům prvního stupně základní umělecké školy. K vydaným albům jsou uvedené popisky jednotlivých skladeb a popis celého cyklu. Na jazzovou tvorbu se zaměřil v těchto klavírních cyklech:

1. *HEZKÉ PRÁZDNINY - jazzové skladbičky pro začínající klavíristy*
2. *Ode všeho trochu* – cyklus jazzových skladeb pro klavír

[28] Občané ocenění v roce 2014. *Městská část Praha 9* [online]. [cit. 16.03.2022]. Dostupné z: https://www.praha9.cz/obcane-oceneni-v-roce-2014

Emil Hradecký. Narodil se 25. února 1953 v Praze a patří k významným českým skladatelům, kteří se ve své tvorbě inspirovali jazzovou a taneční hudbou. Vystudoval pražskou konzervatoř a po ukončení studia působil jako pedagog na základní umělecké škole v Praze 7. Věnoval se nejen skladbám instrumentálním, ale také vokálním. Spolupracoval např. se sbory *Radost – Praha* nebo *Pueri gaudentes*. *„Během své pedagogické činnosti došel k poznání, že děti motivuje ke hře na hudební nástroj jazzová a taneční hudba. Výrazná rytmika skladeb jim otevírá nový hudební svět.“*[29] Hradecký každoročně pořádá jazzové koncerty, na kterých jsou skladby interpretovány jeho vlastními žáky, a sklízí s nimi velké úspěchy.

Skladby Emila Hradeckého protínají oba dva stupně základních uměleckých škol, avšak větší část se věnuje snadnějším skladbám a melodiím převážně pro mladší žáky. Na jazzovou tvorbu se zaměřuje v těchto klavírních cyklech:

1. *Malé jazzové album* – jedenáct originálních jazzových skladbiček
2. *Jazzové kousky pro dvacet prstů* – osm skladbiček pro čtyřruční klavír
3. *Jazz Winds* – pět skladeb v úpravě pro flétnu, trubku a trombon s klavírním doprovodem
4. *Jazzové mikroetudy pro začínající klavíristy* – jedenáct etud pro začínající klavíristy
5. *Jazzové etudy* – album jazzových etud různých obtížností
6. *Snadné ragtimy* – album devíti známých a oblíbených ragtimu od Scotta Joplina v úpravě Emila Hradeckého

Milan Dvořák. Narodil se 6. prosince 1934 v Prostějově. Hru na klavír a hudební teorii studoval na hudební škole Leoše Janáčka v Prostějově. Působil jako pianista v různých orchestrech, např. orchestr Jiřího Procházky, Zdeňka Marata nebo orchestr Městských divadel pražských. Působil také v orchestru Divadla Semafor, kde se dokonce jeden rok ujal jeho vedení. Orchestr později opustil a začal vyučovat skladbu na Konzervatoři Jaroslava

[29] JURKOVIČ, Pavel. Emil Hradecký. *Vítejte na stránkách Emila Hradeckého* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: http://www.emilhradecky.cz/

Ježka v Praze. Věnoval se nejen jazzové hudbě, ale také hudbě filmové, muzikálové, hudbě k večerníčkům, písním, šansonům, apod. [30]

K jazzové klavírní tvorbě Dvořák nejvíce přispěl svými dvěma klavírními cykly, jenž se snaží naučit žáka základním výrazovým prostředkům v jazzu:

1. *Jazzové klavírní etudy 1*
2. *Jazzové klavírní etudy 2*

K méně náročným klavírním cyklům věnovaným opět jazzové hudbě patří:

1. *Klavírní jazzové minietudy*
2. *Klavírní jazzové minietudy II*
3. *Klavírní jazzové minietudy III*
4. *Klavírní jazzové minietudy IV*

Geoff Haydon. Americký skladatel zaměřený na klasickou a jazzovou hudbu působí jako pedagog na klavírní fakultě na Georgia State University, kde vyučuje aplikovaný klavír, klavírní literaturu, historii jazzu a teorii jazzu. Jako skladatel a interpret vystupoval v mnoha zemích se svými sólovými a komorními koncerty, díky kterým se proslavil a získal řadu pochvalných ohlasů. Pravidelně vystupuje s Atlanta Ballet Orchestra a je spoluautorem učebnice *Jazz History Overwiew*.[31]

Geoff Haydon napsal jeden klavírní cyklus zabývající se výlučně jazzovou hudbou. Cyklus je určený mladším nebo začínajícím klavíristům. Album obsahuje sedm jednoduchých a snadno hratelných jazzových sólových skladeb:

1. *Beginning jazz* – seven easy solos by Geoff Haydon

[30] ZAPLETAL, Petar. Dvořák Milan. *Český hudební slovník* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovnik.cz/slovnik/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5554

[31] Dr. Geoffrey Haydon. *Parker Linch Productions* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: https://parkerlinchmusic.com/about/dr-geoffrey-haydon/

William Gillock. Narodil se 1. července 1917 v americkém Missouri a zemřel roku 1993. Byl známý a úspěšný hudební pedagog a skladatel klavírní hudby. Hře na klavír se věnoval od dětství. Studoval na Central Missouri Methodist College ve Fayette ve státě Missouri, kde mimo klavírní hru vystudoval také skladbu. Po celý život se věnoval tvorbě dětských skladeb pro žáky všech úrovní a díky tomu byl často nazýván „the Schubert of children´s composers." Během svého života byl aktivní v mnoha hudebních organizacích, vedl řadu workshopů po celých Spojených státech, psal klavírní skladby a vyučoval.[32]

Klavírní tvorba Williama Gillocka je velmi obsáhlá a jeho skladby stojí často na pomezí artificiální a nonartificiální hudby. Pokud se zaměříme na hudbu jazzovou a na základní umělecké školy, často hranými a oblíbenými cykly mohou být:

1. *3 Jazz Preludes for Piano*
2. *Jazz Prelude* – klavírní skladba pro čtyřruční klavír
3. *Jazz styles – New Orleans*
4. *Jazz styles – more New Orleans*
5. *Jazz styles – still more New Orleans*
6. *Jazz styles – New Orleans – Piano duets*
7. *Jazz styles – more New Orleans – Piano duets*
8. *Jazz styles – still more New Orleans – Piano duets*

[32] William Gillock. *Bach cantatas website* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: https://www.bach-cantatas.com/Lib/Gillock-William.htm

2.2 Blues

Kořeny blues zasahují do prostředí amerického jihu. Rozšiřovaly se až díky urbanizaci černošského obyvatelstva na počátku 20. století. Za nejpůvodnější podobu blues bývá považováno tzv. blues z mississippské delty, které vycházelo z původních plantážních popěvků, z hollerů a work songů. [33]

Blues představují světské lidové písně, které reagovaly na běžné životní situace a vycházely z lidské řeči bez zřetelnější formové nebo harmonické stavby. Jako žánr byl blues na svém počátku čistě vokální, teprve později se k němu začínaly připojovat doprovodné nástroje, např. banjo, kytara nebo klavír. Posléze se začala formovat jeho struktura a jednoduchá harmonická osnova. Blues stojí na principu „zvolání a odpovědi" a tvoří jej několik strof různé délky, zpravidla se uvádí délka strof jako dvanáct taktů (3x4 takty).[34]

Podobně jako u jazzu, blues je spojením hudby a textu, jeho podstatou je způsob podání a atmosféra. Krátký článek, který vyšel v českém literárním časopise *Světová literatura* vystihuje jednoduše a stručně podstatu blues těmito slovy: *„Blues jsou písně černého proletariátu z džungle velkých měst. Nejsou to napomádované barové písničky ani idylické zpěvánky o lásce. Patří spíše do kategorie literatury, o níž psal Karel Čapek v ‚Marsyasu'. Jejich nejbližším příbuzenstvem u nás jsou písně jako ‚Když jsem přišel do Košíř na Zvonařku' nebo skvělá parafráze ‚Tak to vidíš Anka, přece jsme tě lízli', tedy písně, které naši folkloristé do svých sbírek zatím většinou nezařazují. Jejich američtí kolegové si však počínají jinak. Vědí to, co u nás před padesáti lety věděl Jaroslav Hašek a po něm Eduard Bass. Vědí, že v kalu předměstských kanálů jsou pohozeny perly poesie, která se sice nehodí na klavírní dýchánky slečen z lepších rodin , ale která právě proto je velkou poesií. Říká totiž pravdu o životě* […] *Texty blues jsou nasáklé životní situací.*[35]

---

[33] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 55.

[34] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 35.

[35] Blues. *Světová literatura.* Č. 1, 1957. s. 84.

Blues se po dlouhou dobu rozšiřoval podobně jako hudba lidová, tedy „ústně“ bez známých autorů či interpretů. Později začali s blues pracovat poloprofesionální a profesionální hudebníci a blues začal získávat v hudebním světě své velké a nezastupitelné místo. Tento žánr dal základ jazzu, který se utvářel na přelomu 19. a 20. století. Blues dodalo jazzu jisté prvky, které jsou dodnes pro jazzové skladby typické a neodmyslitelné. Jedná se o formové schéma blues, základy improvizace a způsob provedení. [36]

V předchozí podkapitole byli zmíněni skladatelé jazzové hudby, kteří zasahovali také do hudby bluesové. Můžeme uvést Emila Hradeckého, Milana Dvořáka nebo Williama Gillocka, jejichž jazzové klavírní cykly obsahují také bluesové skladby a skladbičky pro žáky prvního nebo druhého stupně základních uměleckých škol. Jelikož dal blues základ jazzu, nemůžeme tyto dva žánry nijak striktně oddělovat. Mnozí skladatelé často píší skladby s přesahem do obou žánrů. V následující části bude zmíněno několik málo autorů, jejichž klavírní skladby jsou převážně bluesového charakteru, a se kterými by se dalo velmi dobře pracovat s mladšími i staršími žáky na základních uměleckých školách.

Martha Mier. Americká hudební skladatelka klavírních skladeb a učitelka klavírní hry se narodila 10. prosince 1936 ve Spojených státech na Floridě. Proslavila se svými skladbami *Seventh Street Blues* a *Jackson Street Blues*. Žije v Lake City na Floridě a je členkou Národní asociace učitelů hudby, Asociace učitelů hudby státu Florida a Národního spolku učitelů klavíru. Její klavírní cykly jsou vždy řazeny podle obtížnosti a ve většině případů jsou napsány jak pro sólo klavír, tak pro čtyřruční klavír.[37] V oblasti jazzu, ragtimu a blues vydala tato díla:

1. *Jazz, Rags and Blues 1* – album 10 skladeb pro začátečníky
2. *Jazz, Rags and Blues 2* – album 8 skladeb pro mírně pokročilé až středně pokročilé
3. *Jazz, Rags and Blues 3* – album 10 skladeb pro středně pokročilé
4. *Jazz, Rags and Blues 4* – album 9 skladeb pro více pokročilé
5. *Jazz, Rags and Blues 5* – album 8 skladeb pro pokročilé

[36] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 36-37.

[37] About Martha Mier: American musician. *PeoplePill: Movers and Shakers from around the globe, past and present*. [online]. [cit.20.03.2022]. Dostupné z: https://peoplepill.com/people/martha-mier

Wesley Shaum. Americký skladatel, klavírista a pedagog se narodil roku 1905 ve Wisconsinu a zemřel roku 1988. Ve 30. letech založil v Milwaukee Schaum Piano School, kde poté vyučoval a začal psát klavírní skladby pro své žáky. Škola měla úspěch a postupně se dál rozšiřovala. V roce 1941 vydal své první album *Piano Fun for Boys and Girls*, kde v předmluvě uvádí: *„In examining the other types of methods, we have found that the majority ignore the interest factor of the student. They take it for granted that the student has a burning passion for music and will do any old dry piece of work just because it appears in the book. They forget that youngsters have to have interesting and enjoyable material or else they will quickly run out of enthusiasm. And so we present the Piano Fun Book for children to enjoy."*[38] Shaum se zaobírá myšlenkou, že mnoho učitelů zapomíná vzbuzovat ve studentech neustálý zájem o hudbu. Tvrdí, že je třeba žákům předkládat skladby, které je nadchnou, a které je budou udržovat ve stéle stejném, nebo dokonce větším nadšení pro hudbu.

Pro bluesový a jazzový klavír napsal Shaum několik originálních skladeb, které vydal v albech:

1. *RHYTHM & BLUES 1* – 18 skladeb pro začínající klavíristy
2. *RHYTHM & BLUES 2* – 18 skladeb pro začínající a mírně pokročilé klavíristy
3. *RHYTHM & BLUES 3* – 15 skladeb pro pokročilé klavíristy

[38] SCHAUM, Wesley. Remembering John W. Shaum. *Music Notes.* Vol. 16, No. 7, 2008 [online]. [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20120325192323/http://www.schaumpiano.com/Assets/pdf/july08.pdf

Eugenie Rocherolle. Americká hudební skladatelka, klavíristka a učitelka klavírní hry se narodila roku 1939 v Louisianě. V 70. letech začal vydávat své první klavírní skladby, které získaly okamžitý úspěch. Její skladby byly distribuovány po celých Spojených státech i v zahraničí. Kromě klavírních skladeb se věnuje jednohlasým vokálním skladbám a skladbám pro sbor a orchestr.[39]

Její skladby jsou typické svým originálním rytmem, propracovanou melodií, harmonií a tvůrčí vynalézavostí. V bluesovo-jazzové tvorbě lze z jejích skladeb vyzdvihnout:

1. *Blues concerto* – bluesový koncert pro dva klavíry pro pokročilé klavíristy
2. *Swingin´ the blues* – 6 originální skladeb pro mírně pokročilé klavíristy
3. *On The Jazzy Sidy* – 6 originálních jazzových skladeb pro středně pokročilé klavíristy

[39] Eugenie Rocherolle. *Hal Leonard Online* [online]. [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: https://www.halleonard.com/biography/192/eugenie-rocherolle

2.3 Boogie–woogie

Boogie-woogie vznikalo v lidovkové podobě ze způsobu hry kytarových blues na počátku 20. století. Tento žánr se prezentuje jako klavírní blues v osobité interpretaci, který se později rozšířil také do orchestrového pojetí. Původ názvu není jednoznačně vysvětlen a můžeme se jen domnívat, že se jedná o slovo často používané v černošském slangu. O prosazení termínu, který je brán v dnešním slova smyslu, se zasloužil Pinetop Smith, klavírista a skladatel, který v roce 1982 nahrál skladbu *Pinetop´s Boogie Woogie*, jež odpovídala stylovému zaměření.[40]

Svůj zlatý věk zažilo boogie-woogie od druhé poloviny 20. let a počátku 30. let v Chicagu a severních velkoměstech Spojených států. Rozmach se však udržel pouze v černošských čtvrtích a jejich hranice většinou nepřekročil. Od druhé poloviny 30. let ztrácí na popularitě a do popředí se opět dostává na počátku 40. let, kdy klavíristé a starší interpreti pronikají do studií, ve kterých vznikají první nahrávky.[41]

K nápadným rozlišovacím znakům mezi klavírní stylizací ragtimu, blues a boogie-woogie patří levá ruka hrající ustálený rytmický doprovod, převážně ve formě „eight-to-the-bar ostinato“ jako opakující se figuru a pravá ruka hrající melodii používající tečkovaný rytmus, šestnáctinové noty, trioly, oktávové zdvojení, těžké akordy, riffy, tremola a podobné figury.[42] Často je v doprovodu používán tzv. walking bass, který představuje sled po sobě jdoucích rozložených oktáv ve stupňovitém, popř. chromatickém sledu. Harmonicky vychází boogie-woogie ze schématu blues.[43]

Mezi nejznámější interprety boogie-woogie patří již zmíněný Pinetop Smith, Meade Lux Lewis, Albert Ammons, Pete Johnson, Romeo Nelson, Charlie Spand, Montana Taylor, Sammy Price, Fatse Wallera a další.

---

[40] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 58.

[41] Ibidem.

[42] AMMER, Christine. The HarperCollins dictionary of music. 2nd ed. London: HarperPerennial, 1991, s. 46.

[43] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 58.

Boogie-woogie je žánr tykající se převážně hudby klavírní a díky tomu je oblast skladeb i skladatelů velmi rozsáhlá. Pro přehled bude v následující části uvedeno několik vybraných skladeb, klavírních cyklů a autorů, kteří komponují ve stylu boogie-woogie převážně pro mladší žáky základních uměleckých škol. Jedná se o výběr zahraničních a českých skladatelů, jejichž skladby by mohly sloužit jako vhodný výukový materiál, který by u žáků vzbuzoval nadšení ze hry a motivoval je k dalšímu sebezdokonalování.

V podkapitole „Jazz“ byl uveden Emil Hradecký a jeho výběr převážně jazzových skladeb. Co se týče boogie-woogie, které do jazzové oblasti neodmyslitelně patří, je zde uvedena jedna jeho skladba pro čtyři ruce a jeden klavír. Skladba s názvem *Z kopce do kopce* je určena pro pokročilejší žáky klavírní hry a sám Hradecký uvádí obtížnost skladby jako 5+. Charakteristickým znakem je tečkovaný rytmus a označení tempa skladby jako *Tempo di boogie.* V primu máme melodickou linku a v secondu ustálený pulzující bas.

Obr. 1 – úsek z notového partu primu [44]

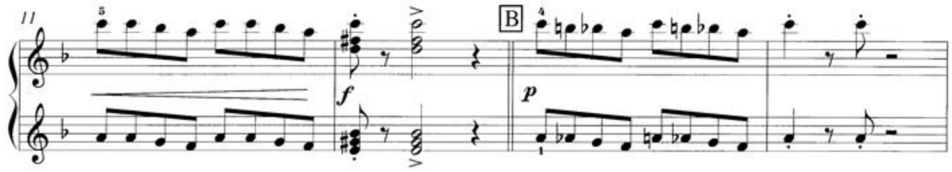

Obr. 2 – úsek z notového partu secondu [45]

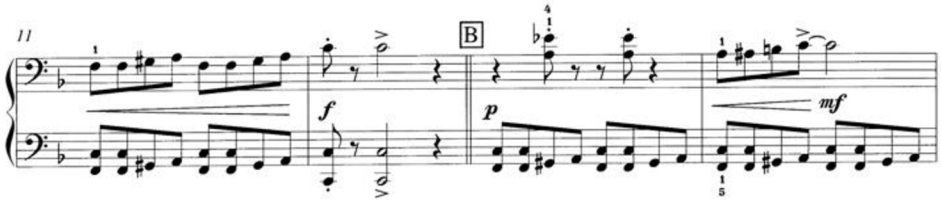

[44] HRADECKÝ, Emil. *Z kopce do kopce*. Petřvald : Blesk Market, 2015, s. 1.

[45] HRADECKÝ, Emil. *Z kopce do kopce*. Petřvald : Blesk Market, 2015, s. 2.

Eduard Douša. Český skladatel soudobé hudby se narodil 31. srpna 1951 v Praze. Vystudoval muzikologii na Karlově univerzitě a dále se věnoval kompozici a hudební teorii. Po studiích vyučoval hudební teorii na Konzervatoři Jana Deyla pro zrakově postiženou mládež a později začal vyučovat na konzervatoři Jaroslava Ježka. V roce 2012 založil společně se svou ženou vydavatelství Musica Gioia, které je zaměřeno na vydávání soudobé hudebně-pedagogické literatury.[46]

V jeho jazzové tvorbě najdeme několik skladbiček ve stylu boogie-woogie, určených mírně pokročilým až pokročilým žákům. Ve stylu jazzu, ragtimu, blues a boogie-woggie vydal následující klavírní cykly:

1. *Devět jazzových minietud pro klavír*
2. *Devět jazzových minietud pro klavír II.*
3. *Devět jazzových minietud pro klavír III. pro čtyřruční klavír*

Václav Říha. Klavírní skladatel narozený roku 1964 působí jako učitel klavírní hry a věnuje se žánrům z jazzového okruhu.[47] Originální jazzové skladby jsou určeny převážně zkušenějším a pokročilým klavíristům. Skladby ve stylu boogie-woogie nalezneme v těchto klavírních albech:

1. *Džezové albíčko* – 7 jazzových skladeb pro mírně pokročilé klavíristy
2. *Piano album T* – 9 originálních skladeb pro pokročilé klavíristy

Claude Bolling. Skladatel, klavírista, aranžér a dirigent se narodil 10. dubna 1930 v Cannes ve Francii a zemřel 29. prosince 2020. Jednalo se o jednoho z nejznámějších francouzských hudebníků na světě v oblasti jazzu, varieté a filmové hudby. Byl považován za zázračné dítě. Hrával od dětství profesionálně jazz s mistry jako Lionel Hampton nebo Kenny Clarke. Věnoval se téměř celý život psaní filmové hudby. K nejznámějším filmům patří *Borsalino, Cop Story, Lucky Luke, The magnificent,* a další.[48]

---

[46] KOHUTOVÁ, Klára. *Klavírní cyklus Miniatury I, II, III Eduarda Douši*. Bakalářská práce, Olomouc: UPOL, 2020, s. 6-7.

[47] ŘÍHA, Václav. *Piano album T.* Praha: Talacko editions, 2006.

[48] BIOGRAPHIE Claude Bolling. *HOME Claude Bolling* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://en.claude-bolling.com/biographie

Jeho boogie-woogie skladby byly vydány v albu *Original Boogie Woogie*. Spolu s dalšími skladbami jazzových skladatelů se jedná o album 12 skladeb, které je určeno pro více pokročilé žáky. Nejvhodnější jsou žáci 6. – 7. ročníku I. stupně, popř. žáci II. stupně základních uměleckých škol.

Mike Cornick. Anglický skladatel, klavírista a učitel hudby se narodil roku 1947. Je považován za jednoho z průkopníků jazzové hudby, která je určena pro starší, popř. pokročilé žáky klavírní hry. Cornick vždy vynikal přidáváním drobných detailů do svých skladeb, které podtrhovaly charakter prvků typických pro jazz.[49]

Na skladby ve stylu boogie-woogie se zaměřuje v těchto klavírních cyklech:

1. *Boogie Piano Book* – 6 originálních a snadných skladeb pro mírně pokročilé klavíristy
2. *Boogie Piano Duets* – 6 snadných klavírních skladeb pro čtyřruční klavír

David Carr Glover. Anglický klavírista, skladatel a učitel klavírní hry se narodil roku 1925 a zemřel roku 1988. Byl skladatelem výukových a recitačních skladeb pro studenty klavíru. S hudební tvorbou začal v 50. letech. O jeho životě a k jeho poctě napsal a vydal v roce 2019 biografii Thomas B. Gore.[50]

Z jazzové tvorby Davida Carra Glovera obsahující skladby stylu boogie-woogie můžeme vyzdvihnout tyto klavírní cykly:

1. *Five finger boogie* – 5 jednoduchých pětiprstých boogie pro začátečníky
2. *Boogie All the Way* – 12 originálních skladeb pro mírně pokročilé klavíristy

[49] EALES, Andrew. Blues in Two and more. *Pianodao* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://pianodao.com/2019/07/18/blues-in-two-and-more/#more-62354

[50] GORE, Thomas B. *David Carr Glover Musical Scrapbook*. Independently published, 2019, 266 s.

2.4 Ragtime

Ragtime představuje typ americké taneční hudby, který vznikl na přelomu 19. a 20. století ve státě Missouri, a stal se populárním kolem roku 1910. Ačkoli se zrodil ze skupinové a vokální hudby, ragtime se prezentuje především jako hudba klavírní. Charakteristickým prvkem, které ragtime odlišují od dalších žánrů je pro melodii a harmonii typický „dunivý" rytmus v partu levé ruky a synkopovaný rytmus v partu pravé ruky (viz obr. 3).[51]

Obr. 3 – *The Entertainer* - Scott Joplin. Charakteristická je dvoudobá pulsace, kdy se v melodii objevuje synkopovaný rytmus a v basu střídající se základní tón akordu, který může být zdvojený v oktávě s přiznávkovými akordy na lehkých dobách.[52]

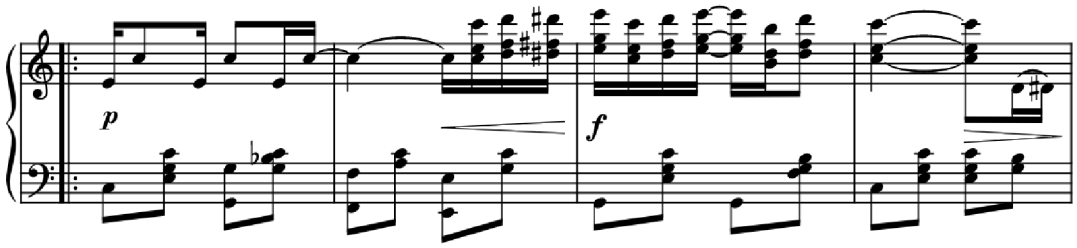

Ragtime měl přímý dopad na vývoj jazzu, ale jelikož koexistoval s raným New Orleanským dixielandem, lze jej považovat spíše za klavírní styl, který se vyvinul v důsledku zvláštních podmínek. Původ slova „ragtime" má mnoho verzí, můžeme se přiklánět k tomu, že své pojmenování získal nejspíše díky typicky používané synkopě. Díky tomu byl tento styl nazýván jako „ragged time" neboli „ragtime".[53]

Mezi nejznámější a nejplodnější skladatele ragtimu patří Scott Joplin, který bývá považován za „krále" ragtimové hudby. Za nejznámějšího ragtimového klavíristu patří Jelly Roll Morton. Byl považován za jednoho z nejlepších klavírních ragtimových sólistů. Mezi další známé skladatele, které je nutno zmínit, patří James Scott a Joseph Lamb.

---

[51] AMMER, Christine. *The HarperCollins dictionary of music*. 2nd ed. London: HarperPerennial, 1991, s. 342.

[52] JOPLIN, Scott. The Entertainer. *Musescore* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://musescore.com/james_brigham/the-entertainer

[53] MEGILL, David W., Maurice GEROW a Paul TANNER. *Jazz*. 8th ed. Boston: McGraw-Hill, 1997, s. 43-44.

Oblast klavírního ragtimu je velmi rozsáhlá a obsáhlá. Z toho důvodu budou opět vybráni pouze někteří autoři a jejich díla. Mnoho původních originálních skladeb nepatří mezi nejjednodušší a pro žáky základních uměleckých škol jsou to skladby poměrně složité. Originální skladby si mohou dovolit zahrát spíše žáci druhého stupně, kteří zvládnout nacvičit i náročnější díla. Existuje samozřejmě také mnoho zjednodušených verzí původních skladeb, ať už Scotta Joplina, Jelly Roll Mortona nebo českého skladatele Jaroslava Ježka, které jsou ve snadné úpravě, a zahrát si jej tak mohou i mladší žáci základních uměleckých škol.

Scott Joplin. Americký černošský skladatel a klavírista se narodil kolem roku 1867.[54] Doposud patří k nejznámějším ragtimovým skladatelům. Za svůj život napsal a publikoval více než 50 ragtimových skladeb. Klavírní hru a kompozici studoval na univerzitě v Sedalii ve třídě George R Smithe, kde se setkal s dalšími ragtimovými skladateli, např. s Arthurem Marshallem a Scottem Haydnem.[55]

Svou ragtimovou tvorbu započal skladbou *Original Rags,* vydanou začátkem roku 1899. Jeho nejznámější ze všech klavírních ragtimu se stala skladba s názvem *Maple Leaf Rag*, která dala základ Joplinovu skladatelskému věhlasu a potvrdila jeho titul „King of Ragtime Writers.“[56]

Skladby Scotta Joplina najdeme v mnoha úpravách a klavírních albech ragtimových skladeb. Komplet téměř všech jeho originálních skladeb vydalo v roce 1998 nakladatelství Hal Leonard. Album *Joplin – Complete Rag for piano* obsahuje 42 jeho nejznámějších ragtimů. Úpravy a snadnější verze Joplinových skladeb pak nalezneme například v těchto klavírních albech:

1. *5 finger Joplin Rags* – 10 ragtimů v pětiprsté úpravě pro začínající klavíristy od Toma Geroua
2. *The Easy Piano Collection: JOPLIN GOLD* – 16 skladeb ve snadné úpravě pro začínající a mírně pokročilé klavíristy od vydavatelství Chester Music

[54] Není známo přesné datum ani rok jeho narození.

[55] BERLIN, Edward A. Scott Joplin. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 13, Jennens to Kuerti*. London: Macmillan, 1991, s. 207-208.

[56] Ibidem.

3. *Scott Joplin : Snadné ragtimy* – 9 ragtimů pro mírně pokročilé klavíristy v úpravě Emila Hradeckého
4. *Scott Joplin - Ragtime Classics for Piano Duets* – 7 skladeb v úpravě pro čtyřruční klavír od Denes Agay
5. *The Joy of Ragtime* – 29 ragtimů různých skladatelů, včetně S. Joplina, pro různé obtížnosti v úpravě od Denes Agay

Jelly Roll Morton. Americký skladatel a klavírista, vlastním jménem Ferdinand Joseph Lamothe, který stál za formováním moderního jazzu ve dvacátých letech minulého století, se narodil 20. října 1890 v New Olreans v Louisianě. Na klavír hrával od svých 10 let a během svých začátků si vysloužil přezdívku „Jelly Roll". Je považován za jednoho z největších inovátorů jazzu a v roce 2005 byl dokonce oceněn cenou Grammy za celoživotní dílo.[57]

Svou hudební dráhu započal v tzv. bordellos ve Storyville, kde hrával ragtime, francouzské čtverylky, které propojoval s taneční hudbou a dalšími populárními žánry. Jeho klavírní dílo svou formou silně připomíná styl ragtime, avšak zpracováním těchto skladeb s komponovanými a improvizovanými variacemi dokázal Morton překročit formální konvence ragtimu. Nakonec došel až k přetvoření nebo také osvobození ragtimu od jeho přísných struktur tím, že v něm vyvinul souborový styl zahrnující homofonii, improvizovanou polyfonii, sólové improvizace, pauzy a neustálé variace. [58] K jeho nejznámějším skladbám patří:

- *New Orleans Blues* (1902)
- *Jelly Roll Blues* (1905)
- *Georgia Swing* (1907)
- *Frog-i-more-Rag* (1908)
- *Perfect Rag* (1924)
- *Dead Man Blues* (1926) a další.

[57] Jelly Roll Morton. *Biography: Historical & Celebrity* Profiles [online], [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: https://www.biography.com/musician/jelly-roll-morton

[58] SCHULLER, Gunther. Jelly roll Morton. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 17, Monnet to Nirvana*. London: Macmillan, 1991, s. 155-158.

Jeho skladby byly později vydány v edici *The Collected Piano Music of Ferdinand Jelly Roll Morton* v roce 1982 editorem Jamesem Dapognym.

James Sylvester Scott. Americký skladatel, klavírista a varhaník patřící k nejznámějšímu „triu" ragtimových skladatelů se narodil v Missouri roku 1886. Začínal jako klavírní samouk a svou první ragtimovou skladbu *A summer Breeze* vydal v roce 1903 prostřednictvím nakladatelství Dumars Music Co., se kterým spolupracoval. Během svého života působil jako učitel hudby v Missouri, varhaník a ředitel pro Panama Theatre. Díla Jamese Scotta později vyšla v klavírních albech *Thirty-four Ragtime Jazz Classics* (1964) a v *Classic Piano Rags* (1973).[59] K jeho nejznámějším a nejhranějším skladbám, které mohou sloužit jako přednesové skladby pokročilým klavíristům na druhém stupni uměleckých škol, patří:

- *A summer Breeze* (1903)
- *Frog Legs Rag* (1906)
- *Grace and Beauty* (1910)
- *The ragtime Oriole* (1911)
- *Climax Rag* (1914)

[59] TAYLOR, J.R. James Sylvester Scott. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 17, Schütz - Spinto*. London: Macmillan, 1991, s. 82-83.

2.5 Rock

Rock se začal formovat v průběhu 50. let minulého století a vedle jazzu vznikal jako velký hudební žánr, který se dále rozvětvoval. Zpočátku vzbuzoval zájem především u mladých lidí a plnil funkci taneční hudby a hudby k zábavě. Rock jako nový hudební žánr vyrůstal z různorodého hudebního, kulturního a etnického základu.[60]

Nejčastěji jsou uváděny dva kořeny, ze kterých rocková hudba pochází. Za první je považován styl rhythm and blues, jedná se o černošské městské blues, a druhým je country and western music, bělošská venkovská hudba používající akustické nástroje. Často se uvádí ještě třetí kořen, který představoval dobovou pop music, která zahrnovala swingovou a boogie-woogie hudbu. Spojení těchto tří částí, které do té doby existovaly víceméně samostatně, dalo vzniknout novému hudebnímu žánru – rocku.[61]

Matzner uvádí k charakteristice rocku: *„Ve své původní formě byl r. bělošskou adaptací hud. výrazu, který vyzrál v černošském R & B.“*[62] Tím potvrzuje, že rock má svůj původ, jak v bělošských, tak v černošských hudebních stylech. Harmonie rockového žánru se opírá o dvanáctitaktové schéma blues, ze kterého byla odvozená také melodika typická pro svá krátká, výrazná a úryvkovitá zvolání. Rytmika pak kladla důraz na silně akcentované sudé doby v doprovodu. Interpretace rockových skladeb upřednostňuje zanícený až vzrušený vokální přednes podpořen celkovým zvukovým charakterem. Ten umožňuje především elektrické zesílení a s tím spojenou stoupající intenzitu zvuku, která je pro rock typická.[63]

V následujících letech se rock formoval do různých podob. Spojením s dalšími hudebními oblastmi vznikaly nové odnože jako např. jazz rock, folk rock, classical rock, country rock, psychydelic rock, surf rock, art rock, apod. Dnes tedy nemůžeme rock charakterizovat striktně jako jednu ucelenou oblast, jelikož charakteristické prvky nemusí

---

[60] POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 55.

[61] Ibidem.

[62] MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon,1983, s. 329.

[63] Ibidem.

být v jednotlivých odnožích zastoupeny vyváženě, naopak někde mohou převažovat, jinde zase zcela chybět.

Rocková hudba, ačkoli je typická spíše pro skupinovou tvorbu, kapely či větší hudební uskupení, se přenesla také do klavírní tvorby. Můžeme nalézt spoustu klavírních cyklů, alb, skladeb a skladbiček, které vykazují prvky rockového žánru. V následující části bude představeno několik vybraných klavírních alb a skladeb rockového charakteru, se kterými by se dalo v hodinách klavírní hry dobře pracovat.

Manfred Schmitz. Německý hudební skladatel, klavírista, aranžér a kapelník se narodil roku 1939. Klavírní hru studoval na Hudební akademii Franze Liszta ve Výmaru, kde po absolvování působil jako učitel jazzu a populární hudby. V 70. letech 20. století vyšel třídílný klavírní cyklus *Jazz – parnas*, ze sbírky Schmitzových učebních materiálů. Jeho rozsáhlá pedagogická činnost se odrazila téměř ve všech žánrech moderní populární hudby. Kromě pedagogické činnosti se Schmitz věnoval tvorbě repertoárů pro řadu známých osobností a byl členem *Jazzového Tria*, se kterým vystupoval po celé Evropě.[64]

Klavírní rockovou oblast obohatil následujícími klavírními alby, ve kterých najdeme skladby nejrůznějších obtížností řazené od jednoduchých po složité.

1. *Mini Rock 1* – 53 jednoduchých skladeb pro začínající až mírně pokročilé klavíristy
2. *Mini Rock 2* – 19 snadných rockových skladbiček pro čtyřruční klavír pro mírně pokročilé klavíristy
3. *Mini Rock 3* – 17 snadných rockových skladbiček pro jeden klavír a šest rukou

[64] Manfred Schmitz. *AMA Verlag - Der Musikverlag für Noten und Lehrbücher* [online]. [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: https://www.ama-verlag.com/de/manfred-schmitz1?mnf=2&next_page=3

Daniel Hellbach. Švýcarský skladatel a učitel hudby se narodil roku 1958. V posledních letech se proslavil ve Švýcarsku a v Evropě jako skladatel populární pedagogické literatury. Jeho hudební styl kombinuje a spojuje prvky rocku, popu, jazzu, ale také vážné hudby. Výsledkem je jedinečný hudební jazyk, který může být líbivý nejen pro žáky, ale i pro jejich učitele. Jeho díla jsou žádaná, jelikož zcela a dokonale vyhovují nárokům moderních metodických a integrovaných vyučovacích postupů. Mimo komponování Hellbach nadále působí jako učitel klavírní hry a všechna díla komponuje pro své žáky.[65]

Z poměrně rozsáhlé klavírní tvorby Daniela Hellbacha týkající se rockové hudby můžeme zmínit tyto klavírní cykly:

1. *Easy Pop 1* – 16 snadných, krátkých, originálních skladeb pro klavír v různých stylech rockové a populární hudby.
2. *Easy Pop 2* – 16 originálních skladeb pro mírně pokročilé klavíristy
3. *Easy Pop 3* – 14 originálních skladeb pro mírně pokročilé až pokročilé klavíristy
4. *RockBallads 1* – 8 originální rockových balad pro mírně pokročilé klavíristy
5. *RockBallads 2* – 7 originálních skladeb pro pokročilé klavíristy + 1 skladba určena pro čtyři ruce a dva klavíry
6. *RockBallads 3* – 6 originálních skladeb pro více pokročilé klavíristy

[65] Composer Daniel Hellbach. *Acanthus Music* [online]. [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: http://www.acanthus-music.ch/dhellbach.php?language=en

3 Přehled klavírních skladeb s ohledem na jejich technickou náročnost

V předchozí kapitole bylo uvedeno několik žánrů moderní populární hudby, které jsou mezi mladšími i staršími žáky oblíbené, a které se velmi úspěšně podařilo implementovat do klavírní oblasti. Jedná se pouze o vybrané žánry a jejich skladby, jelikož není možné v této práci obsáhnout všechny, které se v daných oblastech nacházejí.

Tato kapitola se bude již podrobněji zabývat vybranými skladbami, které budou rozděleny podle obtížnosti a technické náročnosti na skladby pro začínající klavíristy, mírně pokročilé až pokročilé klavíristy a více pokročilé klavíristy. Ke každé této podkapitole budou uvedena a podrobněji rozpracována 2-3 alba, která byla zmíněna v přechozí kapitole a jsou žánrově zařaditelná. Na konci celé kapitoly budou zmíněna díla stojící na pomezí hudby artificiální a nonartificiální. Jedná se o skladby, které nelze jednoznačně zařadit, a které vykazují prvky jak hudby klasické, tak moderní.

Zůstaneme-li chvíli u artificiální hudby, existuje rovněž nespočet skladatelů, které patří na základních uměleckých školách k těm tzv. nejhranějším. Pomineme-li velké klavírní „klasiky“ Mozarta, Beethovena, Bacha, Chopina a další, objevují se zde mnohdy také čeští skladatelé jako Jiří Antonín Benda, Ladislav Dusík, z období romantismu Jan Václav Hugo Voříšek, Zdeněk Fibich, Bedřich Smetana, u kterého si většina klavíristů představí jeho slavné polky, a samozřejmě Antonín Dvořák. Jeho *Humoreska Ges dur* prošla pod rukama snad všech klavíristů, a jelikož existuje v úpravě různých obtížností, stylů a transpozic, slyšet ji můžeme prakticky v každém ročníku klavírní hry. Skladby těchto skladatelů zpravidla tvoří velkou část programu veřejných předehrávek nebo závěrečných postupových zkoušek. Do popředí se poslední dobou začínají dostávat také skladby nonartificiální hudby, které mají přednesový charakter a spadají do kategorie určité technické obtížnosti. U žáků jsou tyto skladby často oblíbené a zvyšují tak jejich motivaci ke klavírní hře, pravidelnému cvičení a zdokonalování této hudební dovednosti. Pokud si žák skladbu sám vybere, často k ní má lepší vztah, rád ji hraje, více cvičí a záleží mu na tom, aby se ji dobře a kvalitně naučil interpretovat. Jestliže má žák o skladby nonartificiálního charakteru zájem, měly by mít v jeho repertoáru své jasně stanovené místo.

3.1 Vybrané klavírní skladby pro začínající a mírně pokročilé klavíristy

Na začátku této podkapitoly je potřeba si stanovit, koho budeme za začínajícího klavíristu považovat. Začátečníkem může být dítě, dospívající nebo dospělý. Každý z nich potřebuje jinou metodiku, přístup, motivaci a v neposlední řadě také výběr skladeb. Jelikož se pohybujeme v prostředí základní umělecké školy, uvedeme si pod pojmem začínajícího klavíristy žáka 1. stupně základní školy. Není možné všechny žáky striktně zařadit do jednotlivých kategorií, každý postupuje individuálně. Máme žáky, kteří se velmi rychle učí, pravidelně cvičí, hra na nástroj je baví a naplňuje. Na druhé straně máme žáky, kteří se učí pomaleji, nemají k hudbě kladný vztah a hraní je nebaví. Každý žák má svou osobnost. Nicméně pro jakési ucelení a zjednodušení budou jednotlivé kategorie stanoveny takto:

- Začínající a mírně pokročilý klavírista – žák 1. – 3. ročníku I. stupně na ZUŠ
- Pokročilý klavírista – žák 4. – 6. ročníku I. stupně na ZUŠ
- Více pokročilý klavírista – žák 7. ročníku I. stupně a žák 1. – 4. ročníku II. stupně na ZUŠ

Na základě výstupů uvedených v RVP žák zakončující 3. ročník:

- *využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné sezení u nástroje, uvolnění těla při hře, přirozený tvar ruky, koordinace obou rukou, orientace na nástroji) a používá základní technické prvky (základní úhozy, uvědomělá práce s rytmem na základě rytmického cítění, prstová technika na základní úrovni, používání pedálů podle návodu pedagoga)*
- *orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu*
- *podle svých individuálních schopností zahraje zpaměti jednoduchou skladbu*
- *vnímá náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky*
- *využívá základních harmonických funkcí při samostatné hře u jednoduchých doprovodů* [66]

[66] Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online], [cit. 01.04.2022]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/31244/

V návaznosti na tyto výstupy budou uvedena a popsána 3 klavírní alba a jejich vybrané skladby z harmonického, melodického a žánrového hlediska. Budou zdůrazněna problémová místa skladby a bude uveden návrh k jejich správnému nácviku.

3.1.1 Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes – Emil Hradecký

Album *Jazzové mikroetudy* obsahuje 11 snadných jazzových etud, které jsou řazeny dle obtížnosti od nejsnadnějších ke složitějším. Jedná se o skladby, které jsou vhodné pro začátečníky i mírně pokročilé. Etudy jsou zaměřené na typické jazzové frázování, které zahrnuje procvičování frázování osminových not a synkop, a Hradecký jej vysvětluje pomocí jednoduché pomůcky, kterou uvádí před první etudou (viz obr. 4.). Krátký komentář nebo doporučení pro správnou jazzovou intepretaci je uvedeno před každou etudou. Dále se v etudách zaměřuje na procvičení kráčejícího basu, bluesové stupnice a základů improvizace.

Obr. 4 – První část *Etudy č. 1* [67]

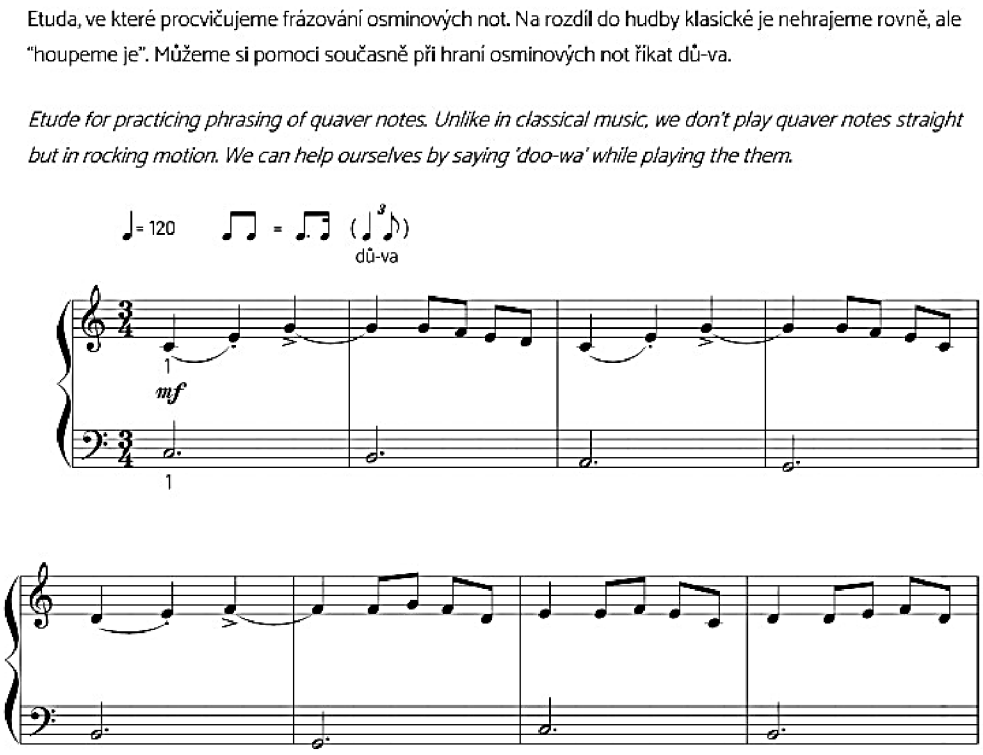

Etuda č. 1 je prvním cvičením v tomto jazzovém album. Jedná se o jednoduchou čtyřřádkovou etudu ve 3/4 metru v tónině C dur. V úvodu Hradecký přidává poznámku, na co by se měli žáci při nácviku zaměřit. Jedná se především o rytmus, tedy o jazzové frázování osminových not, které si žáci mohou osvojit pomocí pomůcky „dů-va." Charakter skladby je čistě jazzový, mimo typické frázování, nám charakter jazzu podtrhuje také prvek označovaný jako kráčející bas v levé ruce.

[67] HRADECKÝ, Emil. *Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes*. Petřvald: Blesk Market, 2019, s. 2.

Etuda je harmonicky i melodicky nenáročná. Co se týče techniky, žák se musí zaměřit na již zmíněný rytmus a čtení v basovém klíči. Právě basový a houslový klíč dohromady může dělat začínajícím klavíristům problém. Nicméně basová linka je velmi jednoduchá a pokud se ji žák dobře naučí nejprve zvlášť, společně s pravou rukou mu pak nebude způsobovat větší problémy. V melodické a doprovodné lince zaznívají tóny v rozmezí kvinty, takže žák nemusí během skladby měnit polohu levé či pravé ruky.

Etuda neslouží jako přednesová skladba, přesto je třeba zdůraznit její výrazovou stránku. Je zde zaznačena dynamika, v závěrečné části se žáci setkají s crescendem (viz obr. 5) a celá skladba je zakončena ve forte. Žáci se tak začínají učit a rozumět dynamickým znaménkům a značkám.

Obr. 5 – Závěr *Etudy č. 1* [68]

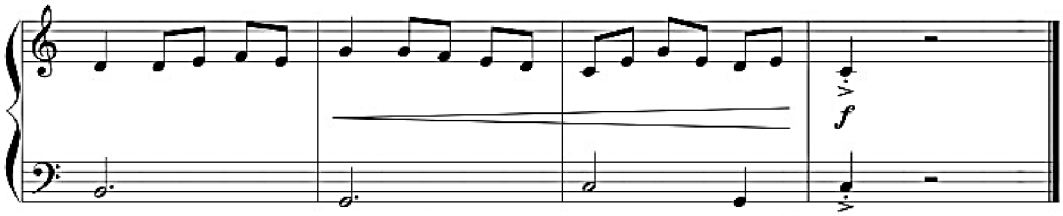

Etuda je vhodná jako zpestření pro začínající žáky. Žák si procvičí čtení basového klíče, odlišný rytmus v pravé a levé ruce, jazzové frázování osminových not a práci s dynamikou a legatem.

[68] HRADECKÝ, Emil. *Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes*. Petřvald: Blesk Market, 2019, s. 2.

Srovnáme-li *Etudu č. 1* s *Etudou č. 10* pozorujeme stupňující se obtížnost skladeb po stránce technické náročnosti (viz obr. 6). Krátká dvanáctitaktová etuda v tónině C dur je náročná na rytmus, který je pro každou ruku odlišný. V doprovodu zaznívá basová figura ve stylu boogie a v melodii se opět pracuje s jazzovým frázováním osminových not a synkopami.

Etuda je melodicky pestřejší, pracuje s prvky bluesové stupnice, které jsou zdůrazněny pomocí malých tercií a dvojzvuků tvořících malé a velké sekundy. V doprovodu zaznívají souzvuky čisté kvinty a kvarty, které se neustále opakují. Po rytmické stránce je etuda náročnější, nicméně jestliže žáci mají zvládnuté předchozí etudy, nebo alespoň část z nich, nebude pro ně problém zkoordinovat obě ruce dohromady. Důležité bude, aby měl žák velmi dobře zvládnutou pravou a levou ruku zvlášť, a při nacvičování obou rukou dohromady postupoval pomalu.

Etuda je vhodná pro mírně pokročilé žáky, kteří se již dobře orientují v basovém a houslovém klíči a zvládají rytmicky náročnější figury. Žáci si procvičí rytmus, orientaci v basovém klíči, dynamiku, důrazy a práci s bluesovou stupnicí.

Obr. 6 – Druhá část *Etudy č. 10* [69]

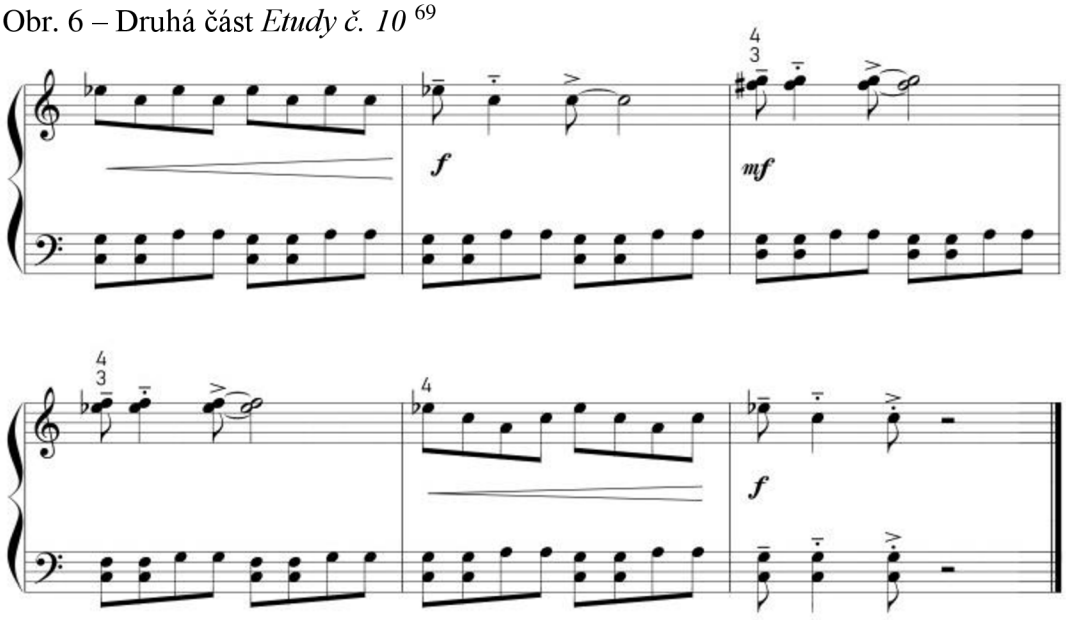

[69] HRADECKÝ, Emil. *Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes*. Petřvald: Blesk Market, 2019, s. 11.

3.1.2 Five finger boogie – David Carr Glover

Album *Five finger boogie* obsahuje 5 velmi snadných pětiprstých skladeb ve stylu boogie-woogie pro začínající klavíristy. Každá skladba má svůj originální název:

1. *Two Cent Boogie*
2. *Pot Pie Boogie*
3. *Swat a Fly Boogie*
4. *Hound Dog Boogie*
5. *Pop Gun Boogie*

Skladby jsou řazeny od jednodušších po složitější a jsou charakteristické ustáleným rytmickým doprovodem, který je tvořen čistými kvintami. Typickým prvkem boogie-woogie je již zmíněný rytmický doprovod, tečkovaný rytmus, těžké akordy, oktávové zdvojení, trioly, apod. Ne všechny prvky se v těchto jednoduchých „skladbičkách" objevují, avšak ze základu boogie David C. Glover jednoznačně vychází.

Obr. 7 – První část skladby *Two Cent Boogie* [70]

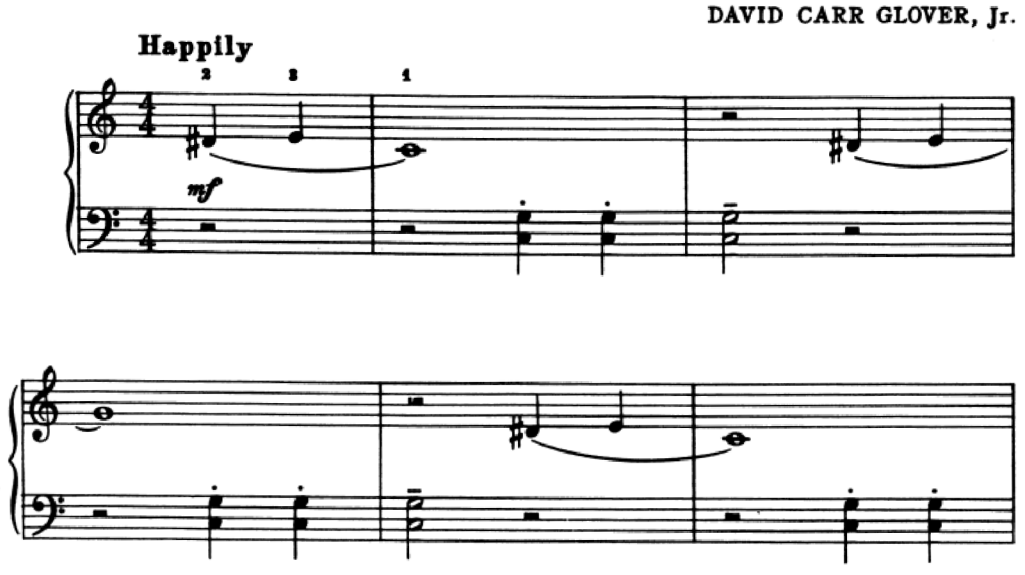

[70] GLOVER, Carr David. *Five Finger Boogie: Five Easy Boogie Etudes for the Beginning Pianist*. Californie: Alfred Music, 1985, s. 2.

David Carr Glover uvádí své album ve stylu boogie-woogie jednoduchou skladbou *Two Cent Boogie* (viz obr. 7). Skladba je ve 4/4 metru v tónině C dur a přednesově by měla vyznít vesele. Pro lepší přehled autor sám uvádí již předepsaný prstoklad, který může žákovi usnadnit práci při nacvičování. Skladba je psána v houslovém a basovém klíči, takže bude od žáka vyžadována alespoň mírná orientace ve čtení basových not.

Jedná se o skladbu jednoduchou určenou začátečníkům, proto není melodicky ani harmonicky příliš náročná. Obě ruce nehrají nikdy dohromady, ale střídají se mezi sebou a melodie se tak s rytmickým doprovodem hezky prolíná. Tento model uplatňuje Glover i v dalších skladbách alba (viz obr. 8).

Obr. 8 – 7. – 9. takt skladby *Pot Pie Boogie* [71]

Pravá ruka, ve skladbě *Two cent boogie,* hraje jednoduchý melodický motiv spojený legátovým obloučkem, který je prokládán staccatovými dvojzvuky čisté kvinty v levé ruce. V celé skladbě je rovněž vyznačená dynamika pomocí znamének, a žák se tak učí pracovat s celkovým výrazem skladby. Ten může být do skladby vkládán již během nácviku nebo až poté, co žák bezchybně ovládá technickou stránku skladby.

Žák se při nácviku skladby musí zaměřit na staccatový rytmus v levé ruce a vázanou melodii v pravé ruce. Jelikož ale tyto odlišné rytmické figury nehraje dohromady, neměl by s tím mít žádný větší problém. Nesmíme opomenout ani stránku přednesovou, která je nejen pro styl boogie-woogie neodmyslitelná. Skladba má být hrána vesele a s určitou lehkostí.

[71] GLOVER, Carr David. *Five Finger Boogie: Five Easy Boogie Etudes for the Beginning Pianist*. Kalifornie: Alfred Music, 1985, s. 4.

3.1.3 Mini Rock I – Manfred Schmitz

Klavírní cyklus *Mini Rock* od německého skladatele Manfreda Schmitze tvoří 3 klavírní alba. *Mini Rock 1* obsahuje 53 rockových skladbiček se stupňující se obtížností a délkou jednotlivých skladeb. *Mini Rock 2* obsahuje 19 snadných rockových skladeb pro 1 klavír a čtyři ruce a poslední album *Mini Rock 3* obsahuje 17 snadných rockových skladeb pro 1 klavír a 6 rukou. Všechna alba jsou určena začátečníkům a mírně pokročilým klavíristům.

Tato podkapitola bude věnována prvnímu albu *Mini Rock 1.* Jak vypovídá název alba, skladby jsou psány ve stylu populární a rockové hudby. V hodinách klavírní hry mohou tyto skladby posloužit jako zpestření a doplnění repertoáru. Žák si v těchto krátkých skladbách osvojí prvky rockové hudby a obohatí si tak svůj hudební rozhled.

První skladba *Worksong I* je po technické stránce nenáročná, avšak přednesová stránka s sebou může nést určitá úskalí. V jednom taktu se může žák setkat hned se třemi artikulačními znaménky, na které se musí plně soustředit. V předposlední taktu na obr. 9 vidíme u noty c1 tenuto, následuje staccato a akcent na notě f1. To vše je završeno ligaturou u noty c1 v pravé ruce a u malého c v levé ruce, na kterém skladba končí.

Obr. 9 – Druhá část skladby *Worksong 1* [72]

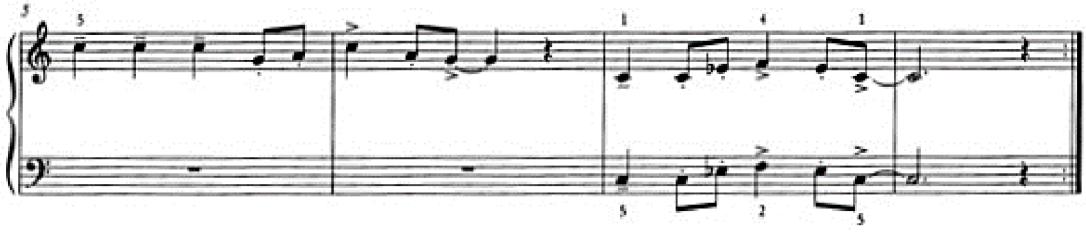

[72] SCHMITZ, Manfred. *Mini Rock 1.* Německo: Deutscher Verlag für Musik, 2000, s. 2.

Tenuto zpravidla v notovém zápisu vyznačováno není. Používá se v okamžiku, chceme-li zdůraznit rozdíl mezi staccatovým a tenutovým tónem. Tenuto představuje styl hudebního přednesu, kdy jsou noty hrány v celé své délce, ale přitom jsou zřetelně oddělovány.[73] Dalším artikulačním znaménkem, které se ve skladbě objevuje je ligatura. Je možné, že se s ní žáci setkají poprvé, proto je potřeba zdůraznit jim rozdíl mezi různými typy obloučků, se kterými se mohou v notách setkat. Jedná se např. o frázi, která nám označuje určitou hudební myšlenku. Dále odtah, který spojuje dva až tři tóny určité výšky, přičemž poslední z nich je zkrácený. Posledními dvěma jsou legato, které spojuje více not za sebou a ligatura, která spojuje dva nebo více not stejné výšky, z nichž se hraje pouze nota první. Zbylé noty se zadrží a počítají.[74]

Krátká osmitaktová skladba je z melodického, harmonického a technického hlediska nenáročná. Může sloužit jako cvičná skladbička pro koordinaci pravé a levé ruky, jelikož hrají-li obě ruce dohromady jedná se o unisono. Tedy levá ruka hraje melodicky i rytmicky to, co pravá ruka. Žák si tak procvičí obouruční hru, která pro něj nebude nijak zvlášť náročná.

Jak již bylo zmíněno výše, podstata této skladby spočívá v jejím přednesu. Důležité tedy bude nacvičit skladbu přesně podle vyznačených artikulačních znamének. Pokud žák toto zvládne, nesetká se zde s žádným dalším úskalím.

---

[73] BERANOVÁ, Ivana. Tenuto. *HumanArt* [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.humanart.cz/wiki-slovnik-971-tenuto.html

[74] LORENC, Eva. Obloučky v notách: který je který? *Eva Lorenc – provedu vás světem klavíru* [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.evasuchankova.cz/obloucky-v-notach-ktery-je-ktery/

Album *Mini Rock 1* je velmi obsáhlé a nabízí řadu zajímavých skladeb z pohledu technického, přednesového a stylového. Uvedeme si ještě jednu ukázku vybrané skladby, která by mohla být pro žáky i učitelé přínosným materiálem v hodinách klavírní hry.

Skladba *One Happy Day* v pořadí alba označená jako 21. je určena mírně pokročilým žákům. V albu je napsána ve dvou provedeních, která autor nazval *level 1* (viz obr. 10) a *level 2* (viz obr. 11). Porovnáme-li tyto dvě obtížnosti, všimneme si hned několika rozdílů. *Level 1*, jak vypovídá název, je jednodušší. Obě dvě skladby mají osm taktů, 4/4 metrum a jsou celé hrány ve forte. Melodicky i harmonicky jsou si dost podobné, avšak *Level 1* je v tónině C dur a v basové lince zaznívá jednohlas, zatím co *Level 2* je v tónině G dur, v basové lince jsou tóny v oktávovém zdvojení a je zde zaznačena pedalizace.

Žák se v této skladbě setkává s mnoha artikulačními znaménky, dvojzvuky i trojzvuky a se složitější melodickou a harmonickou linkou. Pro správný nácvik je potřeba naučit se každou rukou zvlášť, pomalu hrát dohromady a přitom zvolna připojovat pedál.

Obr. 10 – První část skladby *One Happy Day (Level 1)* [75]

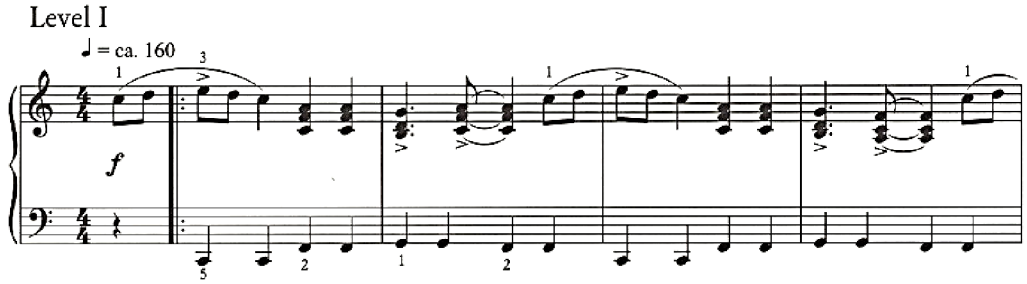

Obr. 11 – První část skladby *One Happy Day (Level 2)* [76]

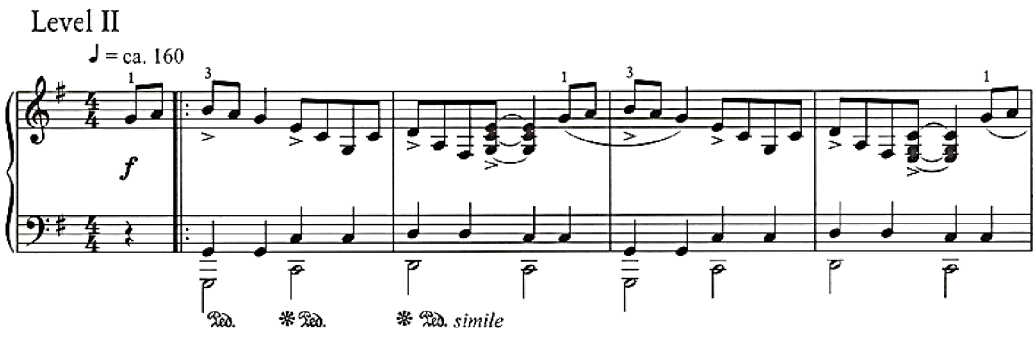

[75] SCHMITZ, Manfred. *Mini Rock 1.* Německo: Deutscher Verlag für Musik, 2000, s. 30.

[76] Ibidem.

3.2 Vybrané klavírní skladby pro pokročilé klavíristy

Předchozí podkapitola byla zaměřena na přehled a stručný popis klavírní skladeb pro začátečníky a mírně pokročilé. V této podkapitole se posuneme dále a zaměříme se již na složitější skladby, které jsou vhodné pro pokročilé žáky v rozmezí 4. – 6., popř. 7. ročníku I. stupně na základních uměleckých školách.

RVP ZUV uvádí k očekávaným výstupům žáků 7. ročníku základního studia I. stupně tyto body:

Žák:

- *propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti při interpretaci*
- *samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu*
- *uplatňuje sluchovou sebekontrolu*
- *využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje*
- *interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů po technické, výrazové a obsahové stránce – využívá dynamiku, tempové rozlišení, vhodnou artikulaci, frázování, agogiku*
- *zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu*
- *aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry*[77]

V návaznosti na tyto očekávané výstupy budou v následující podkapitole popsány a rozebrány *Jazzové klavírní etudy* Milana Dvořáka a klavírní album *Swingin´ the Blues* Eugenie Rocherolle.

[77] Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/31244/

3.2.1 Jazzové klavírní etudy 1, 2 – Milan Dvořák

Klavírní alba *Jazzové etudy 1, 2* obsahují cvičné etudy, které mají dle Dvořáka naučit klasicky školeného žáka výrazovým prostředkům jazzové hudby. První album obsahuje 25 cvičných etud, které mohou sloužit také jako přednesové skladby. Napomáhají hudebnímu rozvoji žáka v oblasti jazzové hudby a poskytují mu potřebnou průpravu k vlastní improvizaci. Album je uzavřeno 3 přednesovými skladbami *Probouzení do jara, Přítel z dětství a Dva modré balonky,* které přidal Dvořák do alba jako bonus.

Druhé album je kratší, obsahuje pouze 20 cvičných etud bez přidaných skladeb na závěr. Nahrávky všech skladeb jsou dostupné online[78] v interpretaci uznávaného českého klavíristy a pedagoga Milana Fraňka. Ten sám popisuje vývoj Dvořákových etud, které vznikly na počátku 60. let minulého století, jako transkripci populárních písní. Dvořák si kladl za cíl zachovat hudbu v prostředí amatérských jazzových pianistů dodržením harmonické, melodické a rytmické originality každé skladby.[79]

Před každou etudou Dvořák upozorňuje na problematická místa, na charakter skladby a správný přednes. Žák tedy ví, na co se má zaměřit, aby správný nácvik zvládl. Podíváme-li se podrobněji na *Etudu č. 2 Allegro* v tónině G dur, která je inspirována klasickým dvanáctitaktovým blues, vidíme hned několik náročnějších míst, na která je potřeba žáka upozornit. Po zvládnutí technické stránky se bude jednat především o místa rytmická a přednesová. Dvořák v úvodu skladby zdůrazňuje, že prvních 12 taktů bude v legatu a v dalších 12 taktech bude použita jazzová rytmizace a přírazy. Zvlášť rozepisuje rytmizaci 9. taktu (viz obr. 12, 13), aby nedošlo k výrazným nepřesnostem.

Obr. 12 – přepis 9. taktu z hlediska rytmické stránky [80]

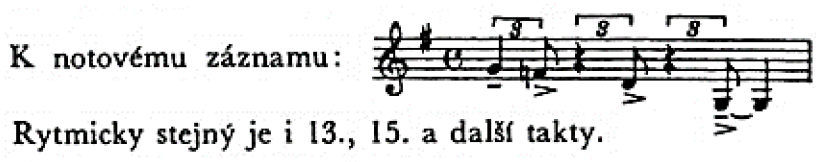

[78] Nahrávky M. Dvořáka dostupné na této webové stránce: https://toccataclassics.com/product/milan-dvorak-jazz-piano-etudes/

[79] FRANĚK, Milan. Milan Dvořák: Kompletní jazzové klavírní etudy. *Toccataclassics* [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://toccataclassics.com/product/milan-dvorak-jazz-piano-etudes/

[80] DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy*. 3. vyd. Praha: Supraphon, 1986, s. 4.

Obr. 13 – originální zápis 9. a 10. taktu s předtaktím [81]

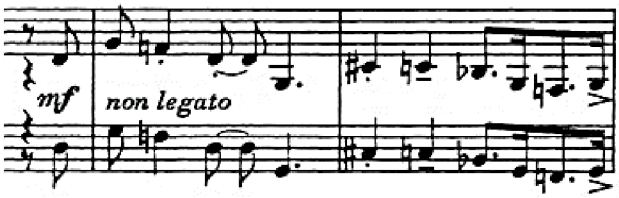

Další etudy jsou podobného charakteru psány v jazzovém nebo bluesovém stylu za použití charakteristických prvků. *Etuda č. 11* (viz obr. 14) je zaměřena na styl boogie-woogie. Tečkovaný rytmus, který je pro tento styl příznačný, v notách vyznačený není. Nicméně Dvořák v úvodu připomíná a zdůrazňuje, že ačkoli jej v notách nezaznamenává, je jeho aplikace brána jako samozřejmost a to nejen v levé ruce. Pro basovou linku je typický ustálený rytmický doprovod, který je v pravé ruce doplňován zatěžkávanými akordy, ligaturovanými tóny a v další části také triolami. Žák by pak měl po technické stránce brát v potaz posuvky, které se v této etudě objevují poměrně často.

Obr. 14 – první část *Etudy č. 11* [82]

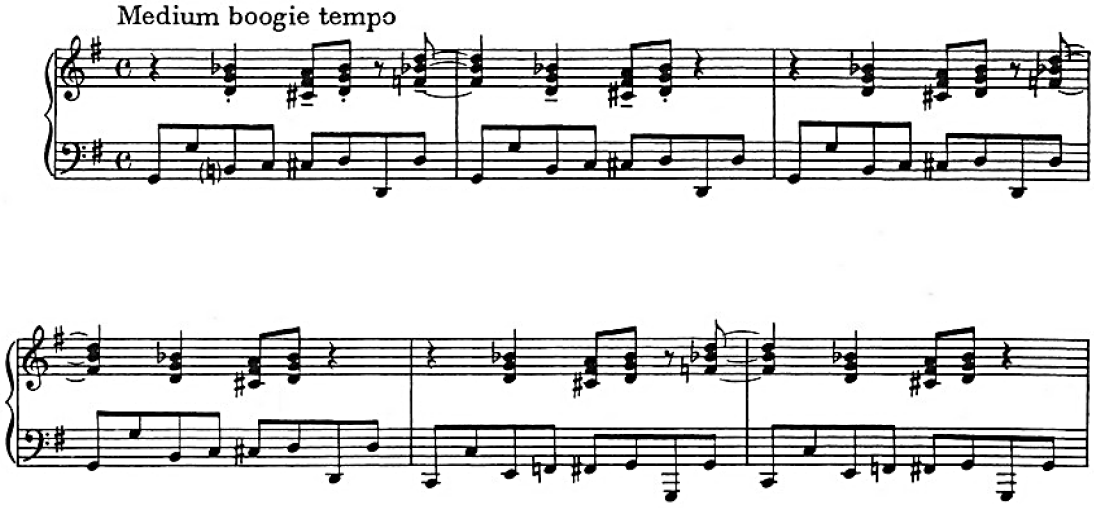

[81] DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy*. 3. vyd. Praha: Supraphon, 1986, s. 4.

[82] DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy*. 3. vyd. Praha: Supraphon, 1986, s. 16.

Druhé album, kde se setkáváme s dalšími Dvořákovými originálními skladbami, nám nabízí mnohem širší škálu žánrů a stylů než předchozí album. Mimo jazz Dvořák zasahuje také do popu, rocku a swingu. Vyzdvihnout můžeme např. velmi živou a rychlou *Etudu č. 13* (viz obr. 15).

Obr. 15 – první část *Etudy č. 13* [83]

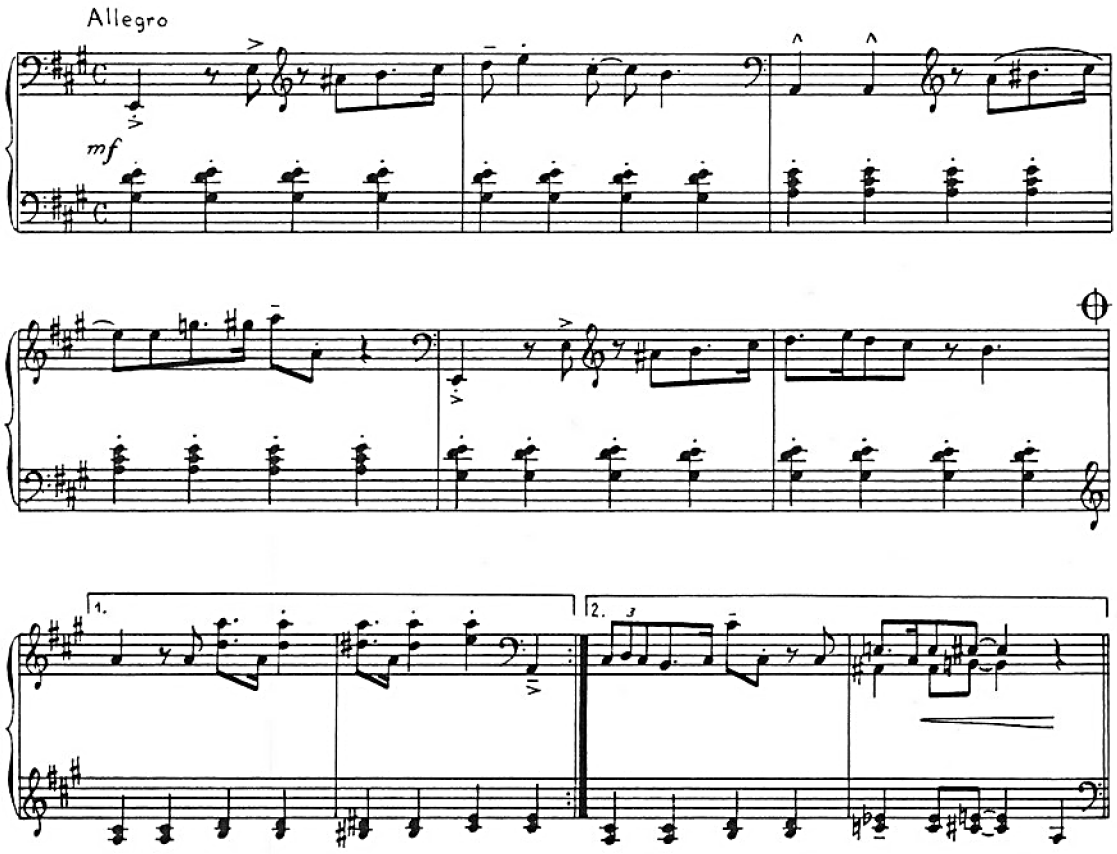

Etuda v tónině E dur začíná v obou rukách v basovém klíči. V pravé ruce dochází k častému střídání houslového a basového klíče, na které si žák musí dát pozor. V levé ruce zaznívají noty čtvrťové, jejichž staccata mají být hrána podle Dvořáka se „strojovou" pravidelností. V pravé ruce je kladen důraz na synkopovaný rytmus a artikulační znaménka. Pokročilý klavírista se již bez problémů orientuje v rozdílech mezi důrazem, staccatem, tenutem a marcatem, které se objevuje v pravé ruce ve 3. taktu a klade větší důraz na opakované velké A.

[83] DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy 2*. Praha: Supraphon, 1985, s. 28.

Etuda působí velmi energicky a z přednesového hlediska by mohla žáka nadchnout a zaujmout. Žák si procvičí synkopovaný rytmus, neustále pulzující basovou figuru, časté střídání basového a houslového klíče v melodické lince a používání artikulačních znamének. V doprovodné lince se žák nesetká s ničím náročným, ale v melodii bude potřeba zaměřit se na dodržení přesného rytmu. Etuda není příliš náročná a při správném a neuspěchaném nácviku ji zvládne nacvičit i mírně pokročilý klavírista.

3.2.2 Swingin´ the Blues – Eugenie Rocherolle

Album, které vytvořila americká klavíristka a skladatelka Eugenie Rocherolle obsahuje 6 originálních, příjemných a bluesově laděných skladeb. Každá skladba má svůj originální název:

1. *Two-Way Blues*
2. *Hometown Blues*
3. *Easy Walkin Blues*
4. *Back Street Blues*
5. *Big Shot Blues*
6. *Late Night Blues*

Jedná se o nepříliš složité dvou až třístránkové skladby určené pokročilým klavíristům. Nejsou v albu řazeny od jednodušších po složité, spíše jako jeden celek mají stejnou obtížnost. Toto album je přínosným materiálem pro všechny klavíristy, kteří mají rádi bluesové melodie, nebo kteří se se stylem blues teprve seznamují.

Two-Way Blues (viz obr. 16) je první skladbou alba *Swingin´ the Blues*. Skladba je ve 4/4 metru v tónině B dur a přednesově by měla být hravá a veselá. V pravé ruce vidíme krátký a jednoduchý motiv, který autorka během skladby jednoduše obměňuje. V levé ruce se ve staccatu střídají dvojzvuky čisté kvinty a velké sexty, které jsou pod obloučkem spojeny do jedné fráze. V melodické lince se setkáváme s rytmickým frázováním osminových not, jehož princip je zaznačen malými notami v závorce nad prvním a druhým taktem. Staccatový rytmus a obloučky označující fráze, jsou v levé ruce vyznačené pouze v prvních dvou taktech. Ve třetím taktu se objevuje pouze značka *sim.*, která udává, že má interpret v rytmické figuře pokračovat stejně jako v předchozích taktech.

Zvládnutím této dvoustránkové skladby si žák procvičí základy bluesové techniky. Procvičí si frázování osminových not a spojování skupinek not do jednotlivých frází. Aby žák mohl dále pracovat na přednesu skladby, který je pro bluesový žánr stěžejní, musí mít skladbu správně technicky zvládnutou.

Obr. 16 – Začátek skladby *Two-Way Blues* [84]

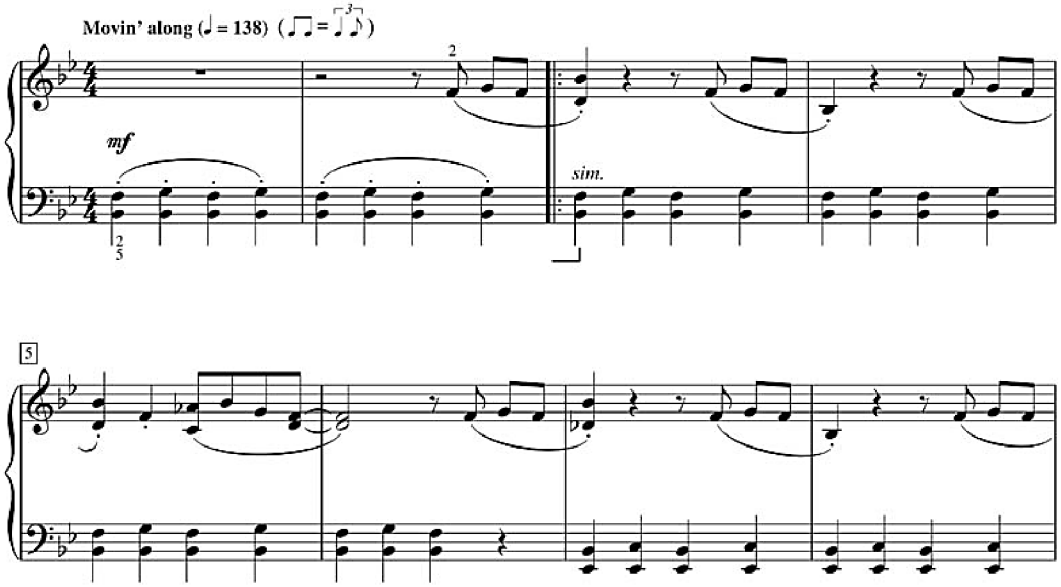

Druhá skladba *Hometown Blues*, která je v pomalejším a mírnějším tempu, zaznívá v tónině G dur ve 4/4 metru. Má hlavní čtyřtaktový motiv (viz obr. 17), se kterým se po celou skladbu pracuje, a který v mírných melodických obměnách zaznívá stále dokola. Po rytmické stránce se motiv nemění.

Melodická a harmonická stránka skladby není náročná. Žák musí dát pozor na občasné posuvky a odrážky, které se ve skladbě objevují a na typicky jazzové nebo také bluesové frázování osminových not. V prvním taktu v doprovodné lince se žák setká s označením „8vb“. Ze cvičných etud by měl žák tento výraz znát, nicméně, je potřeba na něj před nácvikem upozornit. Žák pak bude vědět, že daný takt má hrát o oktávou níže, než je zaznačeno v notách.

Zvládnutím této skladby si žák procvičí prvky bluesové stupnice, práci s motivy, rytmizaci osminových not typickou pro žánr blues a přednesovou stránku skladby, která má být hrána mírně, ale zároveň důrazně a výstižně. Rovněž bude potřeba dbát na správnou práci s dynamikou.

[84] ROCHEROLLE, Eugenie. *Swingin´ the Blues*. Milwaukee: Hal Leonard Corporation, 2007, s. 2.

Obr. 17 – Počátečních 8 taktů skladby *Hometown Blues*, ve kterých se objevuje dvakrát obměněný motiv [85]

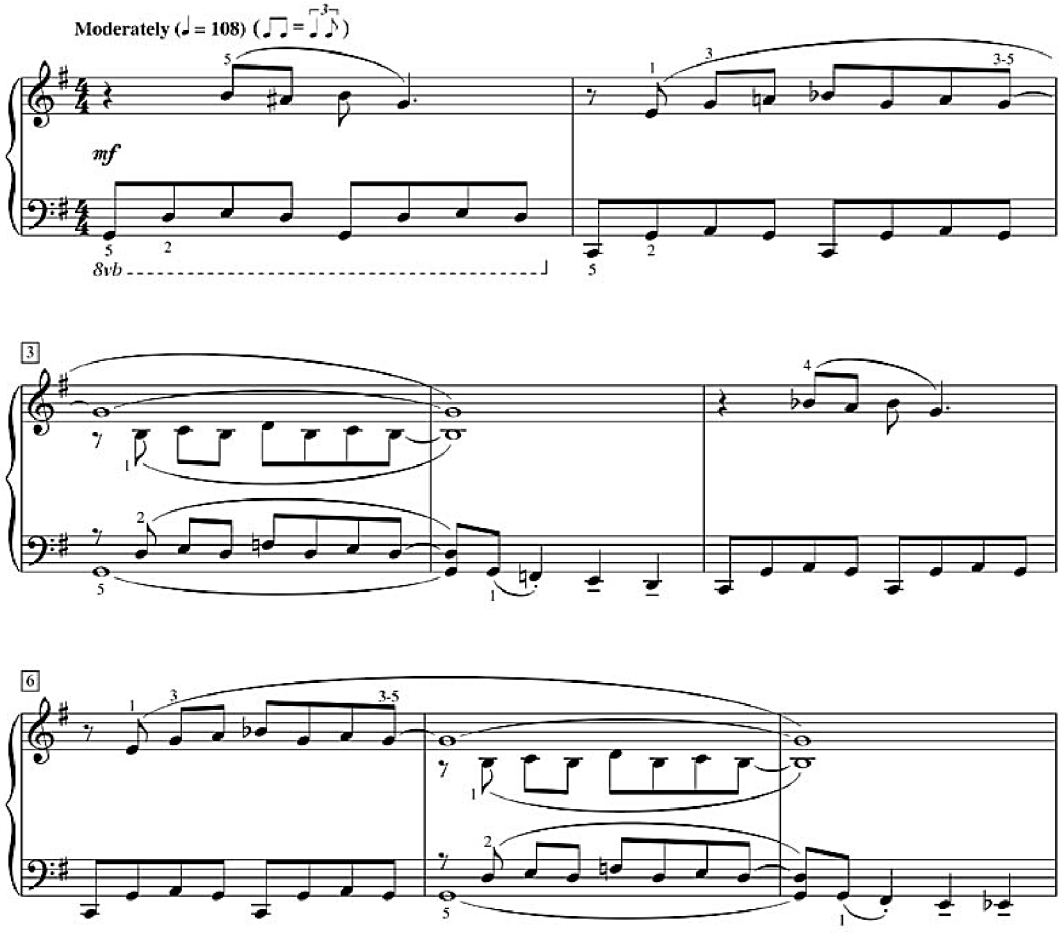

Další skladby alba jsou napsány v podobném stylu a žánrově odpovídají blues. I nadále se objevují typicky bluesové prvky, práce s přednesem, rytmem a frázováním. Jelikož jsou skladby z alba téměř na stejné technické úrovni a obtížnosti, žák si může k přednesu vybrat kteroukoli skladbu z alba, jež se mu líbí, bez ohledu na další její technické prvky nebo složitosti.

[85] ROCHEROLLE, Eugenie. *Swingin´ the Blues*. Milwaukee: Hal Leonard Corporation, 2007, s. 4

3.3 Vybrané klavírní skladby pro více pokročilé klavíristy

V předchozí kapitole jsme se zaměřili na složitější skladby zasahující do jazzu a blues, které byly určeny pokročilým klavíristům. Mnoho z těchto skladeb by jistě zvládl zahrát také začátečník, není však možné všechny skladby striktně rozčlenit. V této kapitole se zaměříme opět na skladby náročnější, které budou vhodné z hlediska technické obtížnosti pro žáky starší a více pokročilé v rozmezí 1. – 4. ročníku II. stupně základní umělecké školy.

Podle očekávaných výstupů v RVP ZUV žák 4. ročníku základního studia II. stupně:

- *využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti k vyjádření svých představ*
- *hraje z listu jednoduché skladby*
- *hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností*
- *vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů; tento svůj názor zformuluje a vyjádří, při hře zpaměti využívá znalosti a výrazu, harmonii, formě a obsahu hrané skladby*
- *uvede příklady skladeb významných světových a českých autorů různých stylových období a žánrů*
- *profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru*[86]

V návaznosti na tyto výstupy byla vybrána následující klavírní alba Daniela Hellbacha a Marthy Mier, jejichž skladby budou detailněji popsány a rozebrány. Mohou tak posloužit jako vítaný inspirační zdroj pro učitele nebo žáky.

[86] Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/31244/

3.3.1 Rock Ballads 1, 2, 3 – Daniel Hellbach

Klavírní cyklus *Rock Ballads* Daniela Hellbacha je tvořen celkem třemi alby obsahujícími rockové balady. Jedná se o alba se stupňující se obtížností, která obsahují jemné a nostalgicky laděné skladby. Hellbach ve svých skladbách kombinuje prvky popové, rockové a jazzové hudby s hudbou klasickou a skladby píše především pro své žáky. Poslední album *Rock Ballads 3* nabízí interpretovi možnost proniknout hlouběji do specifických úskalí klavírní hry. Jedná se o složitější používání pedálu, správnou a přesnou hru akordů a skoků, velmi dobrou znalost houslového a basového klíče, orientaci na klaviatuře a správné vedení hlasů v některých skladbách.

První dvě alba obsahují osm originálních klavírní rockových balad a poslední album obsahuje šest balad pro pokročilé klavíristy:

1. *Promises*
2. *Remember*
3. *Daydream*
4. *Moving On*
5. *Visions*
6. *Rainy Day*

Baladou v rockové hudbě označujeme skladbu jemnější, obvykle také tišší, která má nostalgický nádech, ale zároveň dokáže v určitých částech výrazně gradovat. Pokud žák touží zahrát si takovou skladbu, alba Daniela Hellbacha zahrnují široký výběr.

První skladbou alba s názvem *Promises* je klidná a mírná balada ve 4/4 metru v tónině B dur. Autor zde pracuje se dvěma hlavními motivy, které tvoří s drobnými obměnami celou formu skladby. První motiv (viz obr. 18) začínající na dominantě je ráznější, živější a během skladby se k němu autor několikrát vrací. Druhý motiv (viz obr. 19) je volnější, otevřenější, klidnější a autor s ním nadále tolik nepracuje. Během skladby se tak prolínají mezi sebou části veselé a rázné s částmi zádumčivými a klidnými.

Obr. 18 – První motiv skladby *Promises* [87]

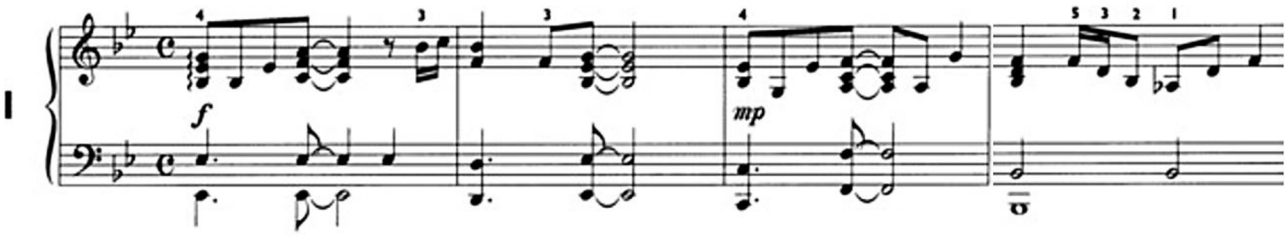

Obr. 19 – Druhý motiv skladby *Promises* [88]

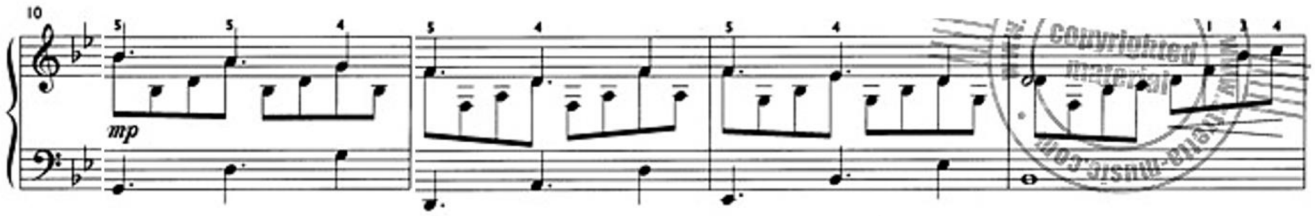

Skladba vyžaduje po technické stránce větší náročnost. Vhodná je pro žáky pokročilejší, kteří se chtějí učit skladby složitější, a pracovat tak více na vlastním rozvoji klavírní techniky. V počátku skladby (viz obr. 18) se začíná melodická linka formovat na druhém obratu kvintakordu Es dur. Žák se musí v pravé ruce soustředit na první akord, který je hrán v arpeggiu, správný rytmus, jelikož se střídají noty osminové se šestnáctinovými a často se objevují ligaturované akordy a osminové pauzy. V levé ruce si žák procvičí souzvuk oktávy a ve třetím taktu oktávový skok v rozsahu kvarty. Oktávové skoky, mohou být pro žáka s menším rozpětím ruky náročné. Je ovšem potřeba je cvičit a zaměřit se na přesnost a čistotu. K tomu slouží žákům nejrůznější cvičení z klavírních etud.

Druhým motiv může u žáka evokovat jistou jednoduchost a nenáročnost. Avšak ani zde by neměla žákova pozornost upadat. Soustředit by se měl na správné vedení hlasů v pravé ruce a přesný rytmus v levé ruce. Důležitý je samotný přednes, takže by si žák měl dát pozor na správnou dynamiku a odlehčený charakter skladby.

[87] HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, str. 3.

[88] Ibidem.

Druhou skladbou alba, která by svou náročností odpovídala spíše prvními stupni na základních uměleckých školách, je balada s názvem *Remember*. Mírná a pomalá skladba ve 4/4 metru je psána v tónině F dur. Začíná klidnou čtyřtaktovou introdukcí (viz obr. 20), kterou v harmonické lince doprovází sestupný bas. Melodická linka je čistá a rovná, bez jakýchkoliv posuvek.

Obr. 20 – Začátek skladby *Remember* [89]

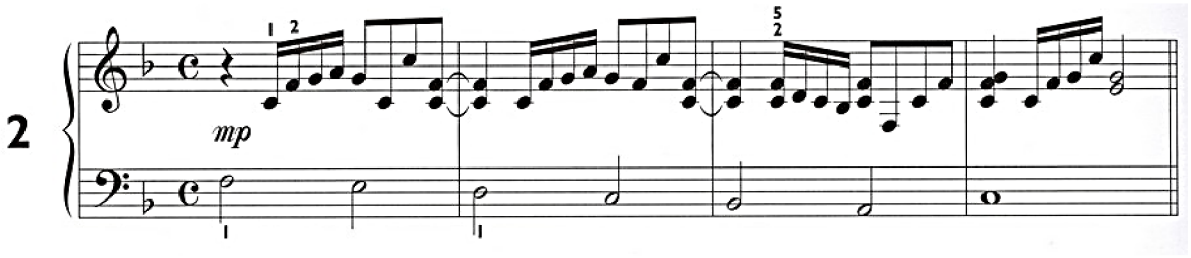

Harmonická struktura následující části skladby (viz obr. 21) není příliš náročná. V doprovodné lince stále platí figura sestupného basu, který se objevuje v souzvucích velké tercie, čisté kvarty, čisté kvinty, velké sexty, popřípadě velké septimy. Dvojzvuky nalezneme také v pravé ruce, která nám dotváří poklidnou melodickou linku.

Obr. 21 – 5 – 8 takt skladby *Remember* [90]

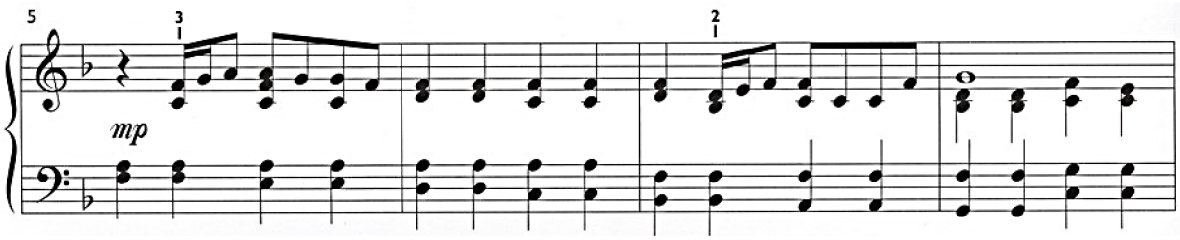

[89] HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, str. 6.

[90] Ibidem.

Hellbachovo třetí klavírní album uzavírá smutná nostalgicky laděná balada *Rainy Day*. Skladba ve 4/4 metru je psána v tónině a moll. Tedy s nulovým počtem bé v předznamenání. Žák by měl tedy dávat pouze pozor na případně se objevující posuvky přímo v notách.

V úvodu skladby (viz obr. 22) se v levé ruce setkáme s jednoduchým sestupným basem v celých notách. V pravé ruce máme naopak trojzvuky, které mohou znázorňovat pravidelnost dešťových kapek padajících na parapety oken za deštivého dne. Ve druhém čtyřtaktí trojzvuky přebírá levá ruka za stálého znění sestupného basového doprovodu. Pravá ruka hraje ligaturovanou lehce truchlivou melodii.

Obr. 22 – Začátek skladby *Rainy Day* [91]

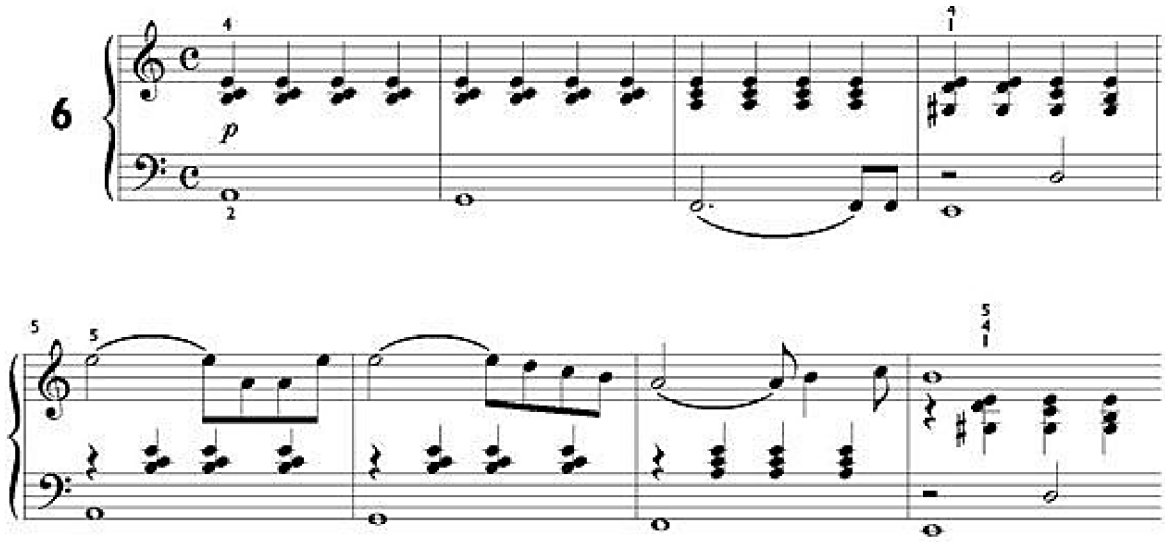

[91] HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, str. 20.

Ve druhé části skladby autor pracuje s rozkladem akordů v levé ruce (viz obr. 23). Žák si tak procvičí správný prstoklad u rozkladů a zaměří se na nový přednesový charakter, který tato část přináší. Jelikož se zde objevují rozložené akordy durové tonality, které do skladby vnášejí jistou jiskru a veselost, může si žák v souvislost s názvem skladby představit sluneční paprsky, které i za deštivého dne mohou mezi mraky vysvitnout. Autor si během celé skladby pohrává s námětem, který se snaží do skladby promítnout.

Obr. 23 – 15 – 17 takt skladby *Rainy Day* [92]

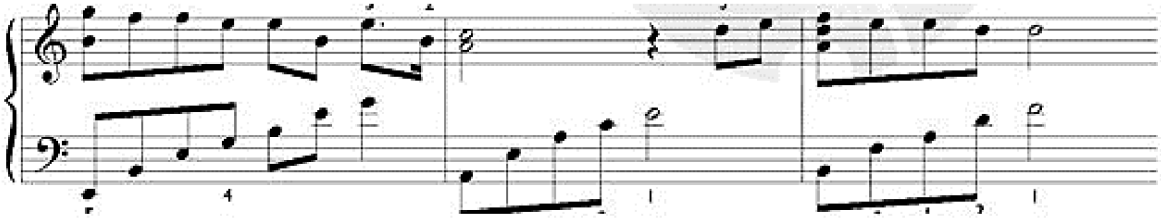

Celý klavírní cyklus *Rock Ballads 1, 2, 3* je velmi dobře zpracován. Cyklus je určen pro žáky všech věkových kategorií mimo úplných začátečníků. V prvních dvou albech nalezneme skladby jednodušší a v posledním pak složitější a náročnější. Daniel Hellbach se klavírní tvorbě moderní populární pro své žáky velmi svědomitě věnuje. Z jeho další známých cyklů, které zasahují do více různých žánrů, můžeme zmínit:

- *Easy Pop 1, 2, 3*
- *Pop Preludes 1, 2*
- *Pop Piano 1, 2*
- *TastenReisen 1, 2*
- *Easy Pop Preludes,* a další.

[92] HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, str. 20.

3.3.2 Jazz, Rags and Blues 5 – Martha Mier

Klavírní cyklus Marthy Mier *Jazz, Rags and Blues* je tvořen pěti alby se stoupající obtížností jednotlivých sešitů. První album je určeno začátečníkům, pokračuje pak přes mírně pokročilé až pokročilé. Poslední album cyklu *Jazz, Rags and Blues 5* je určeno více pokročilým klavíristům. Obsahuje 8 originálních skladeb z oblasti jazzu, ragtimu, swingu a blues:

- *Opening Night Jazz*
- *Memphis Blues*
- *Hot Potato Rag*
- *Steamboat Jazz*
- *River City Blues*
- *Persnickety Rag*
- *Blue Interlude*
- *Jazz Finale*

Album je určeno všem klavíristům tíhnoucím převážně k moderní populární hudbě. Žáci mohou vybírat z veselých a hravých melodií jazzové hudby nebo pomalých bluesových a swingových stylů. Pokud by si žáci rádi zahráli ragtime, ale skladby Scotta Joplina nebo James Sylvestra Scotta jsou pro ně příliš obtížné, vybírat mohou právě z alb Marthy Mier. Konkrétně v tomto albu nalezneme dva veselé ragtimy *Hot Potato Rag* a *Persnickety Rag*.

Hot Potato Rag je třetí skladbou alba. Dvoustránkový ragtime ve 4/4 metru je napsán v tónině F dur s jedním bé. Splňuje všechny typické prvky ragtimu. V úvodu (viz obr. 24) vidíme v melodii synkopovaný rytmus, který je doplněn staccaty s lehkými přírazy. Jednotlivé fráze jsou spojené obloučky, aby se žák lépe orientoval v přednesu skladby. Uveden je zde také prstoklad, který je potřeba dodržet, a který je základem pro správnou a čistou interpretaci. V doprovodné lince se střídají základní tóny akordu, někdy mohou být zdvojené v oktávě, s přiznávkovými akordy na lehkých dobách. Prvních osm taktů představuje hlavní motiv, se kterým během skladby pracuje a který se s dalšími částmi propojuje vždy rozloženým basovým vzestupem v oktávách.

Obr. 24 – Úvod skladby *Hot Potato Rag* [93]

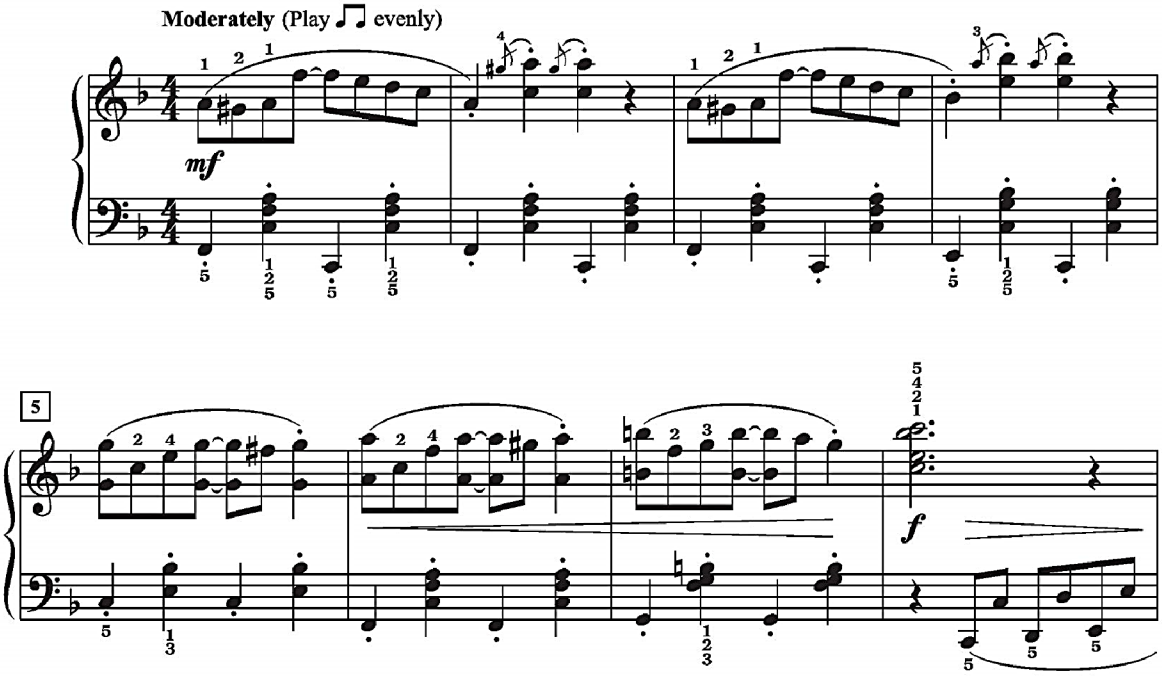

Zvládnutím této skladby, která je z technického hlediska velmi náročná, si žák procvičí ragtimovou techniku, synkopovaný rytmus a v levé ruce skoky ze základního tónu k přiznávkovým akordům, které musí být čisté a přesné. U ragtimu je rovněž důležité, aby se skladba nehrála rychle. Tempo má být mírné, za to však strojově přesné a precizní. Přednesově by skladba měla vyznít hravě a vesele.

Další skladbou, která by mohla zaujmout žáky, kteří raději vyhledávají skladby volné, bluesové a nostalgicky laděné, je skladba *Memphis Blues*. Tento blues začíná v pomalém tempu čtyřtaktovou rozvláčnou introdukcí (viz obr. 25), která je ukončena zvětšeným kvintakordem D dur v arpeggiu. Poté začíná hlavní téma (viz obr. 26), se kterým autorka během skladby dále pracuje.

[93] MIER, Martha. *Jazz, Rags and Blues 5*. Kalifornie: Alfred Music, 2009, s. 8.

Obr. 25 – Úvod skladby *Memphis Blues* [94]

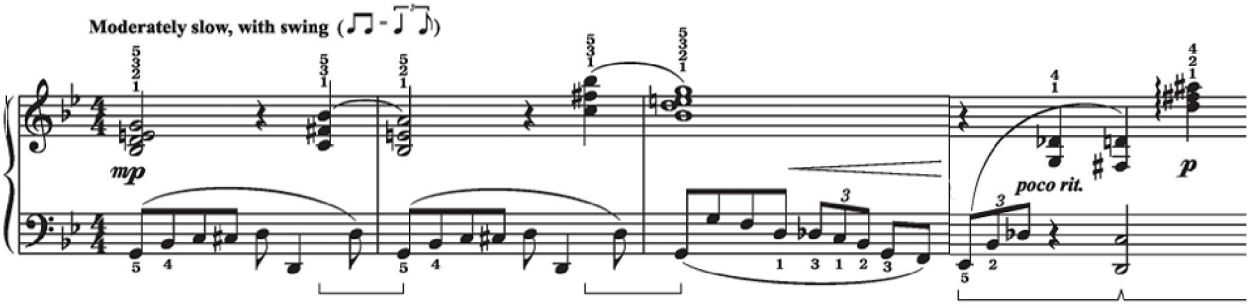

Obr. 25 – Hlavní téma skladby *Memphis Blues* [95]

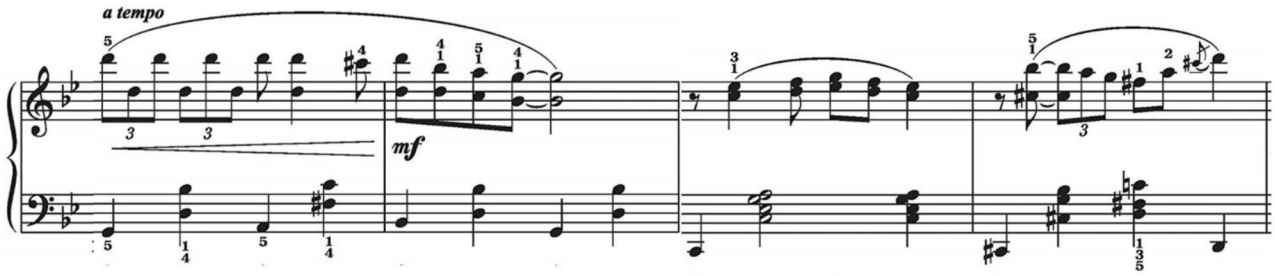

Z harmonického a melodického hlediska je skladba obtížnější. V pravé ruce se žák v úvodu skladby zaměřuje na akordické souzvuky a odlehčený přednes. První akord, který zaznívá, nám dává jasně najevo, v jakém stylu se pohybujeme. Jedná se o typicky bluesové, sextové zahuštění tónického kvintakordu, které je ve skladbě několikrát použito. V doprovodné lince, která je tvořena převážně osminovými notami, je potřeba se zaměřit na správný swingový rytmus, který má být lehce zatěžkaný, houpavý až kolébavý. Ve druhé části, která má být dle autorky hrána v tempu, přebírá swingový rytmus melodie v pravé ruce. Setkáme se zde s triolami, osminovými notami, které jsou hrány ve swingovém rytmu, ligaturami, dvojzvuky a přírazy. Žák musí během celé skladby dávat pozor také na posuvky a odrážky, které jsou zaznačeny přímo v notovém zápisu. Levá ruka hraje v hlavním tématu základní basové tóny s přiznávkovými dvojzvuky, popř. akordy na lehkých dobách.

[94] MIER, Martha. *Jazz, Rags and Blues 5*. Kalifornie: Alfred Music, 2009, s. 5

[95] Ibidem.

Pro žánr blues je důležitý hlavně jeho přednes. Žák si zvládnutím této skladby procvičí nejen prvky typické pro tento styl, ale také osobitý a volný přednes, který blues vyžaduje, aby dosáhl správného „feelingu." V albu Marthy Mier nalezneme také další skladby volného bluesového, nebo naopak veselého jazzového charakteru.

Shrneme-li celou třetí kapitolu, bylo zde blíže představeno a popsáno několik vybraných klavírních cyklů a alb, ze kterých mohou čerpat učitelé klavírní hry na základních uměleckých školách, jejich žáci, ale také klavíristé-samouci různých věkových kategorií, které hudba baví, povznáší a rádi si zahrají něco nového a moderního z oblasti populární hudby. V rámci různých technických obtížností byla vybrána 2-3 alba, která byla podrobněji rozebrána a zaměřena na vybrané skladby, které by mohly být pro žáky přínosné. Existuje velkém množství autorů, které nelze v této práci obsáhnout, ale lze jejich díla dále dohledat v hudebních obchodech, knihkupectví, nebo na internetu. Jedná se o autory, kteří často nezasahují ani do jednoho z výše jmenovaných stylů, naopak, mají svůj vlastní hudební jazyk, který se snaží předat dál svým vlastním žákům nebo jiným nadšeným klavíristů. Často se také můžeme setkat se skladbami, které nejsou zařaditelné jak v artificiální, tak nonartificiální hudbě. Může se jednat o skladby klasické, které ale vykazují jisté moderní prvky. Můžeme zde bezpochyby zařadit skladatelé George Gershwina, Ilju Hurníka, Ilonu Jurníčkovou a další.

Následující kapitola, která bude tuto práci uzavírat se zaměřuje na další velký okruh, který nelze v oboru klavírní hry opominout. Jedná se o dnes již velmi populární a u žáků značně oblíbenou filmovou hudbu. Ve své originální podobě mnoho soundtracků z filmů v notové podobě nenajdeme, ale existuje nepřeberné množství aranžovaných verzí různých obtížností a provedení. Čtvrtá kapitola se zaměří na aranžované skladby jednoho konkrétního autora a rozbor jeho klavírního cyklu, který obsahuje zahraniční a české filmové melodie určené začínajícím a pokročilým klavíristům.

4 Filmová klavírní hudba

Čtvrtá a zároveň poslední kapitola této práce se bude týkat filmové klavírní hudby. Jedná se o oblast, která je především současným dětem a tedy i žákům základních uměleckých škol velmi blízká. Mladší žáci mají své oblíbené pohádky nebo animované seriály a starší žáci zase akční nebo dobrodružné filmy. Filmová hudba je vždy komponována ke konkrétnímu filmu. Mezi nejznámější skladatelé filmové hudby patří Hans Zimmer, John Williams, John Horner, Howard Shore, John Powel, a další.

Zaměříme-li se konkrétně na filmovou hudbu klavírní nalezneme v této oblasti spoustu notového matriálu. Jedná se z velké části o skladby aranžované v různých kategoriích obtížnosti. Vycházejí klavírní alba ke konkrétním filmům, seriálům a animovaným pohádkám nebo kolekce nejznámějších filmových melodií, které jsou zpravidla zpracovávány kolektivem autorů.

Stěžejním dílem této kapitoly bude klavírní cyklus Radima Linharta *Filmový klavír 1, 2, 3, 4*. Cyklus obsahuje čtyři alba, z nichž první dvě jsou určené výhradně mladším klavíristům a mírně pokročilým. V poslední dvou albech nalezneme skladby složitější, které budou z hlediska technické náročnosti vhodnější pro pokročilé klavíristy. Cyklus obsahuje velké množství filmových melodií, ze který si každý žák vybere svou oblíbenou. Vybrané skladby pak mohou sloužit jako zpestření v hodinách klavírní hry nebo jako přednesové skladby na veřejné vystoupení. Žáci si obohatí svůj hudební repertoár o skladby, které jsou jim blízké, a které si sami doma rádi zahrají.

Radim Linhart, autor zmiňovaného klavírního cyklu, se narodil 6. července 1963 v Ostravě. Je klavíristou, skladatelem, kapelníkem a pedagogem. Své hudební vzdělání získal na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze pod vedením Karla Růžičky a Jana Vrány. Jako klavírista působil v různých hudebních uskupeních, např. Orchestr Felixe Slováčka, Metropolitan Jazz Band, Jazz Revue, Česká filharmonie apod. V současnosti působí jako pedagog na Pražské pěvecké konzervatoř. Svou hudební tvorbu zaměřuje na hudbu muzikálovou, je autorem několika dětských muzikálů, populární a scénickou.[96]

[96] BERDYCHOVÁ, Tereza. Linhart, Radim. *Český hudební slovník* [online], [cit. 09.04.2022]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovnik.cz/slovnik/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003353

4.1 Filmový klavír 1 – Radim Linhart

První album klavírního cyklus *Filmový klavír* obsahuje nejznámější skladby z filmů, pohádek a večerníčků. Jedná se o velmi známé skladby, které jsou u dětí v podvědomí, takže samotní žáci mají jasnou představu o tempu, dynamice a přednesu. Všechny skladby jsou v takové úpravě, aby je bez větších problémů zvládli mladší žáci základních uměleckých škol. Linhartův klavírní cyklus není jednoznačně seřazen v závislosti na obtížnosti skladeb, naopak v každém albu najdeme skladby jednoduché, zpravidla večerníčkové melodie, určené malým klavíristům, ale také skladby obtížnější určené mírně pokročilým klavíristům.

Album bylo vydáno v roce 2016 a obsahuje následující skladby:

- *Pat a Mat*
- *Mach a Šebestová*
- *Králíci z klobouku*
- *Mrazík*
- *Zdivočelá Země*
- *Pohádky z mechu a kapradí*
- *Harry Potter*
- *Piráti z Karibiku*
- *Pán prstenů*
- *Forest Gump*
- *Mission: Impossible*
- *E. T. Mimozemšťan*
- *Hra o trůny*
- *Růžový panter*
- *Poklad na stříbrném jezeře*
- *Sedm statečných*
- *Mr. Bean*

První skladbou je krátká úvodní znělka k animovanému seriálu *Pat a Mat,* který představuje krátké příběhy dvou nešikovných kutilů. Seriál původně vznikl na Slovensku jako večerníček s názvem *A je to!*. Originální hudbu k němu zkomponoval český skladatel a textař Petr Skoumal. V úvodu každé skladby uvádí Linhart krátký popisek nebo zajímavost k danému filmu, seriálu, pohádce či večerníčku.

Na začátku skladby (viz obr. 26) není označené taktové předznamenání, které se ze 3/4 mění ve druhém taktu na 4/4. Skladba je veselého charakteru napsána v tónině C dur. V pravé ruce máme tečkovaný rytmus dvojzvuků malé tercie, která doplňuje základní basový tón v doprovodné lince. Levá ruka začíná vzestupným kráčejícím basem od tónu g. Dále pokračuje doprovod střídáním základního akordového tónu na těžkou dobu s dvojzvuky malé tercie na lehkou dobu.

Skladba je z harmonického a melodického hlediska velmi snadná. Vhodná je pro začínající klavíristy. Ti si zvládnutím této skladby procvičí práci s většími skoky v levé ruce, tečkovaný rytmus, správné dodržování vyznačených pauz a přednes. Dynamika zde není zaznačená, proto by bylo vhodné, aby žák nad dynamikou sám popřemýšlel, nebo aby si ji za pomocí pana učitele ještě před samotným nácvikem do not zaznačil.

Obr. 26 – Začátek skladby *Pat a Mat* [97]

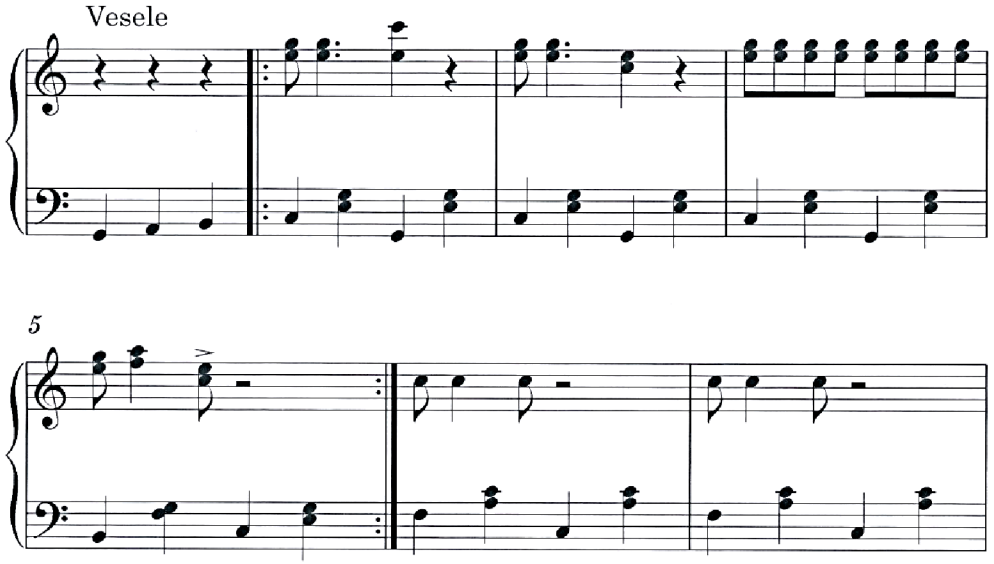

[97] LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, s. 4.

Další krátkou a jednoduchou skladbičku ocení zejména nejmladší klavíristé. Jedná se o hlavní melodii večerníčkové pohádky o dvou skřítcích Křemílkovi a Vochomůrkovi žijících v pařezové chaloupce. *Pohádky z mechu a kapradí* jsou v pořadí šestou skladbou prvního alba. Originální hudbu zkomponoval v roce 1968 jazzový kytarista a hudební skladatel Jaroslav Celba.

Skladba v 6/8 metru a v tónině C dur má v úvodu poznámku k přednesu, který by měl být půvabný (viz obr. 27). V levé ruce zaznívá rozklad obratu tónického akordu C dur. V melodické lince se žák zaměří na dodržování ligatur, dodržování správného rytmus a jemný přednes. V doprovodné lince si procvičí rozklady tónického, subdominantního a dominantního akordu. V další části skladby musí dát pozor na repetici, které předchází prima a sekunda volta. Co se týče dynamiky, je potřeba správně rozumět všem dynamickým znaménkům. Na začátků skladby máme označení mf, tedy skladbu hrajeme středně silně. Ke konci skladby pak máme zaznačené decrescendo a celá skladba je zakončena velmi jemně v pianu.

Obr. 27 – Začátek skladby *Pohádky z mechu a kapradí* [98]

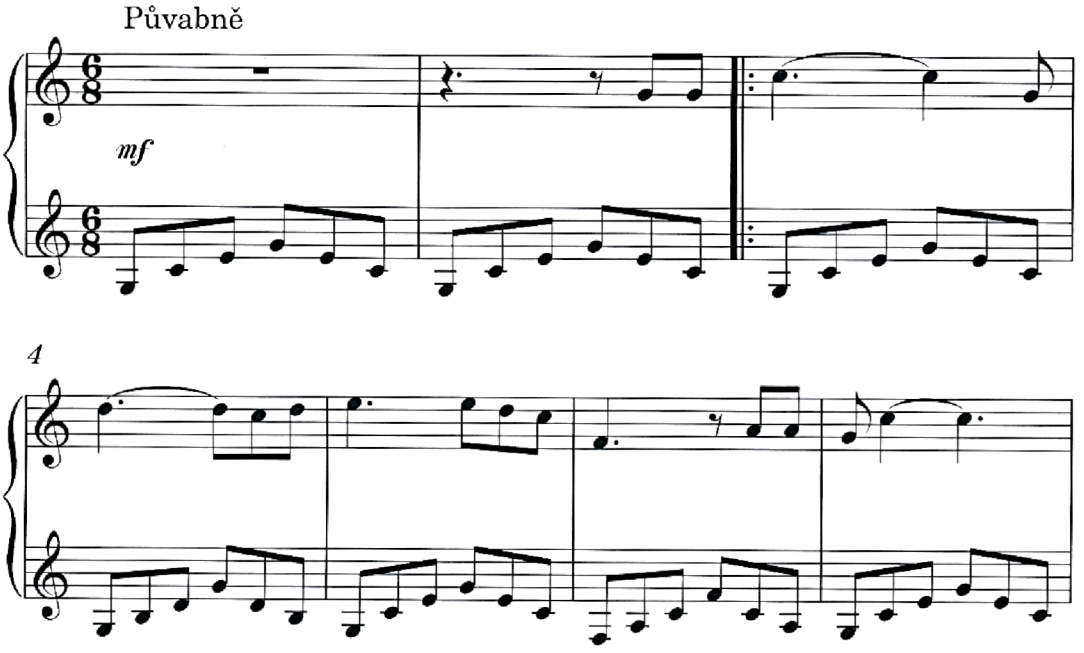

[98] LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, s. 12.

Sedmou skladbou alba je tajemně až magicky laděná skladba z mnohadílné série celosvětově známého filmu o Harrym Potterovi. Předlohou pro film se staly knihy slavné britské spisovatelky Joanny Rowlingové, která v rozpětí devatenácti let napsala osm knižních dílů *Harryho Pottera*. Hudbu k filmu zkomponoval známý americký skladatel a autor filmové hudby John Williams.

Skladba *Harry Potter* v úpravě Radima Linharta je krátkou jednostránkovou kompozicí vhodnou pro žáky mírně pokročilé. V melodické lince (viz obr. 28) je celá skladba hrána o oktávu výše. To nám udává značka 8va neboli ottava alta, kterou nalezneme nad prvním taktem skladby. Ačkoli je skladba psána v tónině e moll, žák se zde setkává s mnoha posuvkami a odrážkami, a to nejen v pravé, ale i v levé ruce. Velmi důležité tedy bude dbát během nácviku na správné čtení not.

Z přednesového hlediska je skladba velmi tajemná, tichá a jemná. Nejsou zde žádné velké dynamické změny nebo výkyvy. Po rytmické stránce je skladba pestřejší. Žák se zde setkává s osminovými notami s tečkou, s šestnáctinovými notami, popř. pomlčkami. Od skladby tohoto typu není vyžadováno, aby byla hrána naprosto přesně, spíše se více přiklání k rubatovému stylu.

Obr. 28 – Začátek skladby *Harry Potter* [99]

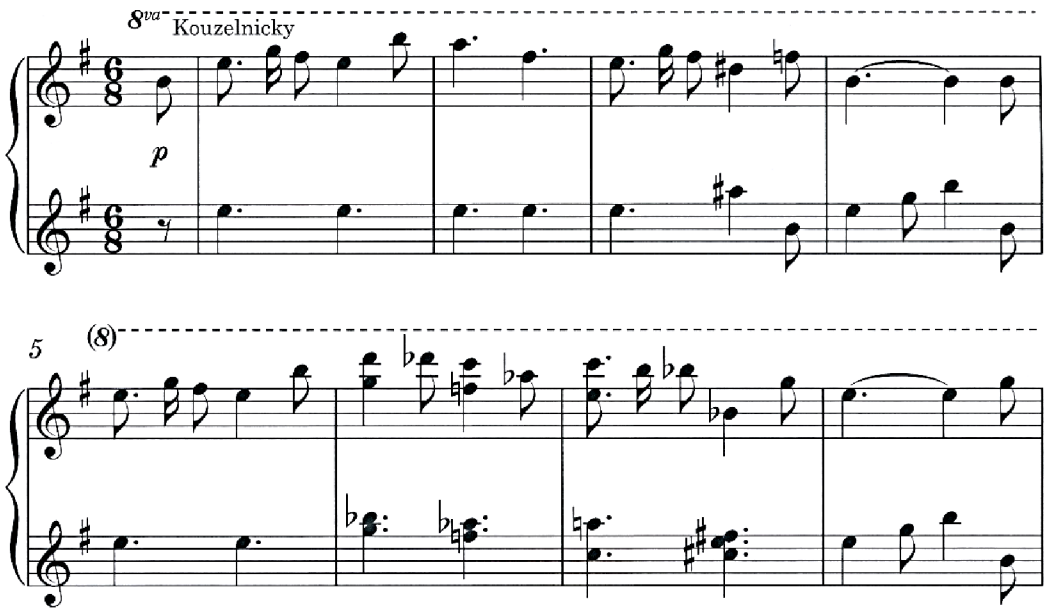

[99] LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, s. 13.

Celé album uzavírá úvodní znělka k známému britskému sitkomu s Rowanem Atkinsonem v hlavní roli. *Mr. Bean* je krátký humorný seriál, který byl natočen v letech 1990 – 1995. Originální hudbu k němu napsal britský skladatel Howard Goodall.

Krátká jednostránková skladba je napsána ve 4/4 metru v tónině C dur. Autor během skladby pracuje s hlavním tématem, které je obsáhlé v prvních desíti taktech (viz obr. 29). V další části je poté mírně obměňováno. Basová linka je z technického hlediska nenáročná. V levé ruce se převážně objevují noty celé, častokrát spojené ligaturou. V melodické lince si musí žák dát pozor na vedení hlasů. Spodní noty jsou zadržovány a melodii tvoří vrchní hlas. Jedná se o skladbu pomalou klidnou, a jak autor na začátku udává, měla by být hrána široce. K tomu může dopomoct vyznačená dynamika, u které bude důležité správné dodržování crescend a decrescend v následujících částech. Skladba je zakončena v pianu závěrečnou částí hlavního motivu, který je hrán oproti taktu č. 7 - 10 o oktávu níže (viz obr. 30).

Obr. 29 – Začátek skladby *Mr. Bean* [100]

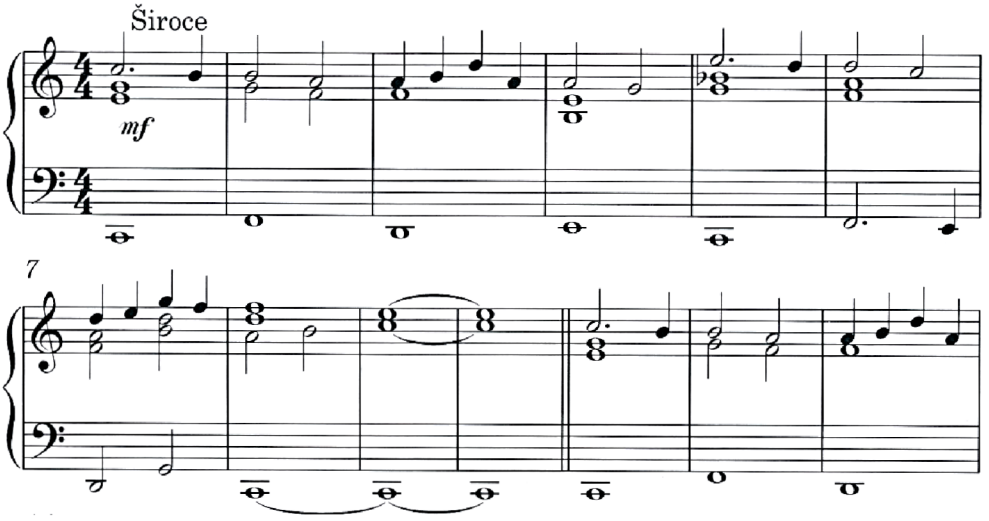

Obr. 30 – Konec skladby *Mr. Bean* [101]

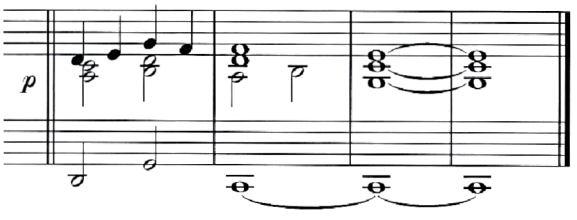

[100] LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, s. 32.

[101] Ibidem.

4.2 Filmový klavír 2 – Radim Linhart

Druhé album klavírního cyklu Radima Linharta *Filmový klavír 2* navazuje na předchozí díl filmových melodií. Album obsahuje 15 skladeb zahrnující převážně hudbu světové kinematografie. Menší část je alba tvořena písněmi české filmové tvorby. Většina skladeb svou technickou náročností odpovídá nárokům mírně pokročilých klavíristů, ale nejde se zde i několik skladeb určených začátečníkům.

Album, které vyšlo v roce 2017, obsahuje následující skladby:

- *Ledové království*
- *La La Land*
- *Pearl Harbor*
- *Titanic (My Heart Will Go On)*
- *Lví král (Can You Feel The Love Tonight*
- *Gladiátor*
- *Tenkrát na Západě*
- *Ohnivé vozy*
- *Fantastická zvířata a kde je najít (Newt Says Goodbye To Tina)*
- *Sestra v akci (I Will Follow Him)*
- *Vinnetou*
- *Pyšná princezna (Rozvíjej se, poupátko)*
- *Tři oříšky pro Popelku (Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš?)*
- *Noc na Karlštejně (Lásko má, já stůňu)*
- *Chalupáři (Když máš v chalupě orchestrion)*

První skladbou alba je melodie z úspěšné a celosvětově známe animované pohádky *Ledové království*. Příběh dvou sester Anny a Elsy, který se odehrává v ledovém království Arendelle, je oblíbený především mezi mladšími dětmi. Začínající nebo mírně pokročilé klavíristky si tuto skladbu rády zahrají a ocení snadnou úpravu Radima Linharta. Originální hudbu k pohádce napsal kanadský filmový a televizní hudební skladatel Christophe Beck.

Skladba začíná krátkou čtyřtaktovou předehrou (viz obr. 31) v tónině f moll se čtyřmi bé. V levé ruce zaznívají čisté kvinty v hodnotách půlových not. Melodie v pravé ruce je pestřejší, objevují se zde šestnáctinové noty, osminové noty s tečkou, čtvrťové noty a ligatury. Ačkoli je u prvního taktu napsáno, že by skladba měla být od samého začátku veselá, nelze se zbavit dojmu, že úvodní část je spíše smutnější, tajemnější, místy nostalgická a do veselejšího charakteru se dostává až ve druhé části (viz obr. 32).

Obr. 31 – Začátek skladby *Ledové království* [102]

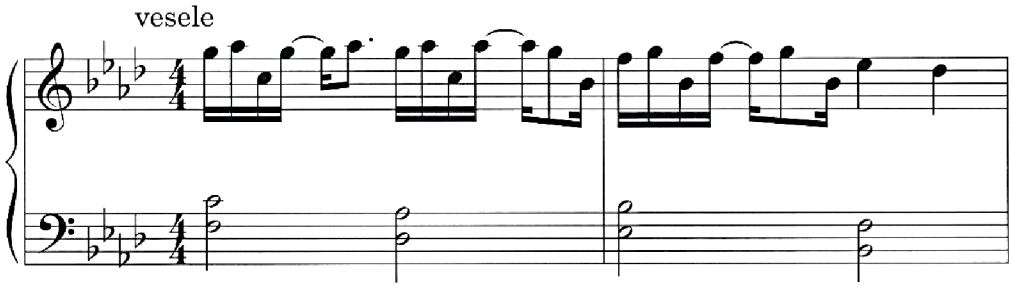

Obr. 32 – Druhá část skladby *Ledové království* [103]

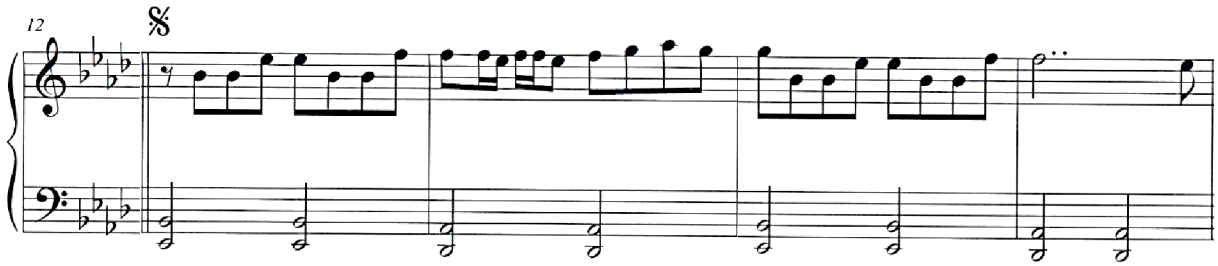

[102] LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, s. 3.

[103] LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, s. 4.

Druhá část se přesouvá do durové tonality, konkrétně do As dur, která je paralelní tóninou k f moll. Začíná na dominantě As dur a směřuje k hlavní části (viz obr. 33). Zde přebírá hlavní melodickou linku levá ruka a pravá ruka tvoří pouze doprovod. Hlavní melodii, která graduje zdvojena v oktávě, po pěti taktech přebírá opět pravá ruka. Na konci skladby nalezneme značku *Dal segno al Fine*, jejíž význam spočívá v tom, že interpret má hrát skladbu od značky do konce.

Obr. 33 – 17 – 19 takt skladby *Ledové království* [104]

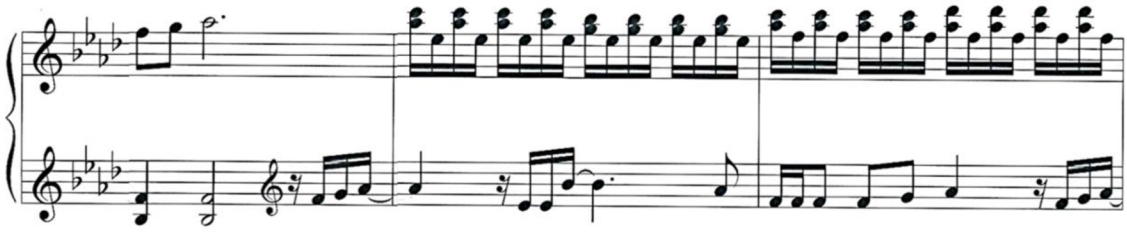

Z přednesového hlediska je skladba velmi jemná a něžná. Je důležité hrát ji procítěně, avšak se správnou dynamikou. Z technického hlediska může být pro žáka obtížné střídání melodické linky mezi pravou a levou rukou, oktávové zdvojení hlavní melodie ke konci skladby a obecně hra se čtyřmi bé.

[104] LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, s. 4.

V pořadí třetí skladbou alba je melodie z úspěšného filmu *Pearl Harbor*. Film vypráví o největším historickém milníku druhé světové války z pohledu dvou amerických letců. Originální hudbu napsal německý autor filmové hudby Hans Zimmer.

Skladba (viz obr. 34) psána v tónině C dur bez předznamenání začíná velmi zvolna. V doprovodné lince se během dvoustránkové kompozice objevují převážně rozklady. V pravé ruce je melodie vedená v jednohlase, později také ve dvojhlase. Od své poloviny skladba graduje a hlavní melodie je zdvojená v oktávě.

Obr. 34 – Začátek skladby *Pearl Harbor* [105]

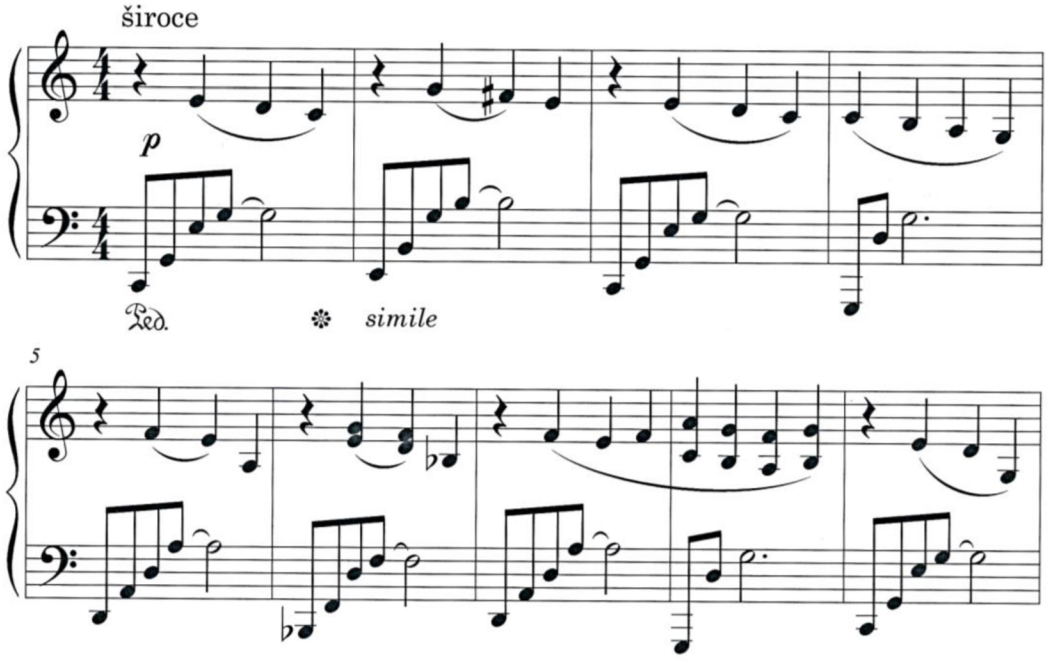

V doprovodné lince bude zapotřebí správné určení a dodržování prstokladu, dodržování ligatur a čistá práce s pedálem. Občas se mohou objevit také posuvky, na které si žák musí dát pozor. V melodické lince může být obtížná hra v oktávách (viz obr. 35). Avšak jedná-li se o skladbu pomalou, neměly by ani oktávy činit žákovi zásadnější problém.

[105] LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, s. 8.

Obr. 35 – hlavní melodie zdvojená v oktávě [106]

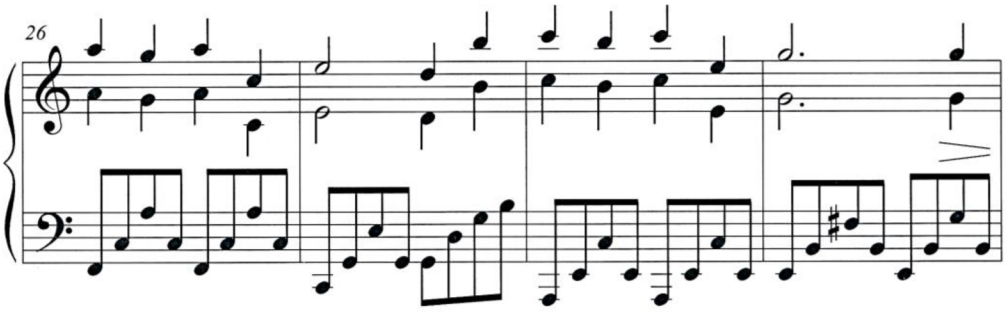

Z přednesového hlediska je první část skladby v pianu hrána ze široka. Velká gradace nastává před 24. taktem, kde se objevuje již zmíněné oktávové zdvojení. Postupně je pak skladba pomocí decrescend zeslabována a zakončena krátkým ritardandem v pianissimu. Skladba není z technického hlediska příliš náročná, vhodná je však pro žáky pokročilejší, kteří bez větších problémů zvládají v melodické lince hru v oktávě.

Celé album uzavírají čtyři písně ze známých českých filmů a seriálu ve snadné úpravě pro klavír. Skladba *Rozvíjej se poupátko* z filmu *Pyšná princezna* je v úpravě Radima Linharta krátkou sedmitaktovou kompozicí, vhodnou pro úplné začátečníky. Další skladba *Kdepak ty ptáčku hnízdo máš?*, která zaznívá v nejznámější české vánoční pohádce *Tři oříšky pro popelku* je ve své klavírní úpravě složitější a vhodnější spíše pro žáky mírně pokročilé. Poslední skladbou alba je píseň *Když máš v chalupě orchestrion* z populárního českého seriálu *Chalupáři*. Píseň Waldemara Matušky je v úpravě Radima Linharta vhodná pro mírně pokročilé klavíristy, kteří si rádi zahrají veselé a rozverné melodie z filmů.

[106] LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, s. 9.

4.3 Filmový klavír 3 – Radim Linhart

Klavírní album *Filmový klavír 3* navazuje na své dva předchozí díly. Přináší s sebou patnáct skladeb v náročnějších úpravách než tomu bylo u předchozích alb. Radim Linhart se opět snažil, aby výběr titulů filmové a televizní hudby byl pestrý a atraktivní, a aby skladby představovaly pro žáky a učitelé zajímavé obohacení výuky.

Album vydané v roce 2019 obsahuje následující skladby:

- *Skyfall*
- *Jurský Park*
- *Hvězdné války*
- *Hvězdné války – Klony útočí (Across The Stars)*
- *Inception (Time)*
- *Kung Fu Panda*
- *Četník ze Saint Tropez*
- *Simpsonovi*
- *Indiana Jones*
- *James Bond*
- *Hatari! (Baby Elephant Wallk)*
- *Sherlock Holmes*
- *Muž a žena*
- *Kmotr (Speak Softly Love)*
- *Snídaně u Tiffanyho (Moon River)*

Druhou skladbou alba je melodie ze slavného thrilleru Stevena Spielberga *Jurský park*. Příběh vypráví o skupině vědců, která na opuštěném ostrově vytvoří rezervaci druhohorních ještěrů, kteří za nešťastné situace uniknou do volné přírody. Originální hudbu k populárnímu snímku napsal americký hudební skladatel John Williams.

Dvoustránková kompozice v úpravě Radima Linharta napsána ve 4/4 metru je v tónině D dur. Hlavní motiv, se kterým autor během celé skladby pracuje, je obsažen v prvních čtyřech taktech (viz obr. 36). Melodie v pravé ruce je vedena v jednohlase, avšak v poměrně složitém tečkovaném rytmu. Pro usnadnění nácviku může žák zvolit tzv. počítání na doby. Pokud se jedná o staršího žáka, měl by tento rytmus zvládnout i s klasickým počítáním. Doprovod v levé ruce je pak rytmicky jednodušší. Na počátku skladby začíná v délce čtvrťových not a po prvních čtyřech taktech přechází do not osminových. Tato přesná rytmická figura pak může žákovi usnadnit práci s tečkovaným rytmem v pravé ruce.

Celá skladba vrcholí v taktech 18 – 22 (viz obr. 37), jimž předchází mírné crescendo končící v mezzoforte. Tato závěrečná část skladby by měla být hrána silně, rázně a výstižně.

Obr. 36 – Začátek skladby *Jurský Park* [107]

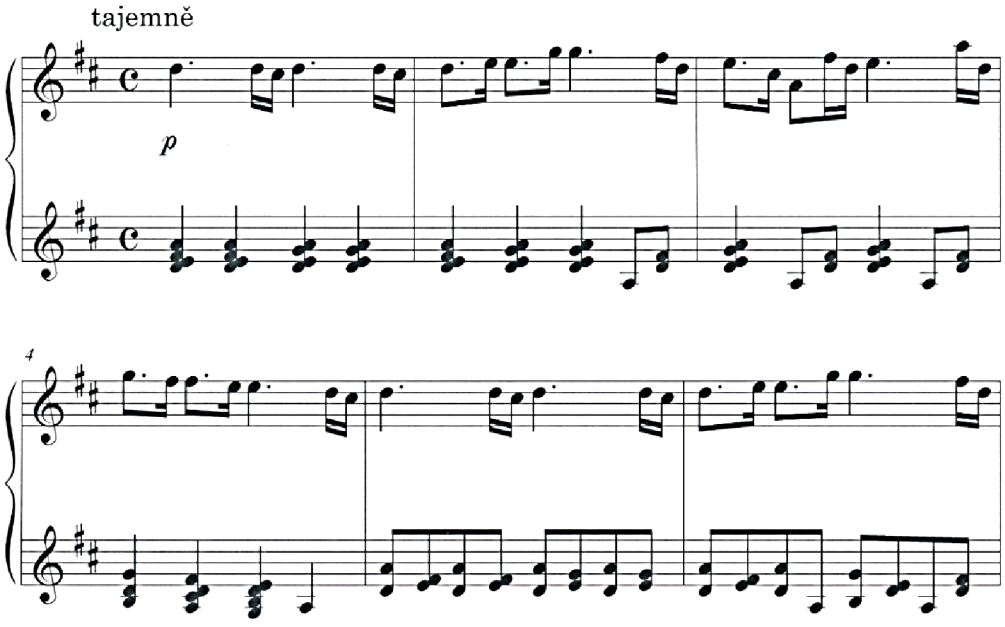

[107] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 6.

Obr. 37 – Závěrečná část skladby *Jurský park* [108]

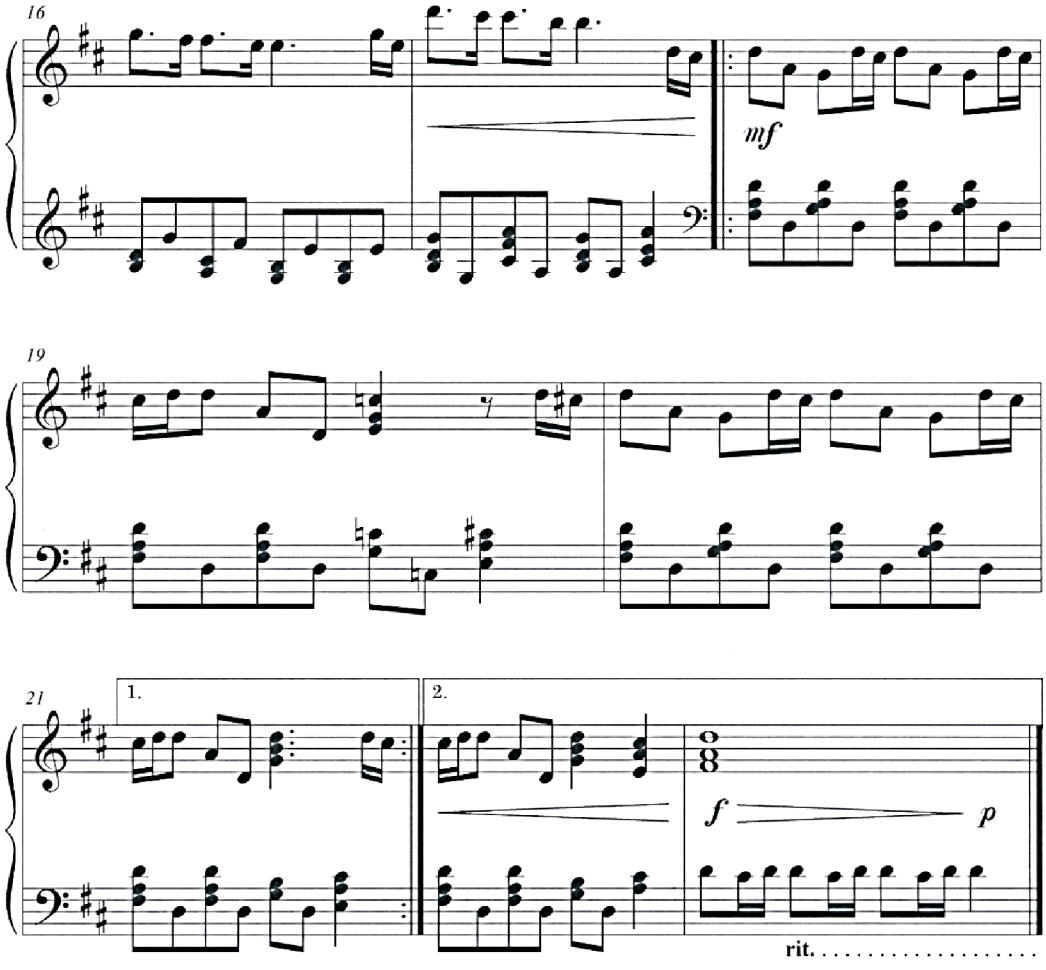

Z přednesového hlediska se jedná o skladbu velmi poutavou. Objevuje se zde zásadní práce s dynamikou, již od samého začátku skladby. Také konec skladby je z pohledu dynamiky vcelku jedinečný, kdy na pouhých dvou taktech musí interpret dojít z piana do forte a opět se k pianu vrátit. Zvládnutím této skladby si žák procvičí tečkovaný rytmus, práci s dynamikou, s posuvkami, odrážkami, které se ve skladbě často objevují, a jemný, téměř až pohádkový přednes.

[108] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 7.

V pořadí šestou skladbou alba je melodie z animovaného filmu *Kung Fu Panda*. Snímek, který se odehrává ve středověké Číně a hlavním hrdinou je Panda jménem Po, je znám především mezi dětmi a dospívajícími. Originální hudbu k filmu napsal německý hudební skladatel Hans Zimmer ve spolupráci s britským skladatelem Johnem Powellem.

Krátká jednostránková skladba je psána ve 4/4 metru v tónině d moll. Začíná v pianissimu, které postupně zesiluje do mezzo piana. První dva takty začínají pouze v doprovodu rozkladem tónického kvintakordu d moll (viz obr. 38). Jednoduchá melodická linka nastupuje až ve třetím taktu skladby. Není rytmicky ani harmonicky složitá, a žákovi by tak neměla činit žádný problém. Bude pouze zapotřebí ujasnit si prstoklad, aby nedocházelo ke zbytečným komplikacím v rámci nácviku. V levé ruce se objevují rozklady kvintakordů, kde by si měl žák dát pozor na plynulou hru a případnou změnu klíče, ke které dochází ve 14. – 15. taktu (viz obr. 39).

Obr. 38 – Začátek skladby *Kung Fu Panda* [109]

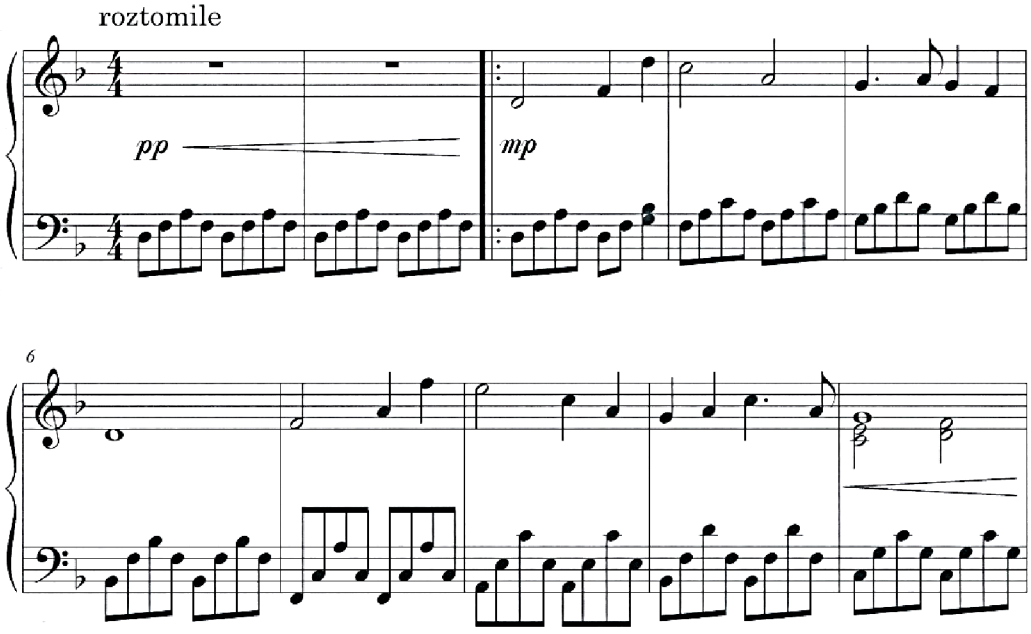

[109] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 15.

Obr. 39 – Změna klíče v levé ruce v taktech 14 a 15 [110]

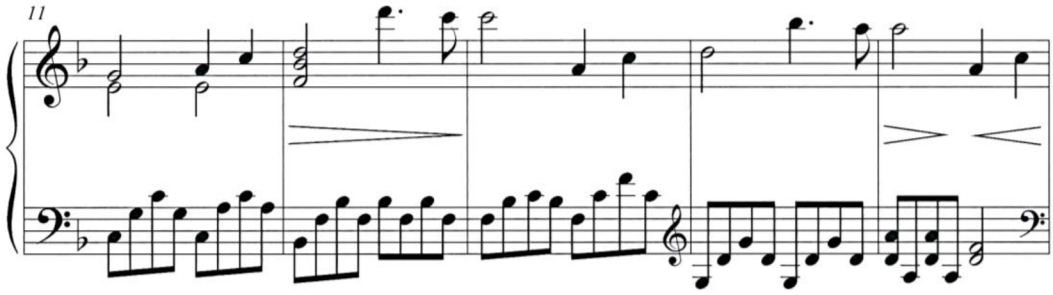

Po přednesové stránce je skladba klidná a pomalá s exotickým nádechem čínské hudby. Zvládnutím této skladby si žák procvičí rozklady akordů v levé ruce, práci s dynamikou během celé skladby, časté zesilování a zeslabování a přednes v pomalém tempu s důrazem na jemný charakter skladby.

[110] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 15.

Sedmou skladbou alba je veselá a rozverná ústřední melodie z úspěšné komediální „četnické“ série *Četník ze Saint Tropez*. Francouzský film, v jehož hlavní roli se objevil známý komik a herec Louis de Funès, byl poprvé vysílán v roce 1964. Poté bylo natočeno ještě dalších pět úspěšných dílů. Originální hudbu k filmu napsal francouzský skladatel Raymond Lefèvre.

Dvoustránková kompozice je napsána v jednoduché úpravě vhodné pro mírně pokročilé klavíristy. Z harmonického ani melodického hlediska není skladba náročná, ale po rytmické stránce se může zdát obtížnější. V celé skladbě, v melodické i doprovodné lince, se téměř nad každou notou objevují staccata nebo tenuta (viz obr. 40). Z hlediska formy můžeme skladbu rozdělit na tři hlavní části. První a hlavní část vidíme na obr. 40. Je veselá, rozverná a připomíná pochodovou píseň. Prostřední část není melodicky příliš výrazná a nezpracovává žádné zásadní téma (viz obr. 41). Ve třetí část se vrací hlavní téma zdvojené v tercích.

Obr. 40 – Začátek skladby *Četník ze Saint Tropez* [111]

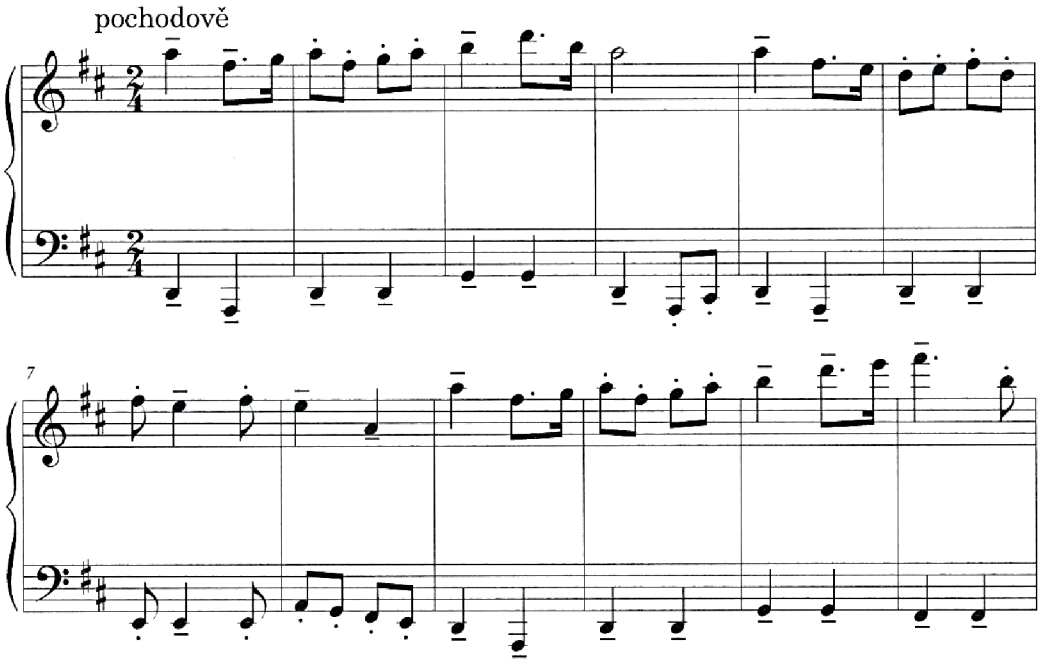

[111] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 16.

Obr. 41 – Prostřední část skladby *Četník ze Saint Tropez* [112]

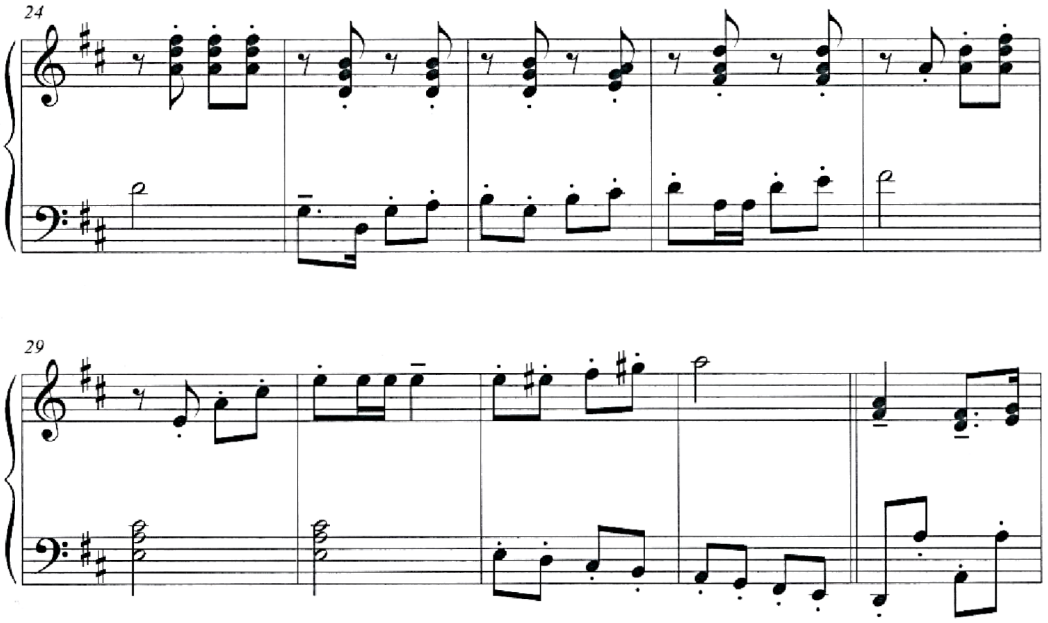

Charakter skladby je pochodový a veselý, a staccatový rytmus tomu dodává typický výraz. Zvládnutím této skladby si žák osvojí správnou techniku staccata a tenuta, práci s výrazem pochodové skladby a dodržení stálého a neměnného tempa, které je pro pochodovou skladbu příznačné.

[112] LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, s. 17.

4.4 Filmový klavír 4 – Radim Linhart

Klavírní album *Filmový klavír 4* uzavírá celý klavírní cyklus Radima Linharta. Album obsahuje skladby českých a zahraničních filmových melodií ve snadných i složitějších úpravách pro sólový klavír. Obsahuje celkem 14 skladeb pro začátečníky a pokročilé klavíristy.

Album, které bylo vydáno v roce 2021 obsahuje následující skladby:

- *Rákosníček*
- *Nemocnice na kraji města*
- *Krkonošské pohádky*
- *Cirkus Humberto*
- *Jen počkej, zajíci*
- *Podivuhodná dobrodružství rodiny Smolíkovy*
- *Angelika*
- *V pravé poledne*
- *Most přes řeku Kwai*
- *Vrchní, prchni (Severní vítr)*
- *Hvězdné války – Imperial March*
- *Hvězdné války – Throne Room*
- *Schindlerův seznam*
- *Hvězdné války – Cantina Band*

Úvodní skladbou alba je melodie z oblíbené večerníčkové pohádky *Rákosníček*. Tento večerníček vypráví příběhy o malé zelené postavičce, která žije u rybníku Brčálník. Hlas kreslené postavičce propůjčila Jiřina Bohdalová a originální hudbu napsal český skladatel a dirigent Václav Zahradník.

Krátká jednostránková kompozice (viz obr. 42) napsána ve 3/4 metru je v tónině D dur. Skladba je technicky nenáročná a vhodná především pro mladší začínající žáky. V doprovodu se nachází rozklady akordů v délkách osminových not, které přetrvávají až do konce skladby. Základní melodie je v dvojhlase, takže si žák procvičí hru v tercích, popř. v sextách a kvintách. Dynamika není během skladby nijak zásadně vyznačena. Na počátku nám značka udává, že celá skladba je hrána v mezzo forte, tedy středně silně. Na konci skladby se pak objevuje decrescendo společně s ritardandem.

Charakterem této skladby je pohádkovost, takže by po přednesové stránce měla být jemná až kouzelná v nepříliš rychlém tempu. Zvládnutím této skladby si začínající klavírista procvičí rozklady akordů v basovém klíči, práci s výrazem a s dvojzvuky v podobě tercií, kvint a sext.

Obr. 42 – Začátek skladby *Rákosníček* [113]

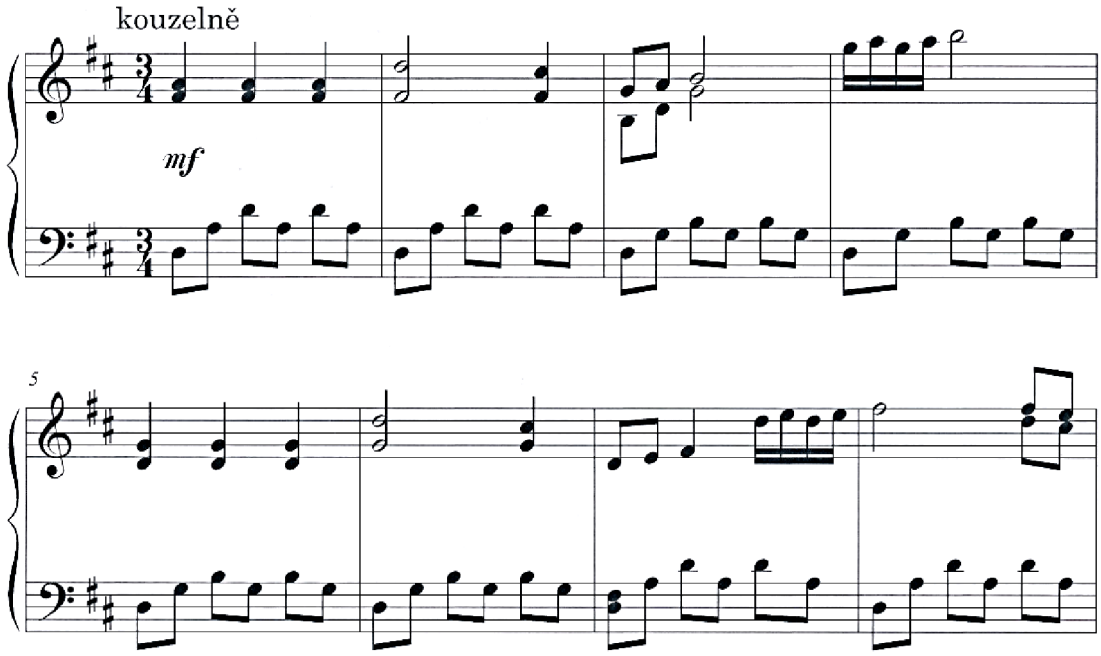

[113] LINHART, Radim. *Filmový klavír 4, aneb, Další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G&W, 2021, s. 4.

V pořadí třetí skladbou alba je v krásné a pečlivé úpravě zpracována melodie z české večerníčkové pohádky *Krkonošské pohádky*. Příběhy vyprávějí o vládci hor Krakonošovi a jeho zlomyslném sousedovi, sedláku Trautenberkovi. Vznikly na motivy pohádek Marie Kubátkové a pro televizní vysílání bylo natočeno celkem 20 dílů. Originální hudbu napsal český hudební skladatel, klavírista a pedagog Vadim Petrov.

Dvoustránková kompozice v tónině E dur se čtyřmi křížky je po technické stránce obtížnější a vhodnější pro žáky pokročilé. Úvodní motiv začíná vzestupnou sextolou v melodické lince (viz obr. 43). Žák si musí v melodii dát pozor na vedení a zadržování hlasů, přesné sextoly a středně rychlé tempo. Sextola se během skladby objeví celkem čtyřikrát a ke konci se žák setkává s velkou triolou, která se na rozdíl od malé trioly počítá na dvě doby. Pokud se žák doposud s velkou triolou nesetkal, mohl by mít během nácviku problém se správným rytmem. Je třeba na ni, stejně jako na sextolu, žáka upozornit, vysvětlit, jakým způsobem se počítají a popřípadě doporučit žákovi cvičení nebo etudy zaměřené na tyto rytmické prvky.

Obr. 43 – Začátek skladby *Krkonošské pohádky* [114]

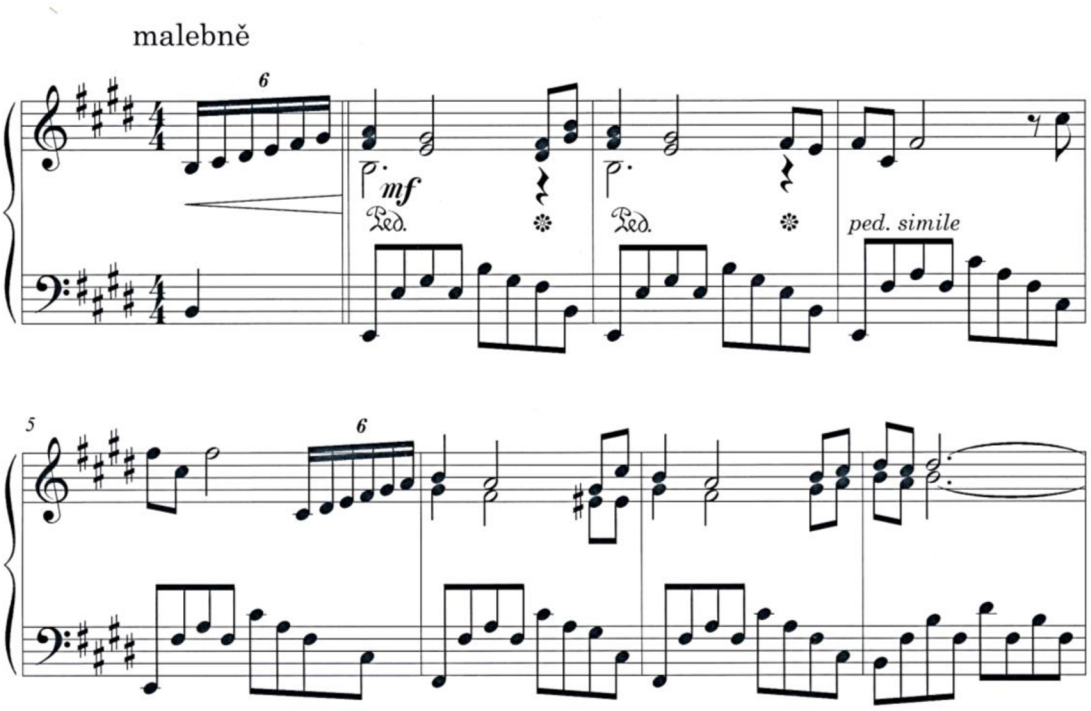

[114] LINHART, Radim. *Filmový klavír 4, aneb, Další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G&W, 2021, s. 6.

Z hlediska dynamiky je skladba velmi dobře zpracována. Dynamické značky jsou zaznačeny v průběhu celé skladby a pro žáka je tak jednodušší vystihnout správný výraz skladby. Na začátku autor udává, že skladba má být hrána malebně. Pokud žák, který si skladbu vybere, viděl pohádku a zná úvodní melodii, nebude pro něj nijak složité vyjádřit charakter a jemnost skladby.

Pátou skladbou alba je krátká jednostránková kompozice úvodní znělky populárního ruského animovaného seriálu *Jen počkej, zajíci*. Příběhy o dvou postavičkách, vlkovi a zajícovi, byly natočeny v letech 1969 – 1986. Originální hudbu k seriálu napsal maďarský hudební skladatel a dirigent Tamás Deák.

Veselá a rozverná skladba ve 4/4 metru je psána v tónině F dur. Melodicky a harmonicky je mírně obtížnější, a je tak vhodná spíše pro pokročilé klavíristy. Začíná hlavním třítaktovým motivem v pravé ruce (viz obr. 44), se kterým autor během skladby pracuje. Doprovod je tvořen rozklady akordů a v prostřední části sestupnými dvojzvuky kvint. Žák si během nácviku musí dát pozor na občasně se vyskytující posuvky v melodické i doprovodné lince.

Po přednesové stránce je skladba živá a hravá. Měla by být hrána v rychlejší tempu podle žákových možností. Dynamika není ve skladbě zaznačena, nicméně nejsou zde žádné výrazná místa, kde by bylo zapotřebí dynamiku zvlášť zapisovat. Naopak bude více záležet na interpretovi, jakým způsobem skladbu uchopí a s jakým výrazem ji bude prezentovat.

Obr. 44 – Začátek skladby *Jen počkej, zajíci* [115]

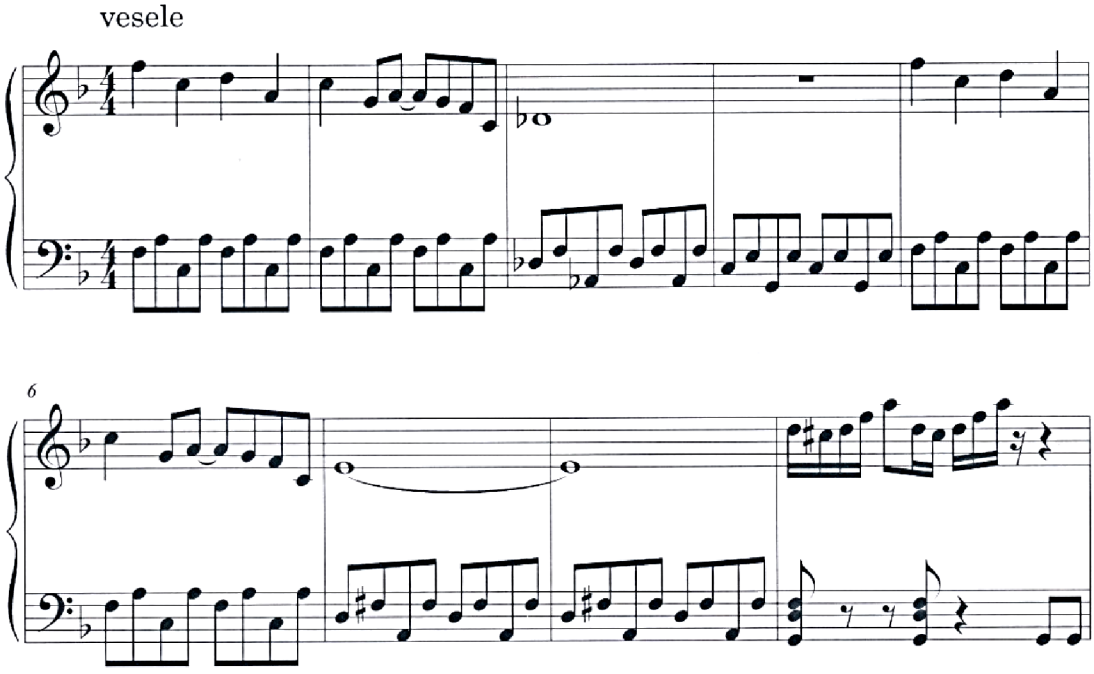

[115] LINHART, Radim. *Filmový klavír 4, aneb, Další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G&W, 2021, s. 10.

Závěr

Diplomová práce obsahující rozbory skladeb autorů nonartificiální hudby může být nápomocným inspiračním materiálem sloužícím všem učitelům klavírní hry na základních uměleckých školách. Jednotlivé rozbory mohou zjednodušit výběr skladeb, a to nejen učitelům, ale i žákům nebo samoukům.

Úvodní kapitola pomohla čtenářům získat vhled do oblasti nonartificiální hudby, jednotlivých okruhů a žánrů moderní populární hudby. Následující kapitoly již byly zaměřeny na stručné rozbory vybraných skladeb, které se pomocí ukázek notového materiálu, podařilo věcně a jasně přiblížit všem čtenářům. Každý rozbor poukazoval na obtížná místa skladby, se kterými se žák během nácviku může setkat, a snažil se navrhnout řešení, kterým lze dané kritické místo překonat. Rovněž byla skladba podrobně rozebrána z hlediska technické náročnosti, harmonie, melodiky, dynamiky a přednesové stránky. Hlavní cíl diplomové práce spočívající v přehledu klavírních skladeb autorů 20. a 21. století a jejich následném rozboru byl v práci úspěšně naplněn.

Existuje nespočet bakalářských a diplomových prací zabývajících se problematikou nonartificiální hudby při výuce na různých typech škol, nicméně žádná se nezabývá konkrétním zpracováním přehledu a rozboru klavírních děl z daného odvětví. Práce je přínosná pro učitelé klavírní hry a jejich žáky. Hudební oblast této tvorby je značně obsáhlá a dalo by se s ní do budoucna ještě hodně pracovat. Nebyli zdaleka zmíněni všichni autoři příslušných hudebních žánrů, popřípadě všechny díla výše zmíněných autorů. Nelze obsáhnout vše do jedné práce, ale lze si další díla dále vyhledat. Také samotní žáci často přinášejí do výuky své vlastní návrhy na skladby, které slyšeli a rádi by se je sami naučili. Takový žák je pak radostí a potěšením pro svého učitele, jestliže sám projeví zájem o prohloubení svých klavírních schopností a dovedností.

Seznam použité literatury

AMMER, Christine. *The HarperCollins dictionary of music*. 2nd ed. London: HarperPerennial, 1991, 493 s.

BERLIN, Edward A. Scott Joplin. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 13, Jennens to Kuerti*. London: Macmillan, 1991, 889 s.

Blues. *Světová literatura.* Č. 1, 1957. s. 84.

DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy*. 3. vyd. Praha: Supraphon, 1986, 52 s.

DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy 2.* Praha: Supraphon, 1985, 48 s.

GLOVER, Carr David. *Five Finger Boogie: Five Easy Boogie Etudes for the Beginning Pianist*. Kalifornie: Alfred Music, 1985, 12 s.

GORE, Thomas B. *David Carr Glover Musical Scrapbook.* Independently published, 2019, 266 s.

HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, 24 s.

HRADECKÝ, Emil. *Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes*. Petřvald: Blesk Market, 2019, 15 s.

HRADECKÝ, Emil. *Z kopce do kopce*. Petřvald : Blesk Market, 2015.

KOHUTOVÁ, Klára. *Klavírní cyklus Miniatury I, II, III Eduarda Douši*. Bakalářská práce, Olomouc: UPOL, 2020.

LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, 33 s.

LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, 35 s.

LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, 41 s.

LINHART, Radim. *Filmový klavír 4, aneb, Další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G&W, 2021, 33 s.

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983, 415 s.

MEGILL, David W., Maurice GEROW a Paul TANNER. *Jazz*. 8th ed. Boston: McGraw-Hill, 1997, 228 s.

MIER, Martha. *Jazz, Rags and Blues 5*. Kalifornie: Alfred Music, 2009, 23 s.

POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu.* 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 231 s.

ROCHEROLLE, Eugenie. Swingin´the Blues. Milwaukee: Hal Leonard Corporation, 2007, 16 s.

ŘÍHA, Václav. *Piano album T.* Praha: Talacko editions, 2006.

SCHULLER, Gunther. Jelly roll Morton. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 17, Monnet to Nirvana*. London: Macmillan, 1991, 929 s.

SCHMITZ, Manfred. *Mini Rock 1.* Německo: Deutscher Verlag für Musik, 2000, 75 s.

SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním*. III. díl slovníkové trilogie, Skladatelé 20. století. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 290 s.

TAYLOR, William "Billy". "Jazz: America's Classical Music." *The Black Perspective in Music*, vol. 14, no. 1, 1986, s. 21–25.

TAYLOR, J.R. James Sylvester Scott. In: GROVE, George, SADIE, Stanley, ed. *The New Grove dictionary of music and musicians. 17, Schütz - Spinto*. London: Macmillan, 1991, 839 s.

Elektronické zdroje

About Martha Mier: American musician. *PeoplePill: Movers and Shakers from around the globe, past and present*. [online]. [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: https://peoplepill.com/people/martha-mier

BERANOVÁ, Ivana. Tenuto. *HumanArt* [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.humanart.cz/wiki-slovnik-971-tenuto.html

BERDYCHOVÁ, Tereza. Linhart, Radim. *Český hudební slovník* [online], [cit. 09.04.2022]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovnik.cz/slovnik/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1003353

BIOGRAPHIE Claude Bolling. *HOME Claude Bolling* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://en.claude-bolling.com/biographie

BROŽOVÁ, Vendula. Jazzové okénko. Kde, jak a hlavně proč? *Muzikantiakapely.cz. Muzikantiakapely.cz - Hudební portál pro muzikanti a kapely* [online]. [cit. 13.03.2022]. Dostupné z: https://muzikantiakapely.cz/magazin/jazz/

Composer Daniel Hellbach. *Acanthus Music* [online]. [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: http://www.acanthus-music.ch/dhellbach.php?language=en

Dr. Geoffrey Haydon. *Parker Linch Productions* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: https://parkerlinchmusic.com/about/dr-geoffrey-haydon/

EALES, Andrew. Blues in Two and more. *Pianodao* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://pianodao.com/2019/07/18/blues-in-two-and-more/#more-62354

Eugenie Rocherolle. *Hal Leonard Online* [online]. [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: https://www.halleonard.com/biography/192/eugenie-rocherolle

FRANĚK, Milan. Milan Dvořák: Kompletní jazzové klavírní etudy. Toccataclassics [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://toccataclassics.com/product/milan-dvorak-jazz-piano-etudes/

Jelly Roll Morton. *Biography: Historical & Celebrity* Profiles [online], [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: https://www.biography.com/musician/jelly-roll-morton

JOPLIN, Scott. The Entertainer. *Musescore* [online], [cit. 22.03.2022]. Dostupné z: https://musescore.com/james_brigham/the-entertainer

JURKOVIČ, Pavel. Emil Hradecký. *Vítejte na stránkách Emila Hradeckého* [online]. [cit. 18. 03. 2022]. Dostupné z: http://www.emilhradecky.cz/

LORENC, Eva. Obloučky v notách: který je který? Eva Lorenc – provedu vás světem klavíru [online], [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: https://www.evasuchankova.cz/obloucky-v-notach-ktery-je-ktery/

Manfred Schmitz. *AMA Verlag - Der Musikverlag für Noten und Lehrbücher* [online]. [cit. 23.03.2022]. Dostupné z: https://www.ama-verlag.com/de/manfred-schmitz1?mnf=2&next_page=3

Občané ocenění v roce 2014. *Městská část Praha 9* [online]. [cit. 16. 03. 2022]. Dostupné z: https://www.praha9.cz/obcane-oceneni-v-roce-2014

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 01.04.2022]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/31244/

SCHAUM, Wesley. Remembering John W. Shaum. *Music Notes.* Vol. 16, No. 7, 2008 [online]. [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20120325192323/http://www.schaumpiano.com/Assets/pdf/july08.pdf

ZAPLETAL, Petar. Dvořák Milan. *Český hudební slovník* [online]. [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovnik.cz/slovnik/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5554

Seznam příloh

Příloha č. 1 Jazzové microetudy: Jazz microetudes – Emil Hradecký

Příloha č. 2 Five finger boogie – David Carr Glover

Příloha č. 3 Mini Rock I – Manfred Schmitz

Příloha č. 4 Jazzové klavírní etudy 1 – Milan Dvořák

Příloha č. 5 Jazzové klavírní etudy 2 – Milan Dvořák

Příloha č. 6 Swingin´ the Blues – Eugenie Rocherolle

Příloha č. 7 Rock Ballads 3 – Daniel Hellbach

Příloha č. 8 Jazz, Rags and Blues 5 – Martha Mier

Příloha č. 9 Filmový klavír 1 – Radim Linhart

Příloha č. 10 Filmový klavír 2 – Radim Linhart

Příloha č. 11 Filmový klavír 3 – Radim Linhart

Příloha č. 12 Filmový klavír 4 – Radim Linhart

Příloha č. 1

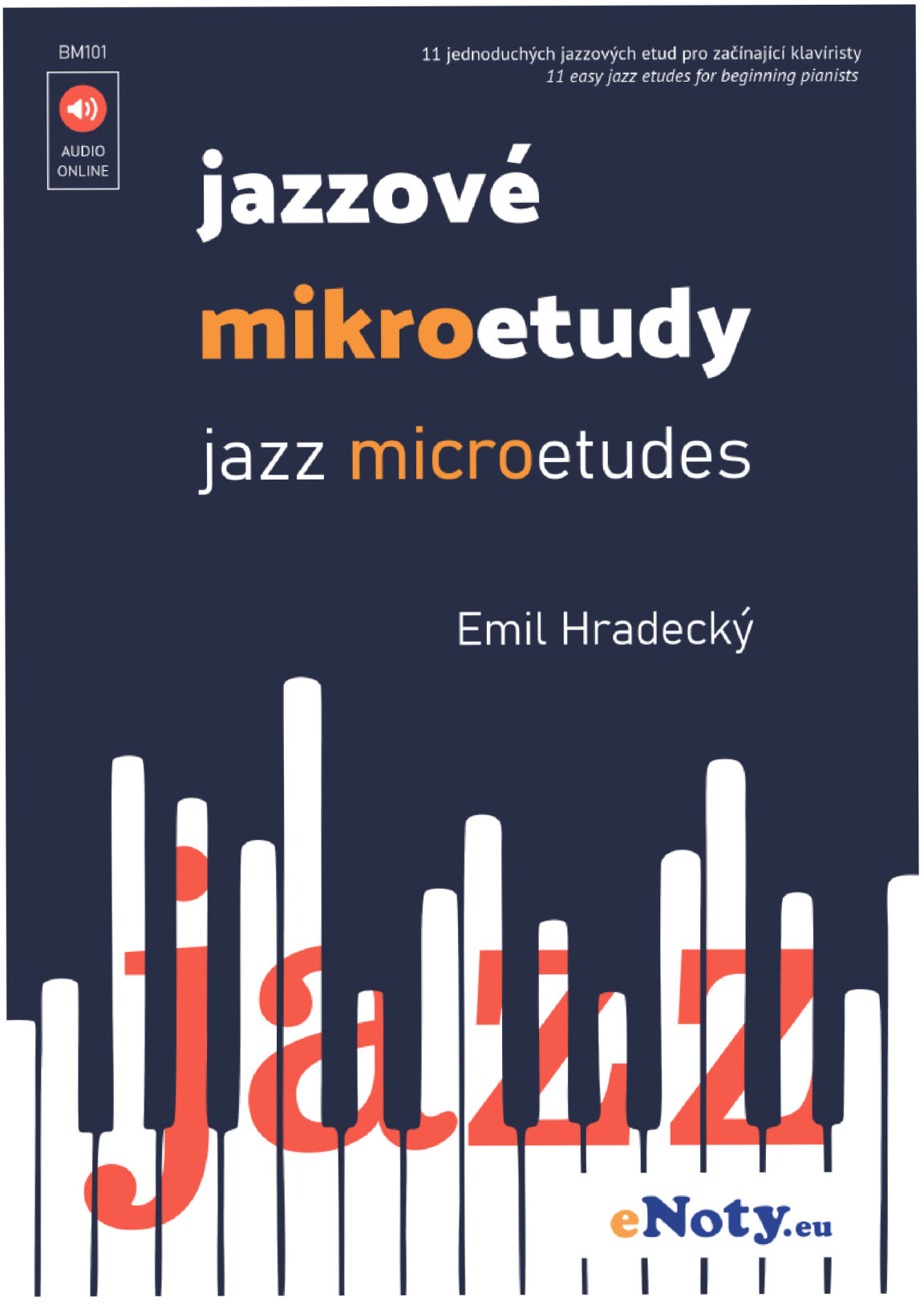

Zdroj: HRADECKÝ, Emil. *Jazzové mikroetudy: Jazz microetudes*. Petřvald: Blesk Market, 2019, 15 s.

Příloha č. 2

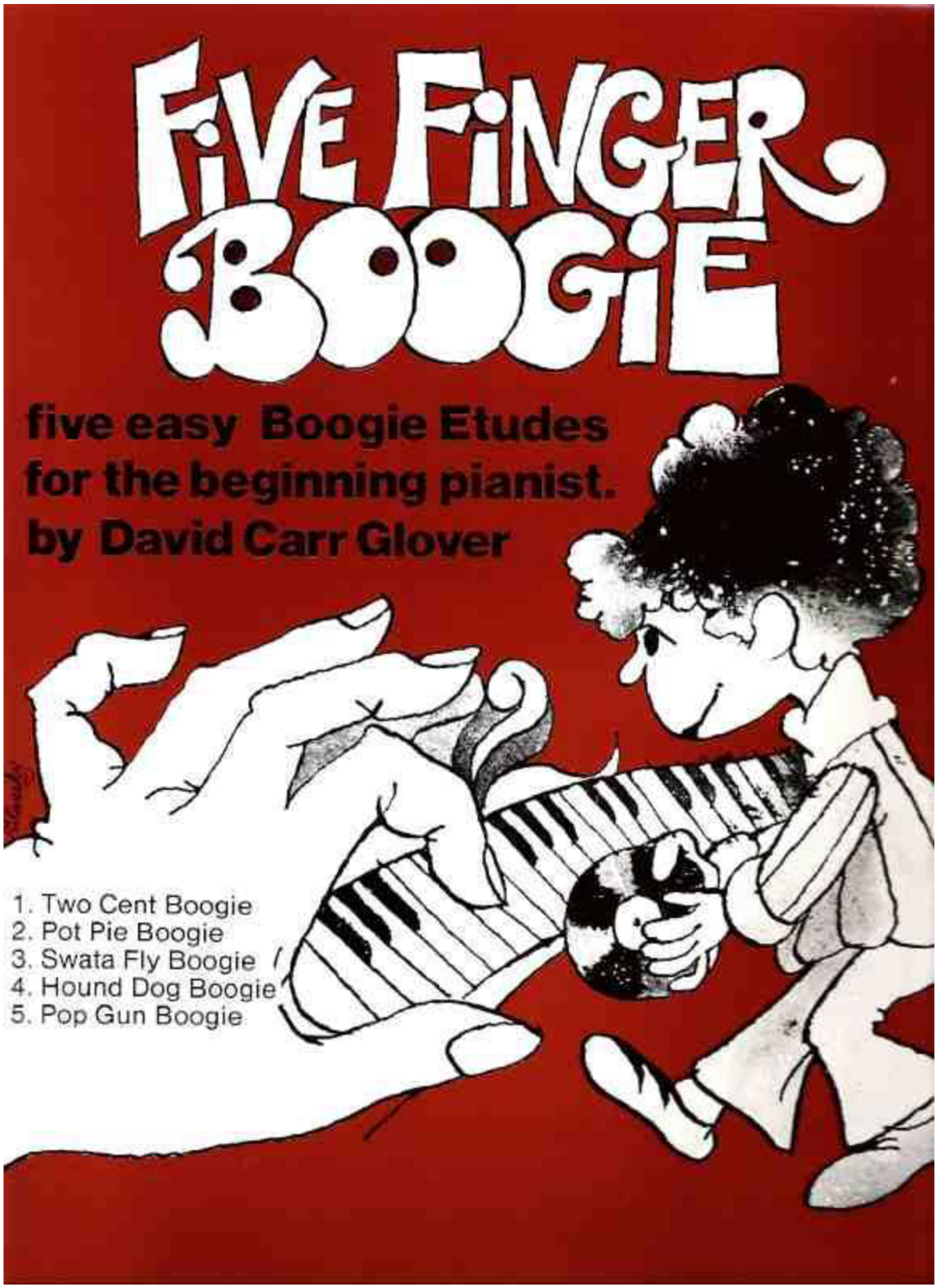

Zdroj: GLOVER, Carr David. *Five Finger Boogie: Five Easy Boogie Etudes for the Beginning Pianist*. Kalifornie: Alfred Music, 1985, 12 s.

Příloha č. 3

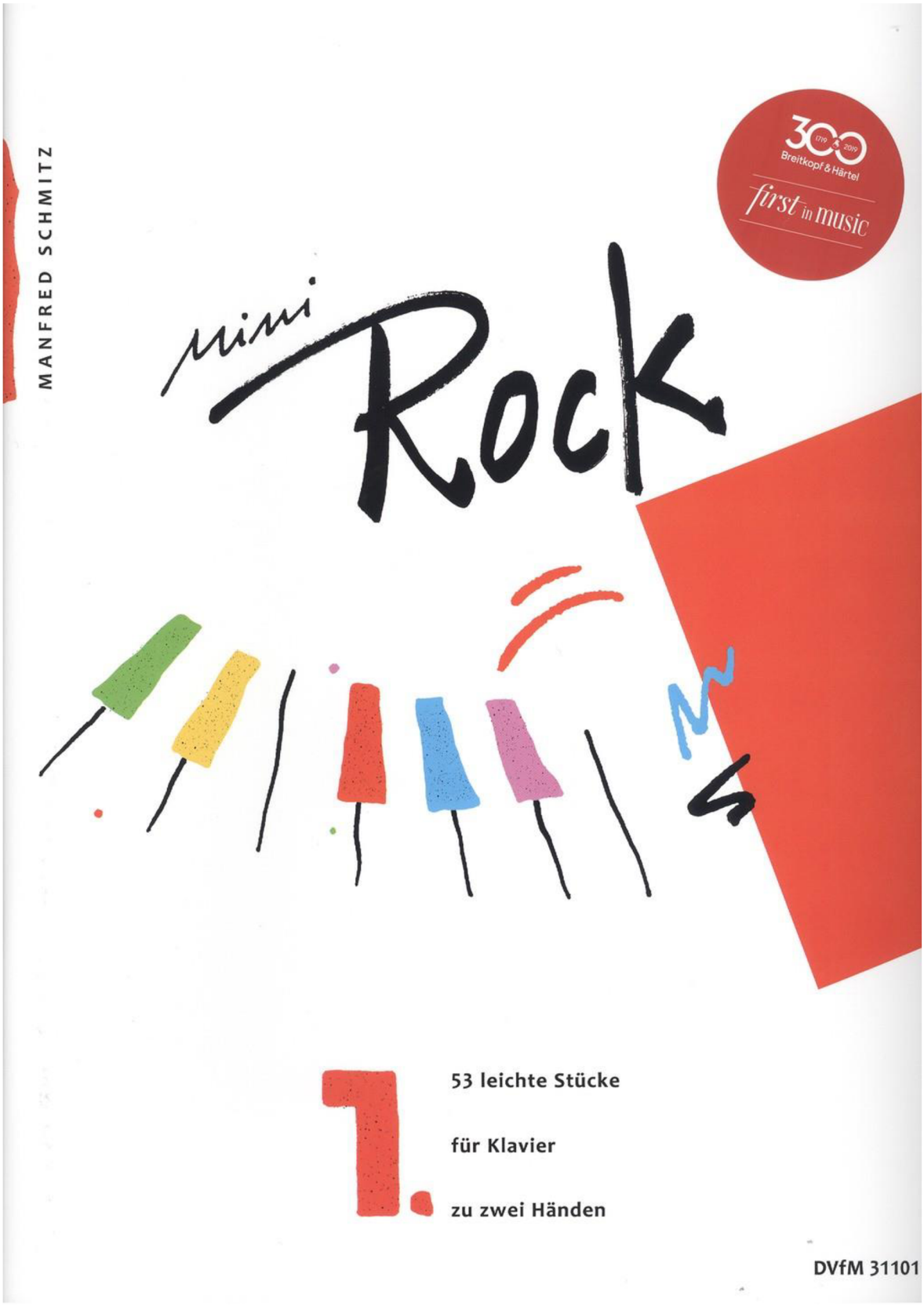

Zdroj: SCHMITZ, Manfred. *Mini Rock 1.* Německo: Deutscher Verlag für Musik, 2000, 75 s.

Příloha č. 4

Zdroj: DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy*. 3. vyd. Praha: Supraphon, 1986, 52 s.

Příloha č. 5

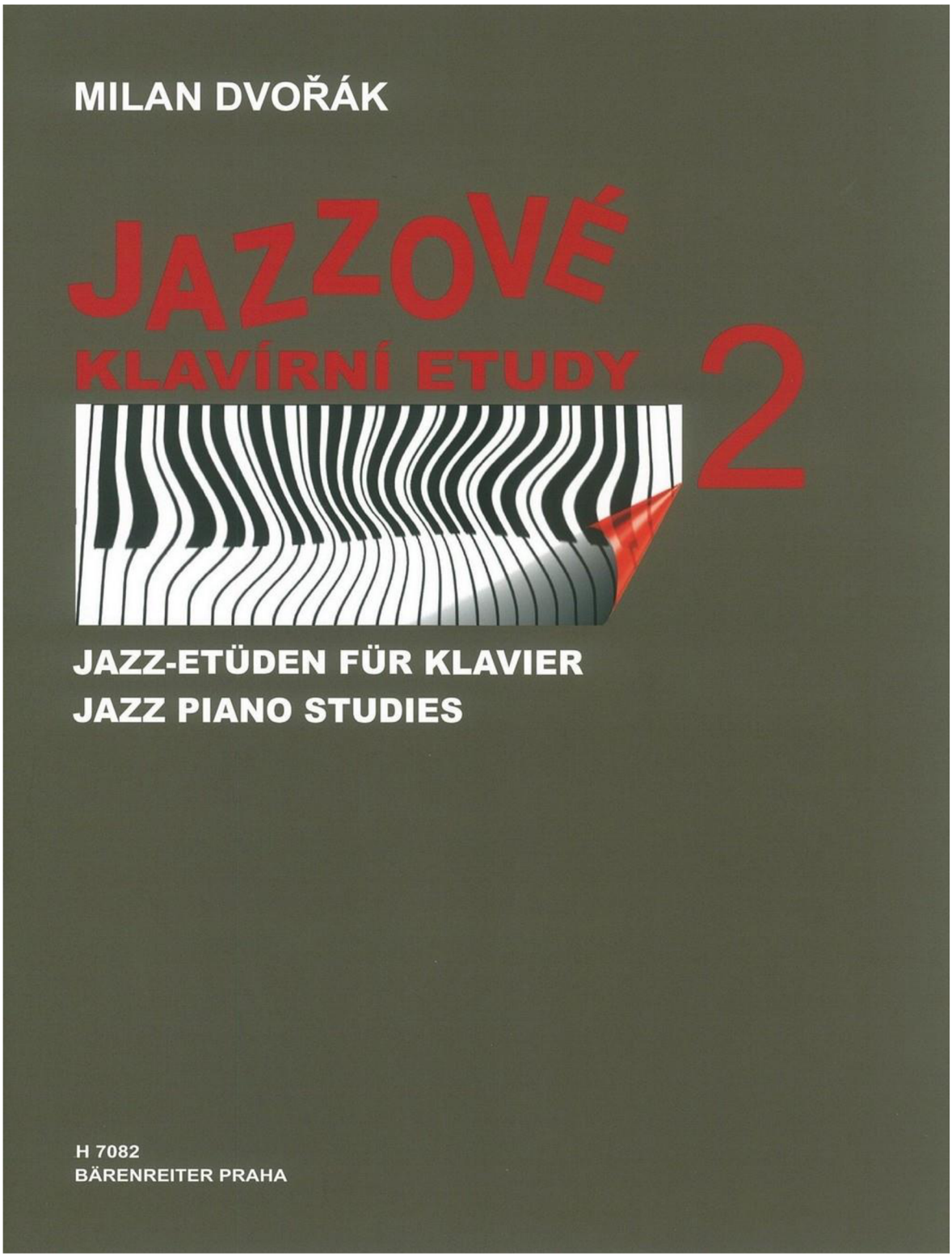

Zdroj: DVOŘÁK, Milan. *Jazzové klavírní etudy 2.* Praha: Supraphon, 1985, 48 s.

Příloha č. 6

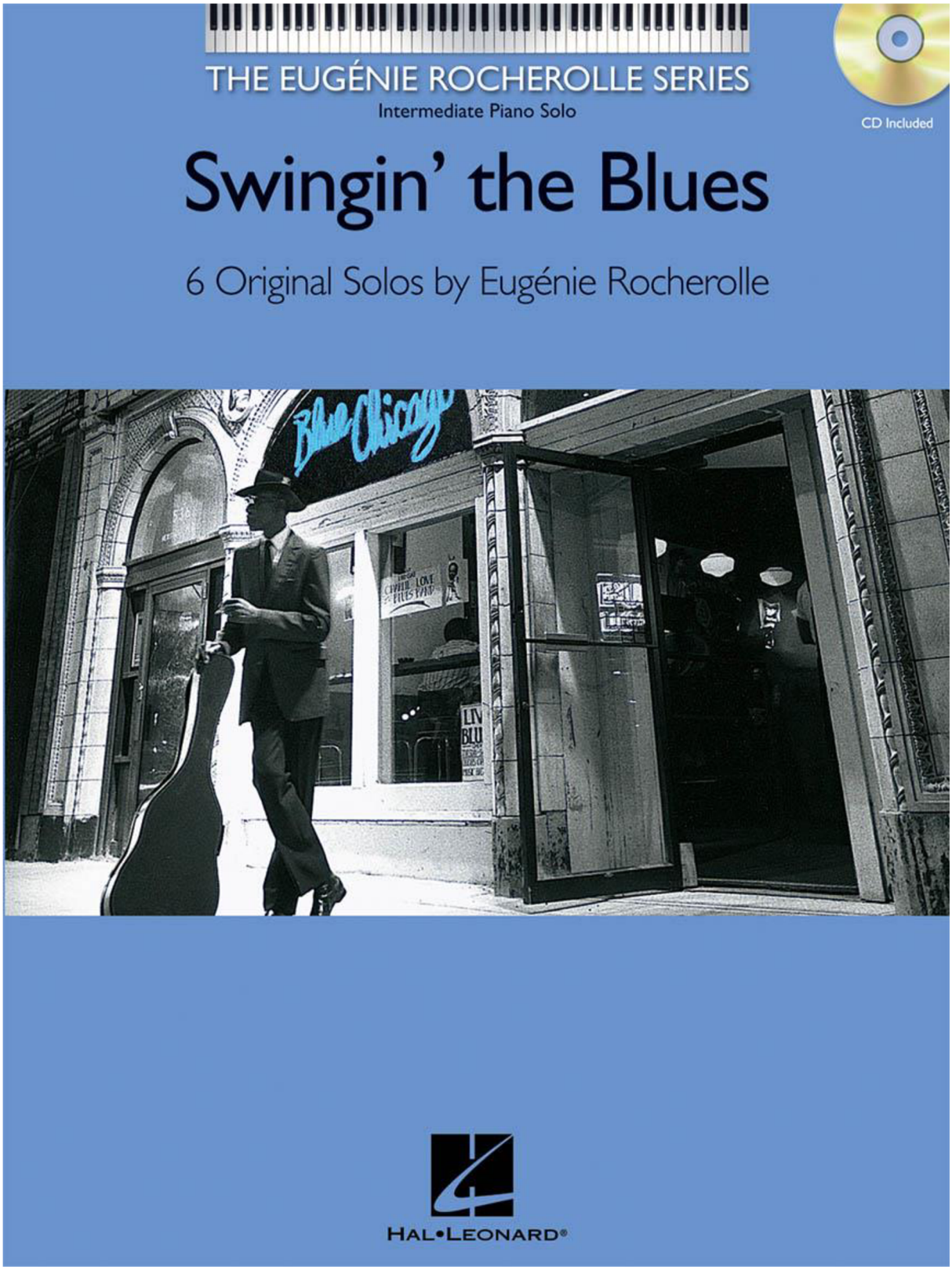

Zdroj: ROCHEROLLE, Eugenie. Swingin´the Blues. Milwaukee: Hal Leonard Corporation, 2007, 16 s.

Příloha č. 7

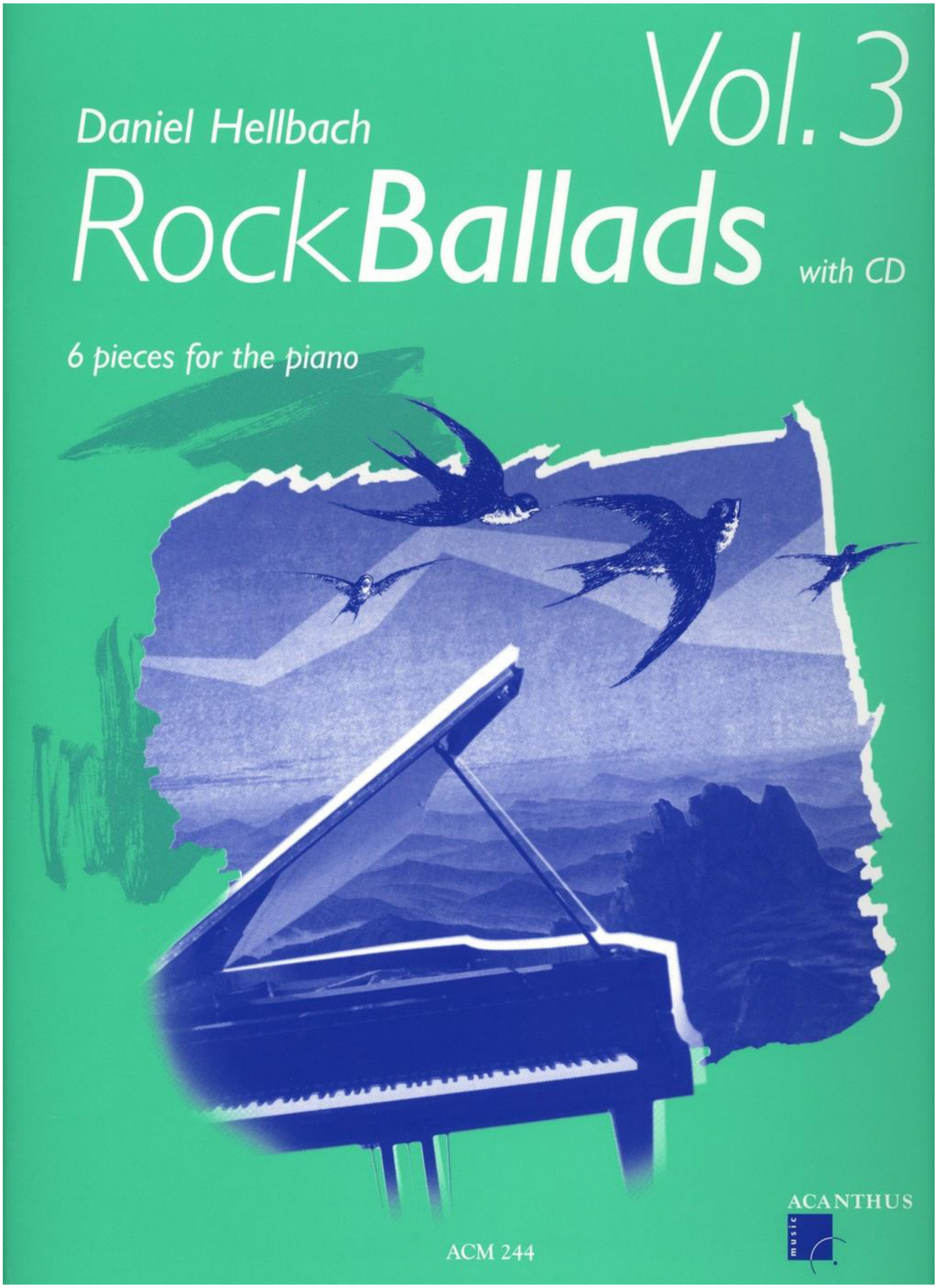

Zdroj: HELLBACH, Daniel. *Rock Ballads 3*. Günsberg: Acanthus Music, 2005, 24 s.

Příloha č. 8

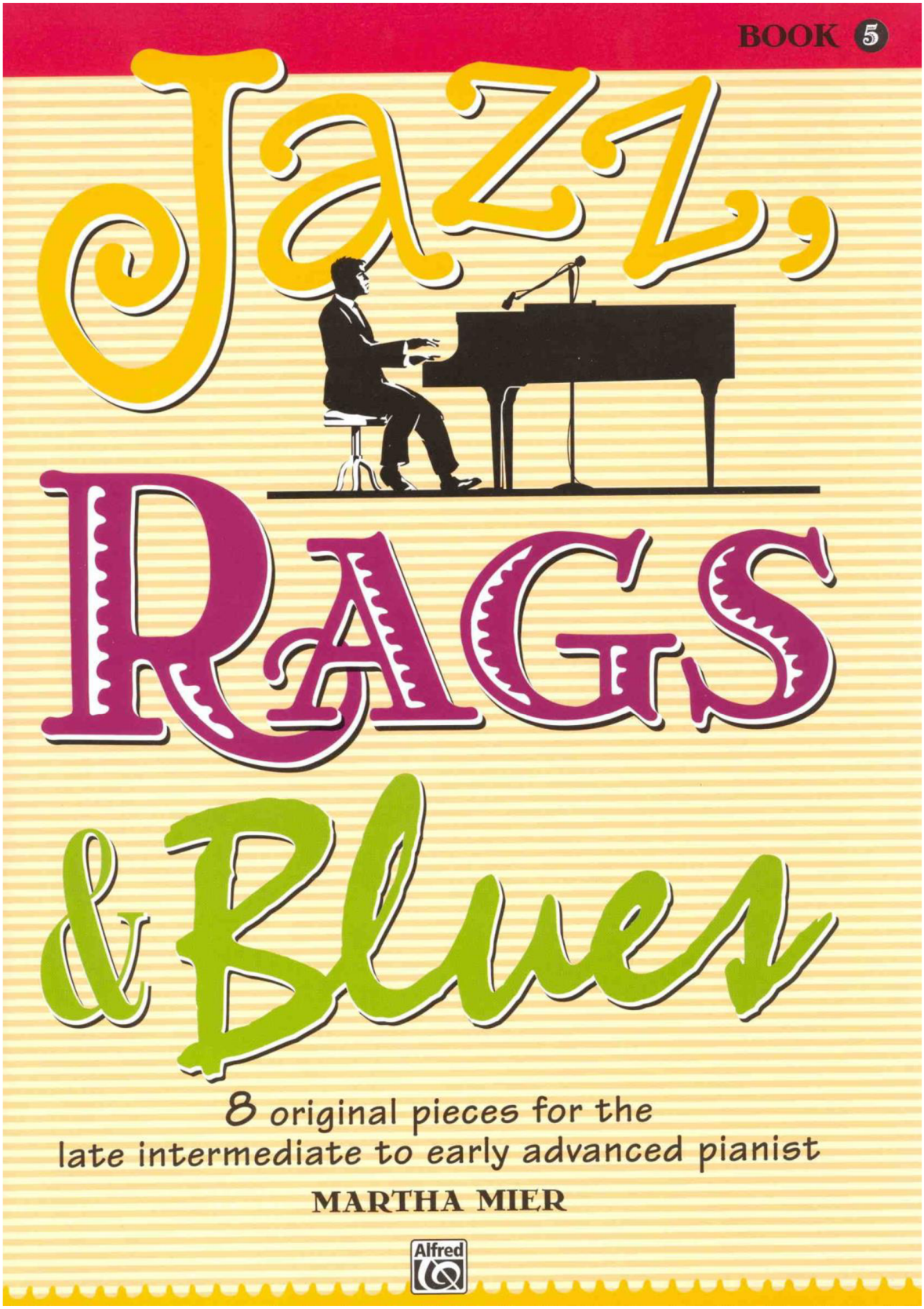

Zdroj: MIER, Martha. *Jazz, Rags and Blues 5*. Kalifornie: Alfred Music, 2009, 23 s.

Příloha č. 9

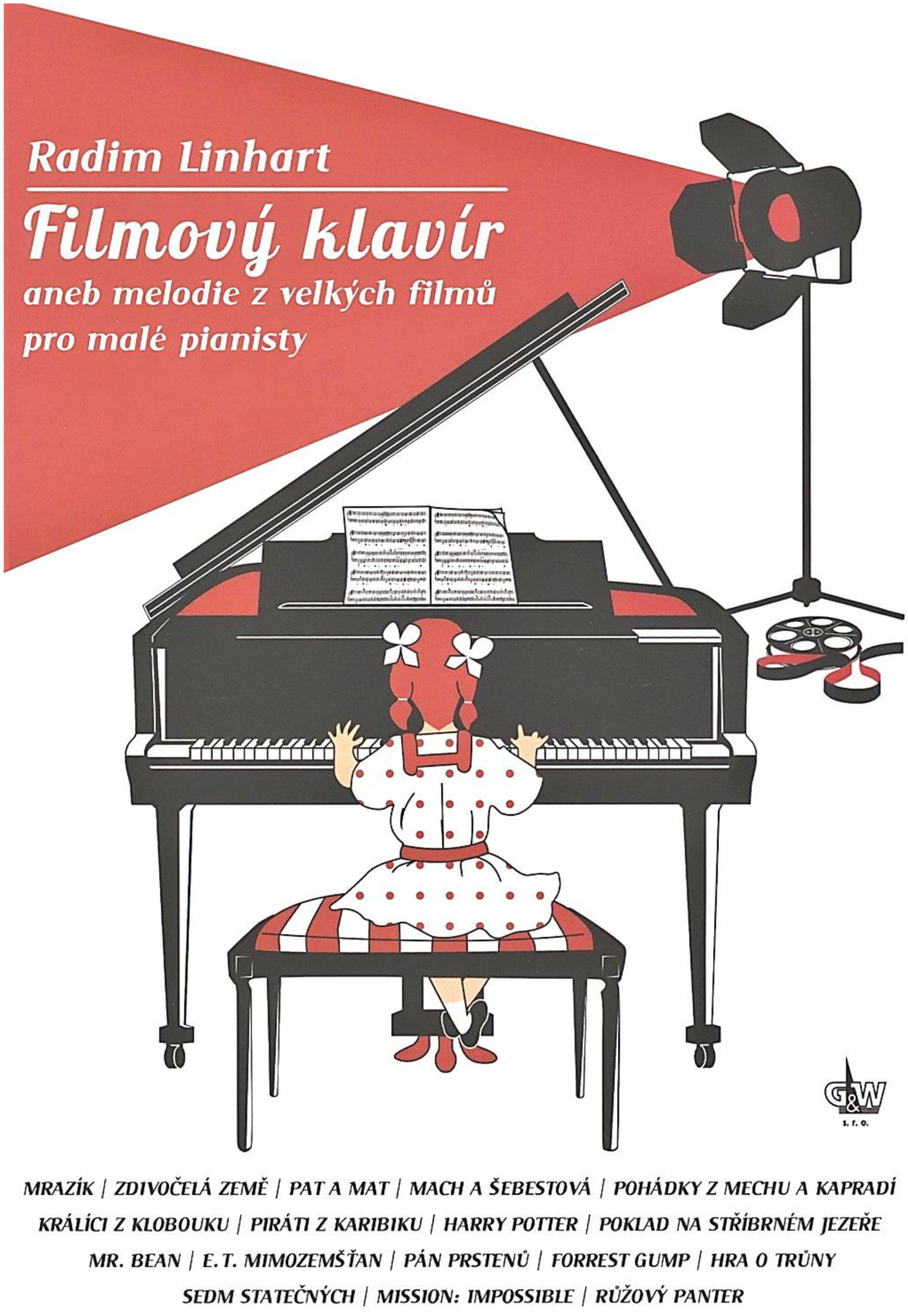

Zdroj: LINHART, Radim. *Filmový klavír, aneb, Melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2016, 33 s.

Příloha č. 10

Zdroj: LINHART, Radim. *Filmový klavír 2, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé pianisty*. Cheb: G + W, 2017, 35 s.

Příloha č. 11

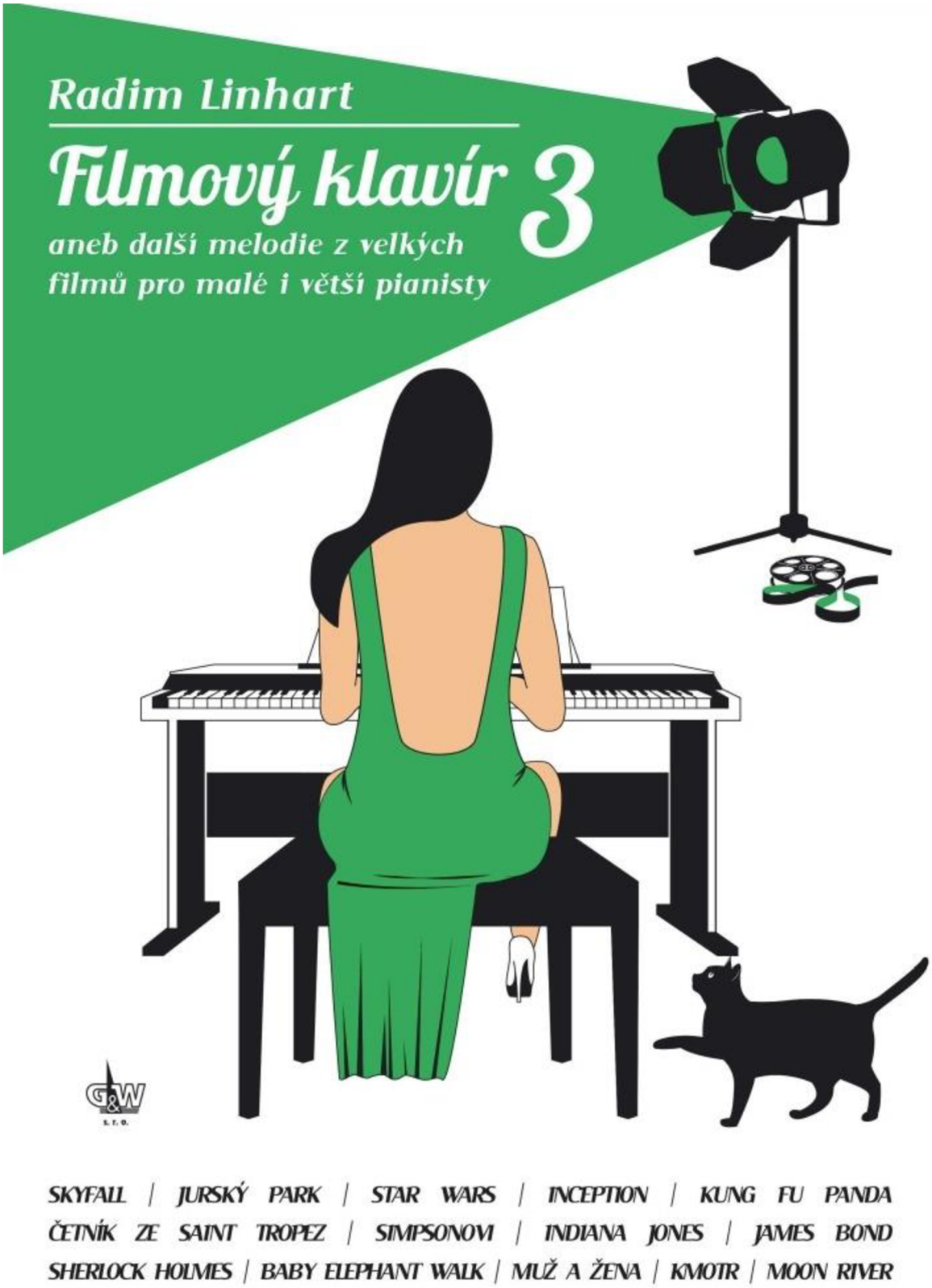

Zdroj: LINHART, Radim. *Filmový klavír 3, aneb, další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G + W, 2019, 41 s.

Příloha č. 12

Zdroj: LINHART, Radim. *Filmový klavír 4, aneb, Další melodie z velkých filmů pro malé i větší pianisty.* Cheb: G&W, 2021, 33 s.

Resumé

Hlavním tématem diplomové práce je rozbor vybraných klavírních skladeb autorů oblasti nonartificiální hudby. Je kladen důraz na rozbor skladeb po stránce technické náročnosti, harmonické, melodické, dynamické a přednesové. K jednotlivým skladbám jsou v hlavním textu práce přiloženy ukázky notového materiálu. Jedná se o přehled skladeb vybraných hudebních žánrů moderní populární hudby, který může slouží jako inspirace učitelům klavírní hry na základních uměleckých školách.

Abstract

The main topic of the thesis is the analysis of selected piano compositions by composers of the field of non-artifical music. Emphasis is placed on the analysis of compositions in terms of technical intensity, harmonic, melodic, dynamic and performance. Each piece is accompanied by samples of sheet music in the main text of the work. This is an overview of the compositions of selected musical genres of modern popular music, which can serve as an inspiration to piano teachers at elementary art schools.

Anotace k diplomové práci

Jméno a příjmení:	Klára Kohutová
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Využití skladeb z oblasti nonartificiální hudby při výuce klavíru na základních uměleckých školách
Název v angličtině:	The use of compositions from the field of non-artificial music in teaching piano at art schools
Anotace práce:	Diplomová práce se zaměřuje na klavírní tvorbu z oblasti nonartificiální hudby. Jednotlivé skladby jsou rozebrány z hlediska technické náročnosti, harmonie, melodiky a přednesové stránky. Během rozborů je poukazováno na kritická místa skladby, která by žákovi při nácviku mohla činit problém.
Klíčová slova:	nonartificiální hudba, filmová klavírní hudba, jazz, blues, rock, ragtime, boogie-woogie, Radim Linhart
Anotace v angličtině:	The diploma thesis focuses on piano works in the field of non-artificial music. The individual compositions are analyzed in terms of technical complexity, harmony, melody and performance. During the analyses, I focused on the critical points of the piece, which could be a problem for the student during the practice.
Klíčová slova v angličtině:	non-artificial music, film music for piano, jazz, blues, rock, ragtime, boogie-woogie, Radim Linhart
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – 12 – titulní strany vybraných klavírních alb

Rozsah práce:	94 s.
Jazyk práce:	český jazyk